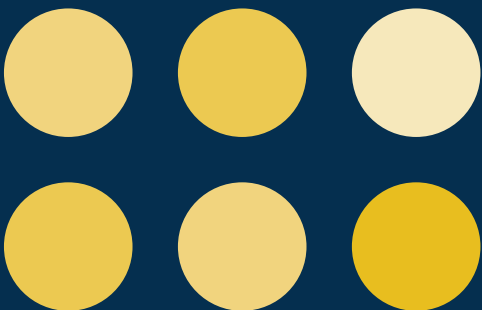

Dødelighed og erhverv 1996-2005

med et tilbageblik til 1970

DANMARKS
STATISTIK

Dødelighed og erhverv 1996-2005

med et tilbageblik til 1970

Occupational mortality 1996-2005

with a retrospect to 1970

Otto Andersen

Lisbeth Laursen

Jørn Korsbø Petersen

Dødelighed og erhverv 1996-2005

TemaPubl 2009:4

Udgivet af Danmarks Statistik

December 2009

Oplag: 400

Printet hos ParitasDigitalService

Papir-udgave

Pris 100 kr.

Kan købes på www.dst.dk/boghandel

ISBN 978-87-501-1805-3

Pdf-udgave

Kan hentes gratis på www.dst.dk/Publ/DodelighedErhverv

ISBN 978-87-501-1806-0

Adresse:

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

E-post: dst@dst.dk

www.dst.dk

Forfattere:

Otto Andersen

Cand. polit. fra Københavns Universitet

Chefkonsulent i kontoret for Befolkning

Lisbeth Laursen

Mag.scient.soc. fra Københavns Universitet

Specialkonsulent i kontoret for Befolkning

E-post: lil@dst.dk

Jørn Korsbø Petersen

Cand.polit. fra Københavns Universitet

Specialkonsulent i kontoret for Forskningservice

E-post: jkp@dst.dk

© Danmarks Statistik 2009

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse

af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

Forord

Der er betydelige dødelighedsforskelle i Danmark mellem forskellige erhvervsgrupper. Danmarks Statistiks undersøgelser over sammenhængen mellem dødelighed og erhverv viser, at forskellene ikke blot er betydelige, men også stabile over tid. Erhverv, der i 1970 havde en høj eller en lav dødelighed, har også i dag en høj/lav dødelighed.

I august 2009 var det 30 år siden, at Danmarks Statistik udgav sin første undersøgelse over sammenhængen mellem dødelighed og erhverv. Undersøgelsen omfattede dødsfald i en 5-års periode blandt personer, der var i live på folketællingsdagen den 9. november 1970. Undersøgelsen var banebrydende i den forstand, at det var den første større analyse i Danmark, som var baseret på sammenkoblinger af data mellem forskellige registre.

Der er senere udgivet 3 temapublikationer dækkende perioderne 1970-80, 1981-95 og 1996-2000. Data har været anvendt til en mangfoldighed af undersøgelser af dødeligheden indenfor forskellige erhverv og i en række nationale og internationale projekter. Der er stor interesse for en løbende opfølgning af undersøgelserne.

Denne publikation benytter data for ti-års perioden 1996-2005 og er således primært en opdatering af den seneste publicerede undersøgelse med yderligere 5 års dødsfald. Datamaterialet øges derved væsentligt og det bliver muligt at se på dødeligheden i flere og mindre erhverv.

Undersøgelsens formål er først og fremmest at fastlægge, hvor store forskelle, der er i dødeligheden mellem forskellige erhverv i ti-års perioden 1996-2005. På grund af betydelige ændringer i statistikgrundlag og klassifikationer af såvel fag- og erhvervsgrupperinger som af dødsårsagskodningen er det vanskeligt at foretage sammenligninger af resultater fra de forskellige undersøgelser. For en række erhverv er det dog muligt at følge udviklingen tilbage i tid med nogenlunde sikkerhed. Eksempler herpå vises i kapitel 7.

Undersøgelsen af dødeligheden i erhverv er suppleret med en analyse af dødeligheden indenfor forskellige uddannelsesgrupper samt efter ledighed.

Temapublikationen er udarbejdet af chefkonsulent Otto Andersen og specialkonsulenterne Lisbeth Laursen og Jørn Korsbø Petersen.

Danmarks Statistik, oktober 2009

Jan Plovsing / Anita Lange

Preface

There are significant mortality differences among the various occupational groups in Denmark. Statistics Denmark's studies of the relationship between mortality and occupation show that differences are not only significant but they are also constant over time. Occupations, which had a high or low mortality in 1970, still have a high or low mortality today.

It was 30 years ago in August 2009, when the first study of the relationship between mortality and occupation was published by Statistics Denmark. The study covered deaths over a five-year period among persons, who were alive when a population census was held on 9 November 1970. The study had a pioneering impact in the sense that it was the first major analysis conducted in Denmark, which was based on linkages of data among the various registers.

Since then, 3 theme publications covering the periods 1970-80, 1981-95 and 1996-2000 have been published. Data have been used for a wide variety of studies of mortality in various occupations and in a number of national and international projects. There is a great interest in continuously following up on the results from the studies.

Data for the 10-year period 1996-2005 are used in the present publication and is therefore primarily an update of the most recently published study comprising another 5-year period of deaths. The primary data are thereby considerably expanded, and it opens up the possibility of looking at mortality in several and minor occupations.

The most important purpose of the study is to determine how great the mortality differences are among the various occupations over the ten-year period 1996-2005. It is difficult to draw comparisons of the results from the various studies due to substantial differences in the primary data and classifications of the occupational and industrial groupings as well as of the coding of causes of death. However, it is possible for a number of occupations to keep, with reasonable certainty, abreast of developments backwards in time for a number of occupations. Examples of this are shown in chapter 7.

The occupational mortality study is supplemented by an analysis of mortality in various educational groups and by unemployment.

The present theme publication was prepared by Otto Andersen, Chief Adviser, Lisbeth Laursen, Senior Adviser and Jørn Korsbø Petersen, Senior Adviser.

Statistics Denmark, October 2009

Jan Plovsing / Anita Lange

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	7
Summery	10
1. Baggrund, data og metode	13
1.1 Baggrund	13
1.2 Perioden 1996-2005	14
1.3 Metode	15
1.4 Forskellige fortolkningsproblemer	16
2. Dødelighedsudviklingen 1970-2005	18
2.1 Datamaterialets størrelse	18
2.2 Dødelighedsudviklingen	19
3. Dødelighed og uddannelsesniveau	22
4. Dødelighed og ledighed	27
5. Dødelighed og erhverv	31
5.1 Stillingsgrupper og dødelighed	31
5.2 Fag og dødelighed - mænd	34
5.3 Fag og dødelighed - kvinder	41
6. Dødsårsager og erhverv	46
6.1 Udviklingen i antal dødsfald efter dødsårsager	46
6.2 Fag og dødsårsager for mænd i erhverv	49
6.2.1 Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	49
6.2.2 Lungekræft	50
6.2.3 Hjertesygdomme	52
6.2.4 Kronisk obstruktiv lungesygdom	54
6.2.5 Alkoholisk leversygdom	55
6.2.6 Ulykker	56
6.2.7 Selvmord	57
6.3 Fag og dødsårsager for kvinder i erhverv	58
6.3.1 Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	58
6.3.2 Brystkræft	59
6.3.3 Lungekræft	61
6.3.4 Hjertesygdomme	62
6.3.5 Kronisk obstruktiv lungesygdom	63
6.3.6 Alkoholisk leversygdom	64
6.3.7 Ulykker	65
6.3.8 Selvmord	66

7.	Udviklingstendenser siden 1970	67
7.1	Landbrug - mænd	69
7.2	Fiskeri - mænd	70
7.3	Søfart - mænd	71
7.4	Bageri - mænd	72
7.5	Slagteri - mænd	73
7.6	Tømrer - mænd	74
7.7	Autoreparation - mænd	75
7.8	Taxakørsel - mænd	76
7.9	Restaurationsvirksomhed - mænd	77
7.10	Undervisning - mænd	78
7.11	Undervisning - kvinder	79
7.12	Kontorarbejde – mænd og kvinder	80
7.13	Sygepleje - kvinder	81
7.14	Syersker - kvinder	82
7.15	Rengørings- og køkkenarbejde - kvinder	83
	Bilagstabel 1	84
	Bilagstabel 2	89

Signaturforklaring

- $\begin{matrix} 0 \\ 0,0 \end{matrix} \}$ Mindre end $\frac{1}{2}$ af den anvendte enhed
- .
- .. Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- ... Oplysning for usikker til at angives
- ... Oplysning foreligger ikke
- Nul

Sammenfatning

- Dødelighed og erhverv over en periode på 35 år* Denne temapublikation er den fjerde i rækken af publikationer fra Danmarks Statistik, som beskriver sammenhængen mellem dødelighed og erhverv i Danmark. Publikationen omfatter først og fremmest 10-års perioden 1996-2005. I det afsluttende kapitel 7 foretages - for 15 udvalgte erhvervsgrupper - en sammenligning af dødeligheden i perioderne 1970-1980 og 1996-2005. Således dækker publikationerne nu en periode på 35 år.
- Dødelighedsindeks* Erhvervsoplysningerne er fra 1. januar 1996. Dødeligheden i 10-års perioden 1996-2005 belyses for mænd og kvinder, der var 20-64 år den 1. januar 1996. Der anvendes et dødelighedsindeks, der er lig med 100 for henholdsvis alle mænd i erhverv og alle kvinder i erhverv.
- I eller ude af erhverv påvirker dødeligheden ...* Dødeligheden for personer, der er ude af erhverv, er væsentligt højere end dødeligheden for personer, der er i erhverv. Forskellen er størst for mænd. I aldersklassen 30-45 år er dødeligheden næsten seks gange større for mænd ude af erhverv i forhold til mænd i erhverv. For kvindernes vedkommende er dødeligheden omkring fire gange større i alderen 40-44 år.
- ... ligesom uddannelsens længde* Dødeligheden falder med uddannelsens længde. Det er specielt tydeligt for mænd, at dødeligheden er lavere, jo højere uddannelsen er. Mænd i erhverv med lang videregående uddannelse har et indeks på 62, mens mænd i erhverv uden erhvervsuddannelse har et indeks på 118. For kvinder er forskellene ikke helt så store, og der er ikke den store forskel på, om en uddannelse er kort, mellemlang eller lang. Kvinder i erhverv uden erhvervsuddannelse har et indeks på 114.
- For personer ude af erhverv er det generelle mønster ligeledes, at dødeligheden falder med stigende uddannelsesniveau.
- Forskellene er øget* Forskellene i dødelighedsniveau mellem de forskellige uddannelsesgrupper er øget i de sidste 10 år som resultat af, at dødeligheden for de højt uddannede er faldet mere end for de lavtuddannede.
- Ledighed har også betydning for dødeligheden ...* Dødeligheden varierer også med modtagelsen af sociale ydelser, herunder arbejdsløshedsunderstøttelse. Specielt for mænd betyder længere perioder med ledighed en høj dødelighed. Kvinder i erhverv, der kun har modtaget arbejdsløshedsunderstøttelse, har derimod stort set samme dødelighed som kvinder, der ingen ydelser har modtaget. De to grupper har tillige en dødelighed, som er lavere end dødeligheden for alle kvinder i erhverv.
- ... og flere ydelser forhøjer dødeligheden* Mænd og kvinder, der har modtaget arbejdsløshedsunderstøttelse sammen med andre sociale ydelser (fx kontanthjælp), har en væsentlig forhøjet dødelighed.
- Dødelighed og stillingsgrupper* Kvindelige og mandlige lønmodtagere, der udfører arbejde, der kræver færdigheder på højeste niveau, har den laveste dødelighed i forhold til

	alle mænd henholdsvis kvinder i erhverv. Dødeligheden for både mandlige og kvindelige lønmodtagere falder med stigende færdighedsniveau.
<i>Største forskelle blandt mænd</i>	Forskellen i dødelighed mellem stillingsgrupper er langt større for mænd end for kvinder.
<i>Kvindelige topledere</i>	Kvindelige topledere har en dødelighed, der ligger tæt på gennemsnittet for alle kvinder i erhverv. Dette er væsentligt forskelligt fra de mandlige topledere, som har en dødelighed, der ligger mere en fjerdedel under gennemsnittet for alle mænd i erhverv.
<i>Mænd i fag med lav dødelighed</i>	For mænd i erhverv er dødeligheden specielt lav blandt tandlæger, edb-planlæggere, læger, lærere i folkeskole og gymnasier, politibetjente samt selvstændige landmænd. Dødeligheden er specielt høj blandt plejepersonale på plejehjem, matroser, fiskere, kokke, tjenere, taxavognmænd, kaptajner og lodser.
<i>Kvinder i fag med lav dødelighed</i>	For kvinder i erhverv er dødeligheden specielt lav blandt tandlæger, laboranter, naturvidenskabelige forskere og teknikere, dagplejemødre, bankassistenter, sygeplejersker og lærere i folkeskole. Særlig høj er dødeligheden blandt kvinder for kokke og tjenere mv., selvstændige ved restaurationsvirksomhed, omsorgsarbejdere i private hjem, rengørings- og køkkenarbejdere samt blandt kontorassistenter.
<i>Undersøgelsen viser de særlige dødsårsager ...</i>	Undersøgelsens datamateriale er yderligere opdelt på 8 specifikke dødsårsager: Tarmkræft, brystkræft, lungekræft, hjertesygdomme, kronisk obstruktiv lungesygdom, alkoholisk leversygdom, selvmord samt ulykker i øvrigt.
<i>... for mænd i fag ...</i>	For mænds vedkommende er de mest markante observationer: Selvstændige malere og taxivognmænd har en høj dødelighed af tarmkræft. Matroser, tjenere og kokke har en høj dødelighed af lungekræft. Selvstændige indenfor værtshus og diskoteker samt selvstændige taxavognmænd har en høj dødelighed af hjertesygdomme. Kontorassistenter har en høj dødelighed af alkoholisk leversygdom. Fiskere, matroser og lastvognschauffører har en høj dødelighed som følge af ulykker. Endelig har læger på hospital, truckførere og smede en høj dødelighed af selvmord.
<i>... og kvinder i fag</i>	For kvinders vedkommende er der bl.a. observeret følgende: Sekretærer i offentlig administration har en overdødelighed af tarmkræft. Afspændingspædagoger og ergoterapeuter, selvstændige frisører og lærere i folkeskole har en overdødelighed af brystkræft. Kvindelige monterings- og samlebåndsarbejdere samt tjenere og kokke har en overdødelighed af lungekræft. Tjenere og kokke har desuden en høj overdødelighed af de fleste dødsårsager. Sygeplejersker har en høj overdødelighed af selvmord.

<i>Udviklingen over tid for ...</i>	I publikationens afsluttende kapitel sammenlignes hovedresultaterne fra dødelighed- og erhvervsundersøgelsen for perioden 1970-80 med resultaterne for den seneste periode 1996-2005.
<i>... 15 udvalgte erhvervsgrupper</i>	Der er udvalgt 15 erhvervsgrupper, som det på trods af klassifikations-skift mv. forekommer rimeligt at sammenligne over den lange tidsperiode.
<i>Robuste forskelle mellem erhvervene</i>	<p>Selv om dødeligheden generelt er faldet betydeligt i Danmark siden 1970, viser det sig, at forskellene mellem erhvervene stadig eksisterer.</p> <p>Dødeligheden, der fx var meget lav i 1970-1980 for mænd i landbrug samt for mænd og kvinder i undervisning, er fortsat meget lav i 1996-2005.</p> <p>Tilsvarende er dødeligheden for mænd i søfart, bageri, slagteri, taxakørsel og restaurationsvirksomhed samt ved kontorarbejde høj i såvel 1970-1980 som i 1996-2005.</p> <p>Mænd i fiskeri har fortsat en meget høj ulykkesdødelighed.</p> <p>Kvinder ved rengørings- og køkkenarbejde har et noget højere dødelighedsindeks i perioden 1996-2005 end i 1970-1980.</p> <p>Kvinder ved sygepleje har en lav samlet dødelighed i begge perioder, men fortsat en høj dødelighed af selvmord.</p>

Summary

- Occupational mortality over a period of 35 years* The present thematic study, which describes the relationship between mortality and occupation in Denmark, is number 4 in a series of publications from Statistics Denmark. This publication covers primarily the 10-year period 1996-2005. In the final chapter 7 – a comparison of mortality in the periods 1970-1980 and 1996-2005 is conducted for 15 selected occupational groups. Subsequently, the publications now cover a period of 35 years.
- Mortality index* The study is based on industrial data from 1 January 1996. The mortality in the ten-year period 1996-2005 is analysed for men and women aged 20-64 as of 1 January 1996. A mortality index equal to 100 is applied for all men respectively all women in the labour force.
- Mortality is affected by whether a person is in the labour force or outside the labour force ...* The mortality of persons outside the labour force is considerably higher than that of persons in the labour force. The greatest difference is seen for men. In the age group 30-45 years, the mortality of men outside the labour force is almost 6 times higher in relation to the mortality of men in the labour force. The difference for women aged 40-44 is about four times higher.
- ... as well as by the level of education* The mortality decreases according to the level of education. Especially men has a lower mortality the higher the level of education. Men in the labour force with long-cycle further education have an index of 62, while men outside the labour force with no vocational education have an index of 118. The differences for women are smaller, and there is only a minor difference among short-cycle, medium-cycle or long-cycle further education. Women in the labour force with no education have an index of 114.
- The general pattern of the higher the level of education, the lower the mortality is also seen for persons outside the labour force.
- Increasing differences* The differences in the level of mortality among the various groups of education have increased during the last 10 years. This is a result of a smaller decrease in mortality among persons with no vocational education compared to the decrease for persons with a further education.
- Mortality is also affected by unemployment ...* The mortality also varies in accordance with the receipt of social benefits, including unemployment benefits. Longer periods of unemployment give rise to a higher mortality for especially men. It is surprising to see that the mortality of women in the labour force who have received unemployment benefits only, is largely the same as that of women who have not received any benefits. Furthermore, the mortality of the two groups is lower than the mortality of all women in the labour force.
- ... and several social benefits increase mortality* The mortality of men and women who have received unemployment benefits, together with other social benefits (e.g. cash benefits), is considerably higher.

<i>Mortality and occupational groups</i>	Female and male employees, who perform work requiring skills at the highest level, have the lowest mortality in relation to all men and women in the labour force, respectively. The mortality of both male and female employees is falling in accordance with an increasing level of skills.
<i>Greatest differences among men</i>	The differences in mortality among the occupational groups are far greater for men than for women.
<i>Female top managers</i>	The mortality of female top managers is close to the average of all women in the labour force. This differs considerably from male top managers whose mortality is more than a quarter below the average for all men in the labour force.
<i>Men in professions with low mortality</i>	The mortality of men in the labour force is particularly low among dentists, data processing planners, doctors, teachers in primary and lower secondary schools and upper secondary schools, policemen and self-employed farmers. A particularly high mortality is seen among nursing staff at old people's homes, sailors, fishermen, cooks, waiters, taxi drivers, captains and maritime pilots.
<i>Women in professions with low mortality</i>	The mortality of women in the labour force is particularly low among dentists, laboratory assistants, scientific researchers and technicians, childminders, bank clerks, nurses and teachers in primary and lower secondary schools. A particularly high mortality is seen among cooks and waiters, etc., self-employed persons in the catering trade, welfare work in private homes, cleaning and kitchen activities and among clerks.
<i>The study analyses the specific causes of death ...</i>	The primary data of the study is further divided into 8 specific causes of death: Cancer: intestine and rectum; cancer: breast; cancer: trachea, bronchus and lung; heart diseases; bronchitis, emphysema and asthma; cirrhosis of liver; suicide and accidents.
<i>... for men in professions ...</i>	The most pronounced observations are for men: Self-employed painters and taxi drivers have a high mortality of intestinal and rectal cancer. Sailors, waiters and cooks have a high mortality of lung cancer. Self-employed persons in pubs and discotheques as well as self-employed taxi drivers have a high mortality of heart diseases. Clerks have a high mortality of alcoholic cirrhosis of liver. Fishermen, sailors and lorry drivers have a high mortality due to accidents. Finally, doctors working in hospitals, truck drivers and blacksmiths have a high mortality of suicide.
<i>... and women in professions</i>	The following observations are made for women: Secretaries working in public administration have an excess mortality of intestinal and rectal cancer. Relaxation therapists and ergotherapists, self-employed hair dressers and teachers in primary and lower secondary schools have an excess mortality of breast cancer. Women engaged

in mounting and assembly line work as well as waiters and cooks have an excess mortality of lung cancer. Furthermore, waiters and cooks have a high excess mortality of most causes of death. Nurses have a high excess mortality of suicide.

Developments over time for ...

In the final chapter of the publication, the main results from the occupational mortality study for the period 1970-80 are compared to the results for the latest period 1996-2005.

... 15 selected industrial groups

15 industrial groups have been selected, which are considered reasonable to compare over the long period of time, despite the changes in classification, etc. that have taken place.

Robust differences among industries

Although, mortality has generally fallen considerably in Denmark since 1970, it is still the case that mortality differs among the industries.

For example, the mortality of men in agriculture and of men and women engaged in educational activities, which was very low in the period 1970-1980, is still very low in the period 1996-2005.

Similarly, the mortality of men in shipping, bakeries, slaughterhouses, taxi operation and the catering trade as well as men engaged in office work is high in the periods 1970-1980 and 1996-2005.

The mortality of men in fishing due to accidents is still high.

The mortality index of women engaged in cleaning and kitchen activities is slightly higher in the period 1996-2005 compared to the period 1970-1980.

The overall mortality of women engaged in nursing is low in either periods, but there is still a high mortality of suicide.

1. Baggrund, data og metode

1.1 Baggrund

Danskerne midlelevetid forringet

I 1992 nedsatte sundhedsministeren det såkaldte Middelevetidsudvalg. Baggrunden var, at udviklingen i den danske middelevetid siden 1970'erne stort set var stagneret og at denne udvikling ikke kunne findes i de andre vestlige lande.

Fra at danskerne omkring 1970 indtog en position blandt de bedste lande med den højeste middelevetid, var situationen ændret til en position blandt lande med den laveste middelevetid, se temaartiklen i Statistisk Tiårsoversigt 2008 (6).

Det traditionelle middelevetidsbegreb belyser dødelighedens størrelse på overordnet niveau og må suppleres med mere detaljerede data og analyser for, at man kan få en dybere forståelse af årsagerne til dødelighedsudviklingen. Et sådant bidrag ydes af undersøgelserne over sammenhængen mellem dødelighed og erhverv.

De tidligere undersøgelser

Danmarks Statistik udgav i 1979 den første samlede undersøgelse, Dødelighed og erhverv 1970-75 (1), baseret på data fra Folke- og bolig-tællingen 9. november 1970 og oplysninger om dødsfald for den efterfølgende 5-års periode. Det var samtidig den første undersøgelse, der for hele befolkningen (mellem 20 og 64 år) viste de ganske store forskelle, der er i dødeligheden mellem forskellige fag og erhverv.

Undersøgelsen blev i Dødelighed og erhverv 1970-80 (2) suppleret med yderligere 5 års dødsfald og en fælles nordisk undersøgelse, Occupational Mortality in the Nordic Countries 1971-1980 (3), anvendte opgørelser fra folketællingerne i Norden omkring 1971 samt oplysninger om dødsfald for en 10-års periode.

Med udgangspunkt i en registeropgørelse over befolkningen den 1. januar 1981, 1986 og 1991 har Danmarks Statistik analyseret dødeligheden for 15-års perioden 1981-1995 i publikationen Dødelighed og erhverv 1981-1995 (4). Der er store forskelle i datagrundlaget anvendt i denne publikation og det, der blev anvendt tidligere. Den væsentligste grund er, at Danmark ikke har gennemført en traditionel folketælling siden 1970, hvorfor oplysningerne om befolkningens størrelse, dets fag og erhverv mv. blev hentet fra de statistikregistre, der har erstattet folketællingen. Klassifikationen af fag og erhverv er tillige ændret fundamentalt og det er kun for større hovedgrupper muligt at foretage sammenligninger over tid.

Publikationen Dødelighed og erhverv 1996-2000 (5) er for perioden 1996-2000 baseret på en væsentlig ændret fag- og brancheklassifikation og repræsenterer således et betydeligt databrud, om end den overordnede model for analysen er som i (4).

1.2 Perioden 1996-2005

Denne temapublikation er først og fremmest en opdatering af Dødelighed og erhverv 1996-2000 (5).

Datamaterialet Ved at supplere datamaterialet fra (5) med yderligere 5 års dødsfald øges analysemulighederne væsentligt. Der døde 67.892 personer i perioden 1996-2000 og 155.769 i hele tiårsperioden, en stigning på 129 pct.

Udgangspunktet er en registermæssig status over den del af den danske befolkning, der den 1. januar 1996 var mellem 20 og 64 år. Denne aldersafgrænsning er valgt i samtlige undersøgelser for at sikre, at størstedelen af den erhvervsaktive befolkning bliver valgt. Der er kun meget få erhvervsaktive personer udenfor disse aldre.

Dødeligheden blandt disse personer er registreret i en periode på præcis 10 år dvs. til og med den 31. december 2005. Oplysningerne er udvalgt fra det medicinske dødsfaldsstatistikregister.

I beregningerne over dødeligheden er der taget hensyn til, at personer kan udvandre eller forsvinde. Disse oplysninger findes i Befolkningsstatistikregistret.

Oplysninger om en persons fag og erhverv er fundet i Danmarks Statistiks Arbejdsklassifikationsmodul, oplysninger om uddannelse er fra Registret over befolkningens uddannelse og erhverv og ledighedsoplysningerne er fra Registret vedr. indkomsterstøttende ydelser (den sammenhængende socialstatistik).

Klassifikationer Der er sket et omfattende klassifikationsskift siden undersøgelsen (4). Fagkoden er Danmarks Statistiks fagklassifikation (DISCO 88) og erhvervs-koden er Dansk Branchenomenklatur 1993 (DB93). Klassifikationerne fremgår af Danmarks Statistiks hjemmeside: www.dst.dk.

Klassifikationsskiftet betyder, at det kun for få grupper er muligt at knytte data sammen med data fra de tidligere undersøgelser.

Dødsårsagerne er klassificeret efter WHO's International Classification of Diseases, kaldet ICD. Der er for alle årene tale om version 10.

Dannelsen af det endelige register, Dødelighed og erhvervsstatistikregistret er sket ved at sammenkoble de enkelte registre ved anvendelse af den fælles nøgle: Personnummeret. Alle analyser er foretaget på et afidentificeret datamateriale, som betyder, at den enkelte person ikke kan genkendes.

Fag eller erhverv? Med »fag« menes jobbetegnelsen, såsom landmand, murer, tjener osv., medens vi med »erhvervet« forstår branchen for den virksomhed, hvor den pågældende er beskæftiget, såsom landbrug, murervirksomhed, restaurationsvirksomhed osv.

For at få dannet grupper, som er tilstrækkeligt store og samtidig så homogene som muligt, er den klassifikation, som er brugt i det efterfølgende skabt ved at kombinere fagkoder fra DISCO88 med erhvervs-koder fra DB93. Selv om klassifikationen er en blanding af fag- og erhvervs-koder, har vi anvendt betegnelsen Dødelighed og erhverv (på engelsk er betegnelsen: Occupational Mortality).

1.3 Metode

De anvendte beregningsmetoder til analyse af dødelighedsforskelle er beskrevet detaljeret i de tidligere publikationer (1-5) samt på Danmarks Statistiks hjemmeside: www.dst.dk/Befolkning.

Korrektion for aldersforskelle

Der er betydelige aldersforskelle mellem personer, som er i erhverv eller ude af erhverv, ligesom der er store aldersforskelle mellem de forskellige erhvervsgrupper. Fx er der forholdsmæssigt langt flere yngre personer blandt tjenere end blandt landmænd, hvor der omvendt er langt flere ældre. Da dødeligheden stiger aldersklasse for aldersklasse, vil en summarisk sammenligning af antal døde pr. 100.000 personer føre til fejlslutninger, dersom der ikke korrigeres for den forskellige alderssammensætning.

SMR - Dødelighedsindekset

Alderskorrektionen er foretaget ved en såkaldt indirekte standardberegning, som resulterer i beregningen af en *SMR-værdi* (Standard Mortality Ratio). I denne publikation omtales SMR som *dødelighedsindeks*.

Over- eller underdødelighed?

Dødelighedsindeks over 100 tyder på en overdødelighed og dødelighedsindeks under 100 på en underdødelighed i forhold til en valgt standardbefolkning. Man kan frit vælge en standardbefolkning efter problemstillingen. I denne publikation er valgt befolkningen i erhverv som standardbefolkning ud fra den betragtning, at det er forskelle mellem erhvervsgrupper, der er det mest interessante.

Dødelighedsindekset skal læses således: Et indeks på 169 for mandlige kokke, tjenere og bartendere mv. (fagkode 44200) betyder, at der i det pågældende erhverv er forekommet 69 pct. flere dødsfald end der ville være forekommet, dersom dødeligheden havde været som i standardbefolkningen (alle i erhverv). Et indeks på 82 for kvindelige lærere i folkeskole (fagkode 42420) betyder, at der er forekommet 18 pct. færre dødsfald.

Ikke middelevetid

I eksemplerne ovenfor må indeksene *ikke* fortolkes i forhold til det alment kendte middelevetidsbegreb og det betyder således *ikke*, at levetiden er 69 pct. kortere eller 18 pct. længere end i standardbefolkningen.

Datagrundlaget tillader *ikke* at beregne et mål, der svarer til middelevetiden for en nyfødt. Dødelighedsindekset er kun baseret på dødeligheden i en 10-årig periode for personer, der er mellem 20 og 64 år ved undersøgelsesperiodens start.

Usikkerheden Resultaterne er baseret på totaltællinger i befolkningen og der er således ikke basis for at beregne en traditionel stikprøveusikkerhed. Da antallet af dødsfald i en bestemt erhvervsgruppe fra år til år kan være påvirket af tilfældigheder som fx en influenzaepidemi, er der, som støtte for at udvælge og præsentere enkeltresultater, dog beregnet de såkaldte 95 pct. sikkerhedsgrænser. Grænserne er af pladshensyn ikke præsenteret i publikationen, men fremgår indirekte af Bilagstabel 1 og 2. Hvor der i tabellerne er anbragt en stjerne (*) ved siden af dødelighedsindekset betyder det, at intervallet for sikkerhedsgrænserne ikke indeholder et indeks på 100, men er enten større eller mindre og derved indikerer en statistisk signifikant over- eller underdødelighed.

1.4 Forskellige fortolkningsproblemer

Ved fortolkningen af undersøgelsens resultater bør man være opmærksom på en række særlige forhold.

- Kun en erhvervsobservation indgår* Først og fremmest er undersøgelsen karakteriseret ved, at der kun er anvendt oplysninger om en persons erhvervstilknytning (eller mangel på samme) 1. januar 1996. Dette betyder, at dødeligheden ikke måles i forhold til en persons totale erhvervs erfaring, men kun i forhold til den senest kendte oplysning før observationsperiodens start. Norske undersøgelser se Yrke og dødelighed (7), som inddrager flere observations-tidspunkter for erhvervene, har vist, at dødeligheden er lavere for befolkningsgrupper, der har en stabil erhvervstilknytning end for grupper, der ofte skifter erhverv. Forskellene er dog ikke store.
- Selektionsproblemet* Det er nærliggende at fortolke dødelighedsforskelle mellem forskellige erhverv som forskellen i den risiko, der er forbundet med erhvervene. Dette er dog langt fra sikkert, idet der forekommer en såkaldt selektion ind i og ud af erhverv.
- Selektion ind i erhverv når man ansættes* Inden en persons erhvervsmæssige karriere starter, foregår der en helbredsmæssig selektion, idet personer med fx svag fysik ikke ansættes i fysisk krævende job. Sådanne helbreds krav er undertiden formaliseret, fx ved ansættelse i politi eller militær, men normalt sker selektionen uformelt. En egentlig sammenligning af dødeligheden blandt politibetjente og kontorassistenter forudsætter derfor, at man kan standardisere for helbredstilstanden ved starten af erhvervs karrieren. I praksis vil det være umuligt i totalundersøgelser som den foreliggende.
- Selektion når man går ud af erhverv* Ligesom der foregår en selektion ind i erhverv, er der en selektion ud af erhverv. Det må formodes, at der er en snæver sammenhæng mellem helbred og erhvervsaktivitet, således at de, der går ud af erhverv, har et dårligere helbred end de, der forbliver i erhverv. De personer, der er i erhverv på en bestemt dag, må således formodes at være en i helbredsmæssigt henseende selekteret population. Dette bekræftes også af undersøgelsens resultat, der viser, at dødeligheden for personer ude af erhverv er væsentlig højere end dødeligheden for personer i erhverv.

- Mænd/kvinder* Alle beregninger af dødelighedsindeks (SMR) sker for mænd og kvinder hver for sig. Dette sker, fordi mænds og kvinders dødelighed er markant forskellig. Dødelighedsindekset for mænd i erhverv og for kvinder i erhverv er således begge sat lig med 100. Man kan derfor *ikke* se, at dødeligheden helt generelt er lavere for kvinder end for mænd og indeks for mænd og kvinder bør derfor kun sammenlignes for at se på, om der er strukturforskelle i dødeligheden fordelt på erhverv.
- Mulige årsags-sammenhænge* Gennem en undersøgelse som den foreliggende peges på mange erhverv, der enten har en betydelig overdødelighed eller underdødelighed. Undersøgelsen kan dog ikke forklare, hvad årsagen til dette er. Der kan være mange årsager til fx en høj overdødelighed. Først og fremmest kan det være, at erhvervet rent faktisk er farligt, men da vi ikke har rådighed over egentlige arbejdsmiljødata, kan vi hverken bekræfte eller afkræfte denne hypotese. Erhvervet vil endvidere i høj grad karakterisere en persons sociale tilhørsforhold eller socioøkonomiske gruppe. En forhøjet dødelighed kan skyldes et kompliceret samspil mellem en række livsstilsfaktorer, som fx ryge-, kost- og drikkevaner samt boligforhold og fritidsaktiviteter mv. I det tidligere nævnte Middellevetidsudvalgs rapporter er det gjort klart, at netop livsstilsfaktorer og levekår må formodes at spille en betydelig rolle i dødelighedsudviklingen.

Litteratur:

1. Dødelighed og erhverv 1970-75
v/ Elsebeth Lynge. Statistiske Undersøgelser nr. 37.
Danmarks Statistik, 1979
2. Dødelighed og erhverv 1970-80
v/ Otto Andersen. Statistiske Undersøgelser nr. 41.
Danmarks Statistik, 1985
3. Occupational Mortality in the Nordic Countries 1971-1980
v/Otto Andersen. Statistical Reports of the Nordic Countries No. 49,
Nordic Statistical Secretariat, 1988
4. Dødelighed og erhverv 1981-1995
v/ Otto Andersen, Lisbeth Laursen og Jørn Korsbø Petersen,
Danmarks Statistik, 2001
5. Dødelighed og erhverv 1996-2000
v/ Otto Andersen, Lisbeth Laursen og Jørn Korsbø Petersen,
Danmarks Statistik, 2005
6. Fødsler og dødelighed i Danmark – set i et internationalt perspektiv
v/Otto Andersen. Statistisk Tiårsoversigt 2008. Danmarks Statistik,
2008
7. Yrke og dødelighed. Tilæggsberegninger
v/Lars Kristoffersen, Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 1979

2. Dødelighedsudviklingen 1970-2005

Markant fald i dødelighed

I de 35 år, som dødelighed og erhvervsundersøgelserne dækker, er der sket et markant fald i dødeligheden i Danmark karakteriseret ved, at midllevetiden for en nyfødt er steget, for mænds vedkommende fra 70,8 år i 1970 til 75,6 år omkring år 2005 og for kvinders vedkommende fra 75,9 år til 80,2 år. Selv om dødeligheden således er faldet ret betydeligt, er det ikke ensbetydende med, at de dødelighedsforskelle man i starten af perioden har konstateret mellem forskellige erhverv er blevet mindre med tiden.

Selvom vores hovedformål er den strukturelle analyse, vil vi indledningsvis se på, hvorledes dødeligheden har udviklet sig for personer mellem 20 og 64 år, der er i erhverv eller ude af erhverv.

2.1 Datamaterialets størrelse

Størrelsen af populationen ved starten af den første og den sidste undersøgelsesperiode samt antallet af dødsfald i de to 10-års perioder er vist i tabel 2.1.

Tabel 2.1 Datamaterialet 20-64 årige

	Population		Døde	
	9.11.1970	1.1.1996	1970-1980	1996-2005
	Antal			
Mænd i alt	1 401 967	1 630 477	112 910	93 251
I erhverv	1 292 337	1 373 197	91 638	53 184
Ude af erhverv	109 630	257 280	21 272	40 067
Kvinder i alt	1 402 223	1 589 136	69 425	62 518
I erhverv	730 547	1 195 055	23 595	27 540
Ude af erhverv	671 676	394 081	45 830	34 978

Den samlede population i alderen 20-64 år er steget fra godt 2,8 mio. i 1970 til godt 3,2 mio. i 1996. Denne ret beskedne stigning er imidlertid karakteriseret ved et betydeligt skift i andelen af personer, der er i erhverv eller ude af erhverv.

I 1970 var 8 pct. af mændene ude af erhverv, medens det tilsvarende gjaldt for 48 pct. af kvinderne. I 1996 var tallene 16 pct. og 25 pct.

Udviklingen i gruppen af kvinder ude af erhverv bliver diskuteret nærmere i afsnit 2.3.

I takt med det generelle dødelighedsfald er antallet af dødsfald mindre i den sidste periode end i den første periode, selvom populationen er steget.

2.2 Dødelighedsudviklingen

Markant dødelighedsfald

Periodens markante dødelighedsfald fremgår af tabel 2.2. For såvel mænd som kvinder i erhverv er den aldersbetingede dødelighed faldet betydeligt, for enkelte aldersklasser til 50-60 pct. af udgangsniveauet i 1970-1980. Det samme gælder generelt for mænd ude af erhverv, medens kvinder ude af erhverv har oplevet en betydelig stigning, se nedenfor.

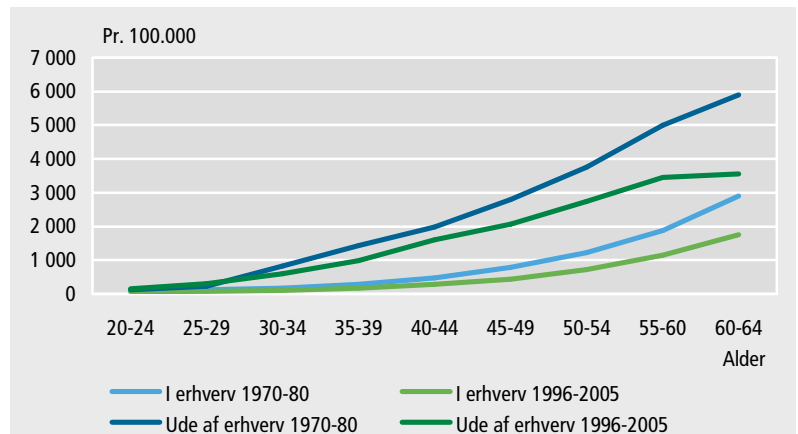
Tabel 2.2 Dødeligheden 1996-2005

Alder	Mænd			Kvinder		
	I erhverv	Ude af erhverv	I alt	I erhverv	Ude af erhverv	I alt
	Indeks 1970-80 = 100					
20-24 år	64	124	78	53	93	67
25-29 år	65	134	85	55	129	71
30-34 år	61	72	82	50	153	68
35-39 år	61	69	82	54	161	68
40-44 år	61	80	83	61	175	73
45-49 år	56	74	70	66	163	75
50-54 år	59	73	71	71	145	81
55-59 år	61	69	71	76	128	89
60-64 år	60	60	75	84	106	98

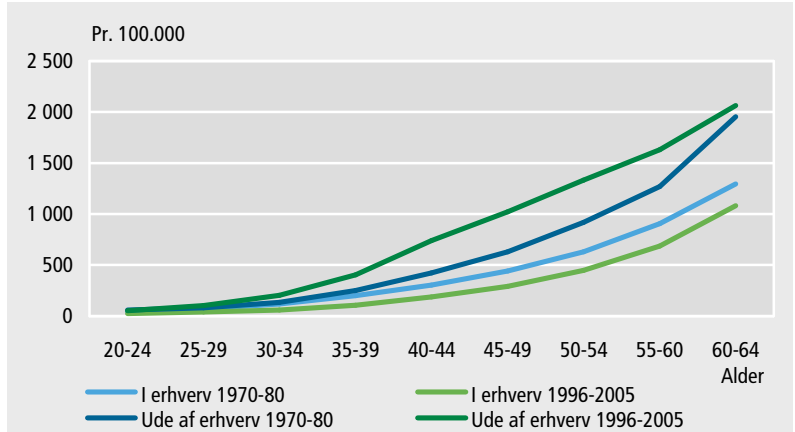
Dødelighedsmønsteret ændret

Den aldersbetingede dødelighedsudvikling (antal døde pr. 100.000 mandeår/kvindeår i aldersklassen) er desuden vist i figur 2.1 og 2.2. Figurene viser, at dødeligheden for kvinder ude af erhverv er højere i 1996-2005 end i 1970-1980.

Figur 2.1 Aldersbetinget dødelighed. Mænd 1970-80 og 1996-2005

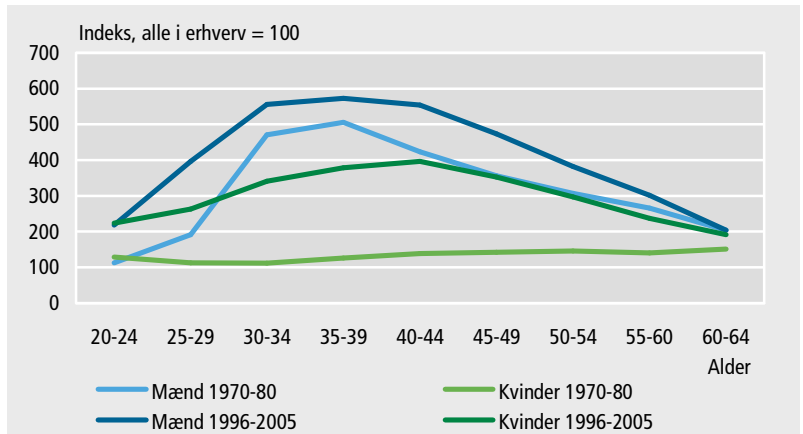

Figur 2.2 Aldersbetinget dødelighed. Kvinder 1970-80 og 1996-2005

Overdødeligheden for personer ude af erhverv i forhold til personer i erhverv ses i fig. 2.3

Figur 2.3 Overdødelighed for personer ude af erhverv

Indekset højere i 1996-2005

Det samlede dødelighedsindeks for mænd ude af erhverv er 235 i 1970-1980 og 283 i 1996-2005. For kvinder ude af erhverv er indekset 143 og 239. Det ses, at dette samlede indeks dækker over en betydelig aldersmæssig spredning. Fx er mændenes overdødelighed næsten 6 gange den gennemsnitlige dødelighed for mænd i erhverv i aldersklasserne 30-44 år i perioden 1996-2005.

Kvinder ude af erhverv

For at forstå udviklingen af den kvindelige overdødelighed er det nødvendigt at se på, hvorledes gruppen af personer ude af erhverv har udviklet sig igennem årene. I 1970 var mændenes erhvervsaktivitet allerede høj og de, der var ude af erhverv, må formodes at være vanskeligt stillet økonomisk, socialt og helbredsmæssigt. For kvindernes vedkommende var sammensætningen af gruppen i 1970 væsentligt forskellig fra mændene.

Husmødre er ikke længere registreret

Husmødre udgjorde 83 pct. af gruppen ude af erhverv i 1970. Husmødre findes ikke som selvstændig kategori i den stillingsklassifikation, der er anvendt for de fire sidste perioder, men indgår i gruppen Øvrige ude af erhverv, som har været stærkt faldende, se tabel 2.3.

Tabel 2.3 **Sammensætning af gruppen Ude af erhverv. Kvinder 1970, 1981, 1986, 1991 og 1996**

	7.11.1970	1.1.1981	1.1.1986	1.1.1991	1.1.1996
	Antal				
Personer i alt	671 676	388 395	338 918	322 359	394 082
	Pct.				
I alt	100	100	100	100	100
Husmødre	83	...	...	...	...
Husassistenter	2	...	...	...	...
Førtidspensionister	9	27	35	39	34
Understøttede	3	...	...	...	...
Studerende	3	6	12	12	15
Øvrige ude af erhverv	...	67	54	49	52

Husmødre havde i 1970-75 en dødelighed (indeks 140), der var højere end dødeligheden for kvinder i erhverv, men en dødelighed, der var mindre end gennemsnittet (indeks 161) for alle kvinder ude af erhverv. Når husmødrenes andel af gruppen ude af erhverv er mindsket så væsentligt, må det derfor antages, at den del, der er tilbage i gruppen ude af erhverv, gennemsnitligt vil have en højere dødelighed.

3. Dødelighed og uddannelsesniveau

Lang uddannelse – lav dødelighed

Mænd uden en erhvervsuddannelse har en dødelighed, der er næsten dobbelt så høj som dødeligheden for mænd med en lang videregående uddannelse. I det hele taget falder dødeligheden med uddannelsens længde. Det samme mønster gør sig gældende for kvinder. Forskellene i dødelighedsniveau mellem uddannelsesgrupperne er øget i de sidste 10 år.

Som et supplement til analysen af forskelle i dødeligheden mellem erhvervsgrupper bringes i dette kapitel tal for sammenhængen mellem dødelighed og uddannelsesniveau.

Datagrundlag

Oplysningen om befolkningens uddannelsesniveau er hentet fra Danmarks Statistiks register over befolkningens uddannelse og erhverv og angiver den højeste igangværende eller afsluttede uddannelse 1. oktober 2000.

Uddannelsesniveauer

Oplysningerne i ovennævnte register giver mulighed for en meget detaljeret angivelse af befolkningens uddannelse, men her er valgt kun at benytte fem overordnede grupper:

1. Ingen eller uoplyst erhvervsuddannelse
2. Erhvervsfaglig uddannelse, som er lærlingeuddannelserne mv.
3. Kort videregående uddannelse, som fx ejendomsmægler, laborant, maskintekniker, polititjenestemand
4. Mellemlang videregående uddannelse som fx pædagog, folkeskolelærer, journalist, sygeplejerske og maskinmester. I denne publikation indgår personer med en bacheloruddannelse, som fx en erhvervsproglig uddannelse eller en HA-uddannelse, også i denne gruppe
5. Lang videregående uddannelse som er universitetsuddannelserne, visse handelshøjskoleuddannelser mv.

Hver tredje i erhverv har ingen erhvervsuddannelse

Tabel 3.1 og 3.2 viser befolkningen, som er i erhverv eller ude af erhverv fordelt på uddannelsesniveau. Blandt personer i erhverv er der ca. en tredjedel, der er uden uddannelse eller har uoplyst uddannelsesniveau. For personer ude af erhverv er det mere end halvdelen, der ikke har en erhvervsuddannelse. Det er især andelen med en erhvervsfaglig uddannelse, der er mindre blandt personer ude af erhverv.

**Tabel 3.1 Befolkningen 1. januar 2001 fordelt på uddannelsesniveau¹.
20-64 årige i erhverv**

	Mænd		Kvinder	
	antal		pct.	
I alt	1 381 946	1 217 935	100	100
Ingen eller uoplyst erhvervsuddannelse	408 447	364 409	30	30
Erhvervsfaglig uddannelse	627 475	468 679	45	38
Kort videregående uddannelse	74 447	64 666	5	5
Mellemlang videregående uddannelse	158 486	248 381	11	20
Lang videregående uddannelse	113 091	71 800	8	6

¹ Igangværende eller afsluttet uddannelse 1. oktober 2000.

**Tabel 3.2 Befolkningen 1. januar 2001 fordelt på uddannelsesniveau¹.
20-64 årige ude af erhverv**

	Mænd		Kvinder	
	antal		pct.	
I alt	278 544	405 340	100	100
Ingen eller uoplyst erhvervsuddannelse	150 164	236 131	54	58
Erhvervsfaglig uddannelse	72 817	85 463	26	21
Kort videregående uddannelse	10 848	11 443	4	3
Mellemlang videregående uddannelse	28 663	55 068	10	14
Lang videregående uddannelse	16 052	17 235	6	4

¹ Igangværende eller afsluttet uddannelse 1. oktober 2000.

*Jo højere uddannelse
des lavere dødelighed*

Tabel 3.3 viser, hvordan dødeligheden i perioden 2001-2005 varierer med uddannelsesniveau for personer i erhverv. Til sammenligning er også vist de tilsvarende tal for perioderne 1991-1995 og 1996-2000.

Især for mændene er det tydeligt, at dødeligheden i perioden 2001-2005 er lavere, jo højere uddannelsen er. For kvinderne derimod ser der ikke ud til at være den store forskel på, om en længerevarende uddannelse er af kort, mellemlang eller lang varighed.

*Forskelle i
dødeligheden øges*

Mønstret for både mænd og kvinder er stort set det samme som i de to forudgående perioder, men spredningen i dødelighedsindeksene er vokset fra 1991-1995 til 1996-2000 og igen fra 1996-2000 til 2001-2005.

*Største forskelle
blandt mænd*

Tabellen illustrerer i øvrigt også, at dødelighedsforskellene mellem uddannelsesgrupper i alle perioderne er større for mænd end for kvinder.

Tabel 3.3 **Dødelighedsindeks fordelt på uddannelsesniveau¹.
20-64 årige i erhverv**

	Mænd			Kvinder		
	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005
	———— indeks, alle i erhverv = 100 ————					
I alt	100	100	100	100	100	100
Ingen eller uoplyst erhvervsuddannelse	110	113	118	107	110	114
Erhvervsfaglig uddannelse	100	102	103	95	98	101
Kort videregående uddannelse	94	90	77	89	84	82
Mellemlang videregående uddannelse	72	73	76	90	84	82
Lang videregående uddannelse	73	67	61	87	87	80

¹ Igangværende eller afsluttet uddannelse 1. oktober 1990, 1. oktober 1995 og 1. oktober 2000.

*Samme mønster for
personer ude af
erhverv*

Personer ude af erhverv har – uanset uddannelsesniveau – en dødelighed, der ligger over gennemsnittet for alle i erhverv, se tabel 3.4. Ligesom for personer i erhverv er det generelle mønster, at dødeligheden falder med stigende uddannelsesniveau.

Tabel 3.4 **Dødelighedsindeks fordelt på uddannelsesniveau¹.
20-64 årige ude af erhverv**

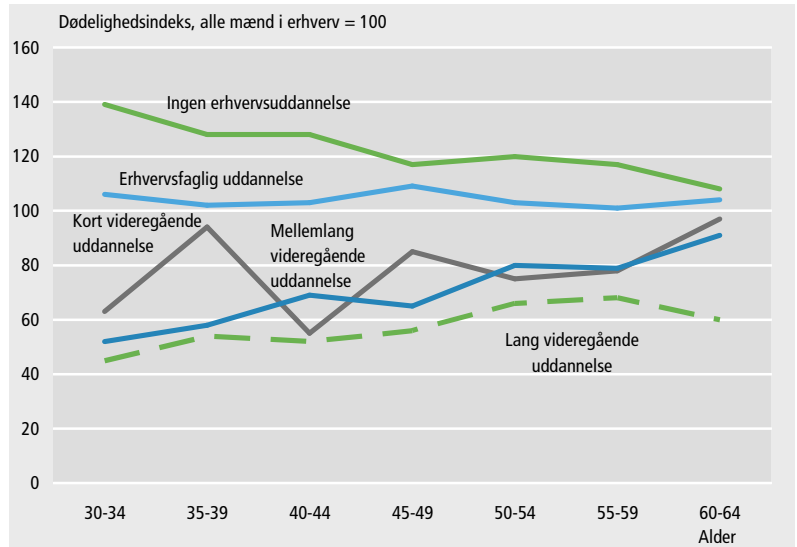
	Mænd			Kvinder		
	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005
	———— indeks, alle i erhverv = 100 ————					
I alt	299	314	353	237	253	287
Ingen eller uoplyst erhvervsuddannelse	309	335	398	242	264	313
Erhvervsfaglig uddannelse	296	302	335	224	232	255
Kort videregående uddannelse	283	263	273	229	220	246
Mellemlang videregående uddannelse	201	231	220	202	203	221
Lang videregående uddannelse	182	187	224	172	229	210

¹ Igangværende eller afsluttet uddannelse 1. oktober 1990, 1. oktober 1995 og 1. oktober 2000.

*Forskelle mindsker
med alderen*

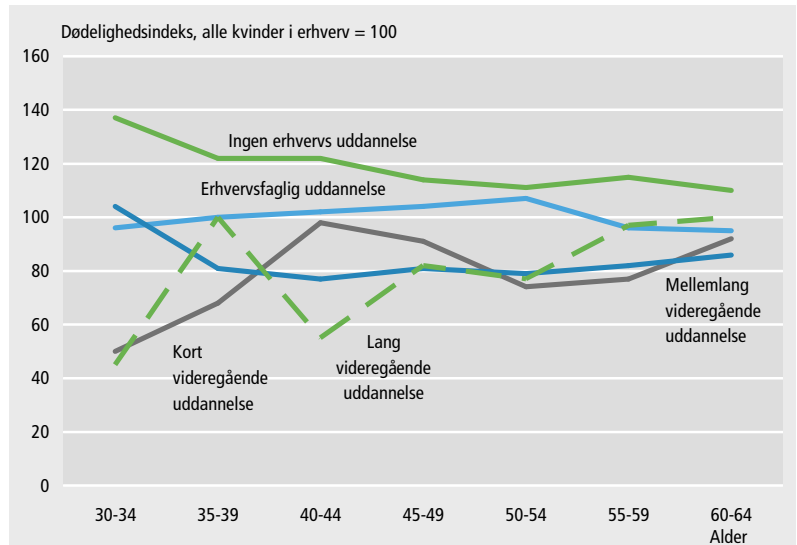
I figur 3.1 og 3.2 er forskellene i dødeligheden mellem uddannelsesgrupperne for personer i erhverv yderligere fordelt på alder. Der er kun medtaget aldersgrupper fra og med 30 år, da der er meget få døde personer i alderen 20-29 år med en videregående uddannelse. Det generelle billede er, at dødelighedsforskellene indsnævres betydeligt med alderen. Mens dødelighedsindekset for de 30-34 årige mænd varierer mellem 45 og 139, er det i aldersgruppen 60-64 år indsnævret til at variere mellem 60 og 108.

Figur 3.1 **Dødelighedsindeks fordelt efter alder og uddannelsesniveau. Mænd i erhverv 2001-2005**

For kvinderne er mønstret nogenlunde tilsvarende. Det er dog bemærkelsesværdigt, at kvinder i alderen 60-64 år med en lang videregående uddannelse har en dødelighed, der er større end dødeligheden for alle andre kvinder med en erhvervsuddannelse.

Figur 3.2 **Dødelighedsindeks fordelt efter alder og uddannelsesniveau. Kvinder i erhverv 2001-2005**

*Valg af
standardbefolkning*

I dette kapitel om sammenhængen mellem uddannelsesniveau og dødelighed er valgt at anvende den samme standardbefolkning, som i publikationens øvrige analyser. Det kan naturligvis diskuteres, om det i en analyse af sammenhængen mellem uddannelse og dødelighed ville være mere relevant at anvende hele befolkningen, dvs. både personer i erhverv og personer ude af erhverv, som standardbefolkning. Men her, hvor hovedformålet er at analysere forskelle i dødelighed mellem grupper af personer *i erhverv* er valgt at anvende *personer i erhverv* som den gennemgående standardbefolkning. Det kan nævnes, at hvis *hele befolkningen* anvendes som standardbefolkning, viser dødelighedsindeksene det samme mønster som ved den anvendte standardbefolkning. Fx vil indekset for mænd uden erhvervsuddannelse være 133, og indekset for mænd med en lang videregående uddannelse vil være 50.

4. Dødelighed og ledighed

Høj dødelighed blandt mænd med stor arbejdsløshed

Dødeligheden stiger for mænd i erhverv, der oplever en længere periode med ledighed. I dette kapitel ser vi på, hvordan ledighedens længde påvirker dødeligheden – og hvad der sker med dødeligheden, hvis man udover at være ramt af ledighed ligeledes i perioden modtager andre sociale ydelser som fx sygedagpenge.

Datagrundlag

Oplysningerne om sociale ydelser er hentet fra Registret vedr. indkomsterstattende ydelser (den sammenhængende socialstatistik). Sociale ydelser kan være sygedagpenge, kontanthjælp, uddannelses- og revalideringsstøtte mv.

Ser på perioden 2001-2005

Dette kapitel omhandler kun den seneste 5-års periode 2001-2005. For personer i erhverv i alderen 20-64 år 1. januar 2001 er varigheden af sociale ydelser, herunder arbejdsløshedsdagpenge, målt i de tre foregående år fra 1998 til 2000. Dødeligheden er herefter målt i den efterfølgende femårsperiode fra 2001 til 2005.

Ydelsesgrupper

Personerne i erhverv er opdelt på 4 grupper:

1. Personer, der ikke har modtaget sociale ydelser
2. Personer, der *kun* har modtaget arbejdsløshedsdagpenge
3. Personer, der har modtaget arbejdsløshedsdagpenge og andre sociale ydelser
4. Personer, der ikke har modtaget arbejdsløshedsdagpenge, men derimod andre sociale ydelser

I tabel 4.1 ses fordelingen på de fire hovedgrupper for personer i erhverv.

Tabel 4.1 **Befolkningen pr. 1. januar 2001 efter modtagelse af sociale ydelser¹. 20-64 årige i erhverv**

	Mænd		Kvinder	
	antal	pct.	antal	pct.
I alt	1 381 946	100	1 217 935	100
Ingen ydelser	757 161	55	581 615	48
Kun arbejdsløshed	103 887	8	83 564	7
Arbejdsløshed og andre ydelser	171 288	12	212 260	17
Andre ydelser og ikke arbejdsløshed ...	349 610	25	340 496	28

¹ I perioden 1998-2000.

Derudover er den samlede varighed for modtagelse af sociale ydelser i perioden opdelt på følgende tre niveauer:

1. Under 1 år: samlet modtaget ydelse under 1 år i hele perioden
2. 1-2 år: samlet modtaget ydelse fra 1 til 2 år i hele perioden
3. 2-3 år: samlet modtaget ydelse fra 2 til 3 år i hele perioden

Fordelingen på varigheden for personer, der har modtaget arbejdsløshedsdagpenge fremgår af tabel 4.2.

Tabel 4.2 Befolkningen pr. 1. januar 2001 efter ydelsesvarighed¹.
20-64 årige i erhverv

	Kun arbejdsløshed	Arbejdsløshed og andre ydelser	Arbejdsløshed i alt
	antal		
Mænd i alt	103 887	171 288	275 175
Under 1 års ydelse	91 006	103 693	194 699
1-2 års ydelse	11 295	45 801	57 096
2-3 års ydelse	1 586	21 794	23 380
Kvinder i alt	83 564	212 260	295 824
Under 1 års ydelse	70 648	89 008	159 656
1-2 års ydelse	11 501	79 980	91 481
2-3 års ydelse	1 415	43 272	44 687

¹ I perioden 1998-2000. Varigheden omfatter samtlige sociale ydelser, herunder sygedagpenge.

Tæt på 300.000 kvinder og 275.000 mænd har været ledige i kortere eller længere tid i treårs perioden. Det svarer til hver fjerde af kvinderne og hver femte af mændene i erhverv i alderen 20-64 år 1. januar 2001.

Lav dødelighed blandt kvinder med arbejdsløshedsdagpenge

Kvinder i erhverv, der kun har modtaget arbejdsløshedsdagpenge, har en dødelighed, der ligger *under* gennemsnittet for alle kvinder i erhverv. Det samme er tilfældet for både mænd og kvinder i erhverv, der ikke har modtaget nogen ydelser.

Tabel 4.3 nedenfor viser dødelighedsindeks fordelt på sociale ydelser i de tre 5-års perioder 1991-1995, 1996-2000 og 2001-2005.

Tabel 4.3 Dødelighedsindeks 1991-1995, 1996-2000, 2001-2005 efter sociale ydelser¹. 20-64 årige i erhverv

	Mænd			Kvinder		
	1991-1995	1996-2000	2001-2005	1991-1995	1996-2000	2001-2005
	indeks, alle i erhverv = 100					
I alt	100	100	100	100	100	100
Ingen ydelser	75	76	72	81	82	75
Kun arbejdsløshed	103	104	103	81	85	85
Arbejdsløshed og andre ydelser	172	166	181	147	134	134
Andre ydelser og ikke arb.løshed	131	123	137	142	132	145

Den relativt lave dødelighed for kvinder i erhverv, der kun har modtaget arbejdsløshedsdagpenge, har været konstant fra den første gang blev beregnet for perioden 1991-1995¹ frem til den seneste periode 2001-2005.

Mænd og kvinder i erhverv, der har modtaget en kombination af arbejdsløshedsdagpenge og andre ydelser, ligger henholdsvis 81 pct. og 34 pct. over gennemsnittet i perioden 2001-2005.

*Jo længere ledighed
jo højere dødelighed*

Dødeligheden stiger med ledighedens længde. Dette gælder, uanset om der kun er modtaget arbejdsløshedsdagpenge eller en kombination af arbejdsløshedsdagpenge og andre sociale ydelser.

I tabel 4.4 er dødelighedsindekset opdelt efter den samlede varighed af de modtagne ydelser.

Tabel 4.4 Dødelighedsindeks fordelt på ydelsesvarighed¹ 2001-2005. 20-64 årige i erhverv

	Kun arbejdsløshed	Arbejdsløshed og andre ydelser	Arbejdsløshed i alt
		indeks, alle i erhverv = 100	
Mænd i alt	103	181	149
Under 1 års ydelse	94	145	118
1-2 års ydelse	134	201	184
2-3 års ydelse	184	239	233
Kvinder i alt	85	134	118
Under 1 års ydelse	80	119	100
1-2 års ydelse	91	127	119
2-3 års ydelse	136	166	164

¹ I perioden 1998-2000. Varigheden omfatter samtlige sociale ydelser, herunder sygedagpenge.

Kvinder, der kun har modtaget arbejdsløshedsdagpenge, har en dødelighed under gennemsnittet de to første år. For kvinder, der har modta-

¹ Se Dødelighed og erhverv 1981 – 1995, Danmarks Statistik, 2001.

get arbejdsløshedsdagpenge i over to år, stiger dødeligheden, men tallet er usikkert, da kun få kvinder findes i denne gruppe, se tabel 4.2. For mænd stiger dødeligheden markant efter et års ledighed.

Høj dødelighed ved kombination af ydelser

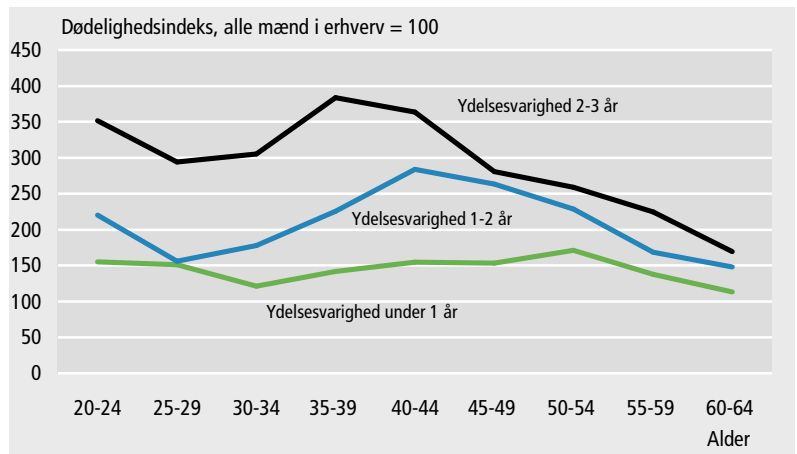
Har man modtaget en kombination af ydelser i løbet af den treårige periode, er dødeligheden højere end gennemsnittet for både mænd og kvinder i erhverv.

Ledighedsforskelle mindskes med alderen

Endelig mindskes forskellene i dødeligheden med alderen. Figurene 4.1 og 4.2 nedenfor viser forskellene i dødeligheden mellem varighedsgrupperne for alle personer, der har været ledige, fordelt på alder.

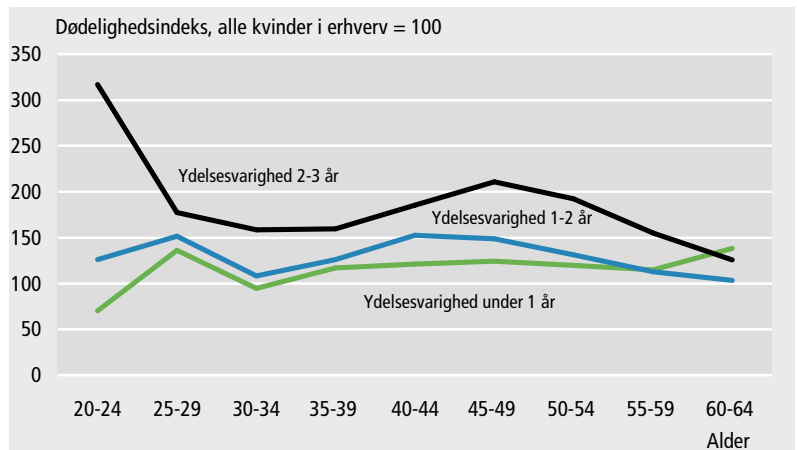
Figur 4.1

Dødelighedsindeks fordelt efter alder og ydelsesvarighed. Mænd i erhverv 2001-2005

Figur 4.2

Dødelighedsindeks fordelt efter alder og ydelsesvarighed. Kvinder i erhverv 2001-2005

5. Dødelighed og erhverv

5.1 Stillingsgrupper og dødelighed

Lønmodtagere på højeste niveau har laveste dødelighed

Kvindelige og mandlige lønmodtagere, der udfører arbejde, som kræver færdigheder på højeste niveau, har den laveste dødelighed af alle kvinder og mænd i erhverv. Det fremgår af tabel 5.1 nedenfor, der også viser, at dødeligheden for både mandlige og kvindelige lønmodtagere falder med stigende færdighedsniveau.

Kvindelige topledere har en dødelighed tæt på gennemsnittet

Med et indeks på 96 har *kvindelige* topledere en dødelighed, der ligger tæt på gennemsnittet for alle kvinder i erhverv. Det er væsentligt forskelligt fra de *mandlige* topledere, som har en dødelighed, der ligger mere end en fjerdedel under gennemsnittet for alle mænd i erhverv.

Tabel 5.1

Personer, døde og dødelighedsindeks fordelt på køn og stillingsgruppe. 1996-2005. 20-64 årige i erhverv

	Mænd			Kvinder		
	Personer	Døde	Indeks	Personer	Døde	Indeks
I alt	1 373 197	53 184	100	1 195 055	27 540	100
Selvstændige	169 736	8 548	91	55 261	1 720	103
Medarbejdende ægtefæller ...	1 020	76	120	22 287	897	87
Topledere	52 958	2 291	73	10 294	297	96
Lønmodtagere højeste niveau ..	162 314	5 017	71	120 719	2 423	81
Lønmodtagere mellem niveau ..	157 477	5 605	88	225 753	4 143	87
Lønmodtagere grundniveau ...	611 171	22 455	110	565 344	12 463	104
Øvrige lønmodtagere	217 501	9 153	138	195 363	5 595	117

Data-grundlag

Inddelingen af befolkningen i stillingsgrupper er dannet ved at kombinere oplysninger om fag og beskæftigelsesstatus fra Danmarks Statistiks Arbejdsklassifikationsmodul og vedrører personernes væsentligste beskæftigelse i 1995.

Stillingsgrupper

Der er foretaget en inddeling i syv grupper:

1. Selvstændige, dvs. indehavere af enkeltmandsejede virksomheder
2. Medarbejdende ægtefæller
Lønmodtagerne er opdelt i fem grupper afhængig af, om de er topledere eller udfører et arbejde, der forudsætter særlige færdigheder:
3. Topledere, dvs. personer, som udfører ledelse på øverste plan i virksomheder, organisationer og den offentlige sektor. Fx borgmester, minister, politimester, forbundsformand, bankdirektør, driftschef, butikschef, skoleinspektør, økonomichef og plejehjemsforstander
4. Lønmodtagere, som udfører arbejde, der kræver færdigheder på højeste niveau, fx fysiker, arkitekt, læge og folkeskolelærer

5. Lønmodtagere, som udfører arbejde, der kræver færdigheder på mellemniveau, fx laborant, programmør, sygeplejerske og bogholder
6. Lønmodtagere, som udfører arbejde, der kræver færdigheder på grundniveau, fx kontorassistent, bankassistent, kok, hjemmehjælper, politibetjent, tømrer, slagteriarbejder og pladestøber
7. Øvrige lønmodtagere, fx rengøringsassistent, bud, renovationsarbejder og havnearbejder.

Denne opdeling i stillingsgrupper er næsten identisk med Danmarks Statistiks opdeling i socioøkonomiske grupper (SOCIO), men adskiller sig ved, at de personer, der i SOCIO er klassificeret som arbejdsløse, her er placeret i de enkelte stillingsgrupper, i det omfang det har været muligt ud fra oplysninger om deres fag.

*Større forskelle
blandt mænd end
blandt kvinder*

Forskellene i dødeligheden mellem stillingsgrupperne er langt større hos mændene end hos kvinderne. Dødeligheden for mænd i gruppen *øvrige lønmodtagere* er således næsten dobbelt så høj som for *lønmodtagere på højeste niveau*. Det er det samme mønster, som gjorde sig gældende for dødelighedens variation med uddannelsesniveau og omfang af ledighed (kapitel 3 og 4).

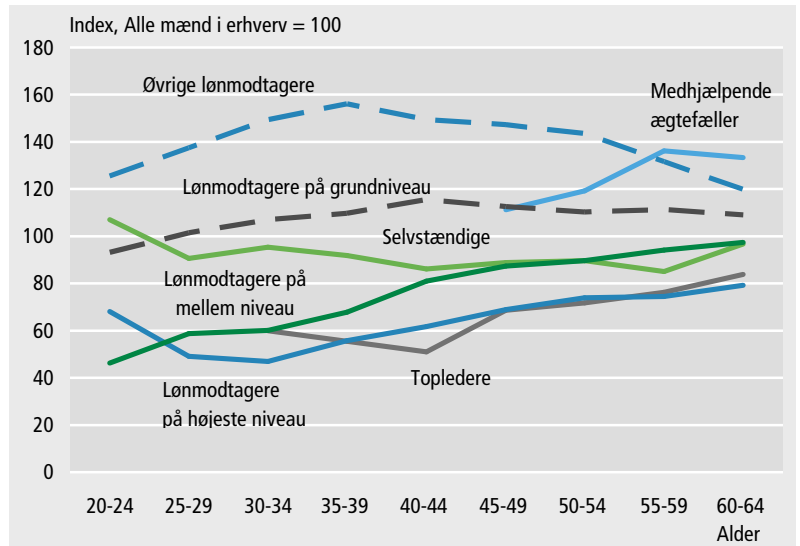
*Forskellene
mindskes
med alderen*

Forskellen i dødeligheden er for mændenes vedkommende størst i aldersgruppen 30-34 år, hvor den varierer fra indeks 47 for *lønmodtagere på højeste niveau* og indeks 149 for *øvrige lønmodtagere*, se figur 5.1. Kun aldersgrupper med mindst 10 døde er vist i figuren. Herefter mindskes forskellen med stigende alder, og i aldersgruppen 60-64 år varierer dødeligheden mellem indeks 79 for *lønmodtagere på højeste niveau* og indeks 120 for *øvrige lønmodtagere*. Dette kan ses som et resultat af en selektion ud af erhverv som beskrevet i afsnit 1.4. Dvs. at de personer, der går ud af erhverv, må formodes at have et dårligere helbred end de, der forbliver i erhverv og at personer, der stadig er i erhverv i de ældre aldersgrupper, er en mere homogen gruppe i helbredsmæssig henseende.

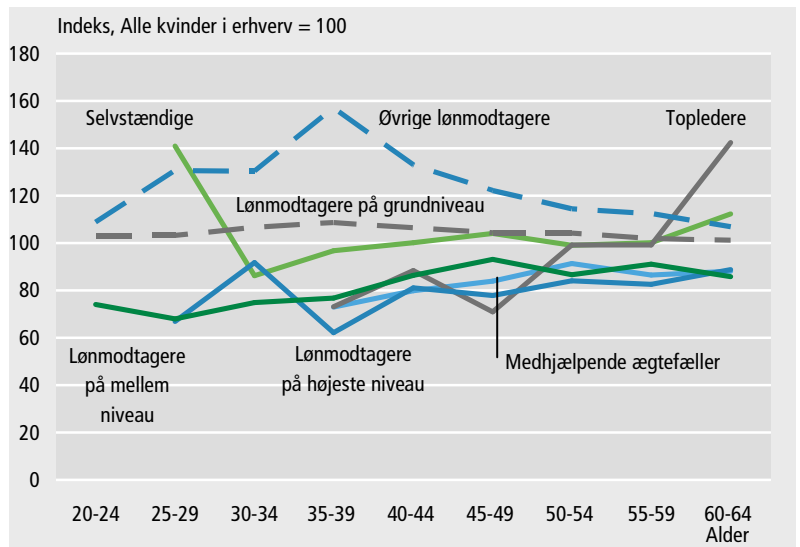
Også hos kvinderne bliver forskellene mindre med alderen, især som følge af, at indekset for *øvrige lønmodtagere* falder fra 157 i aldersgruppen 35-39 år til 107 i aldersgruppen 60-64 år, se figur 5.2.

Denne indsnævring af forskellene i dødeligheden mellem stillingsgrupperne er meget lig det tilsvarende billede for uddannelsesgruppernes vedkommende, som det fremgik i kapitel 3. Dette skyldes naturligvis, at placeringen på arbejdsmarkedet i høj grad vil være bestemt af den uddannelsesmæssige baggrund.

Figur 5.1 Dødelighedsindeks fordelt på alder og stillingsgruppe. Mænd 1996-2005

Figur 5.2 Dødelighedsindeks fordelt på alder og stillingsgruppe. Kvinder 1996-2005

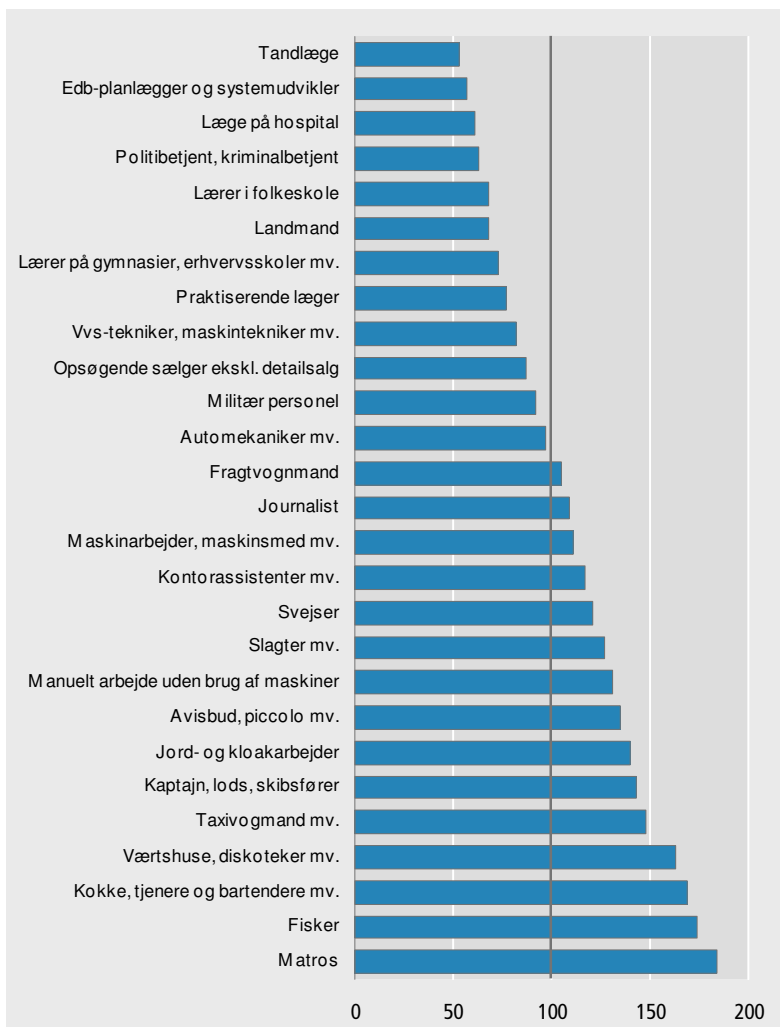
5.2 Fag og dødelighed - mænd

Matroser har den højeste dødelighed, tandlæger har den laveste

Blandt mænd har matroser en dødelighed, der er 3,5 gange så stor som dødeligheden for tandlæger. Matroserne har således en dødelighed, der er næsten dobbelt så høj som gennemsnittet for alle mænd i erhverv, mens tandlægerne har en dødelighed, der er ca. halvt så stor som gennemsnittets.

Når dødeligheden for mænd betragtes på tværs af stillingsgrupper, er der meget stor forskel på dødeligheden i de fag, der har den laveste dødelighed og i de fag, der har den højeste, hvilket ovenstående er et eksempel på. Figur 5.3 nedenfor viser flere eksempler på variationen i dødeligheden blandt faggrupper.

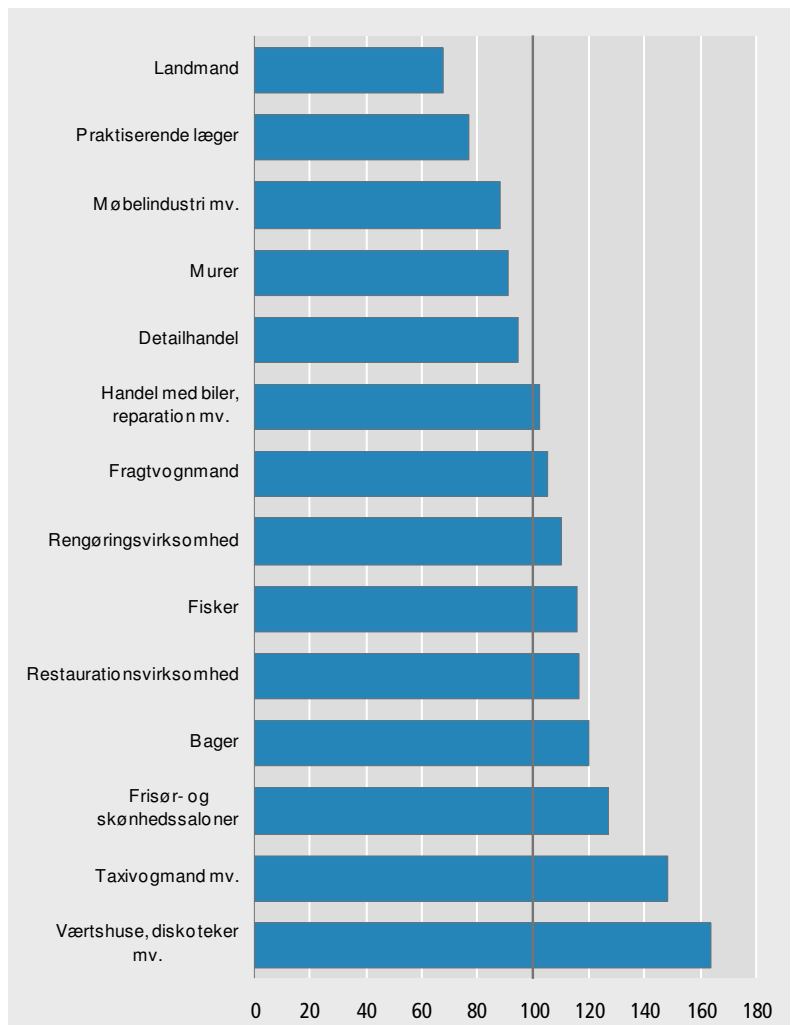
Figur 5.3 **Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100**

Dødelighedsforskellene indenfor samme socioøkonomiske gruppe er noget mindre. I det følgende ser vi nærmere på hvordan dødeligheden blandt de erhvervsaktive varierer med socioøkonomisk gruppe og fag. De viste fag er udvalgt blandt grupper, hvor der mindst er 20 døde i perioden 1996-2005. I bilagstabel 1 og 2 er der en oversigt over samtlige faggrupper med oplysning om antal personer, antal døde og dødelighedsindeks.

Selvstændige Gruppen af *selvstændige* mænd består hovedsagelig af mindre virksomheder. Mere end trefjerdedele driver virksomheden alene uden ansatte. Yderligere 10 pct. har kun en ansat og kun ca. 1 pct. har mere end 10 ansatte.

Figur 5.4 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt selvstændige. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100

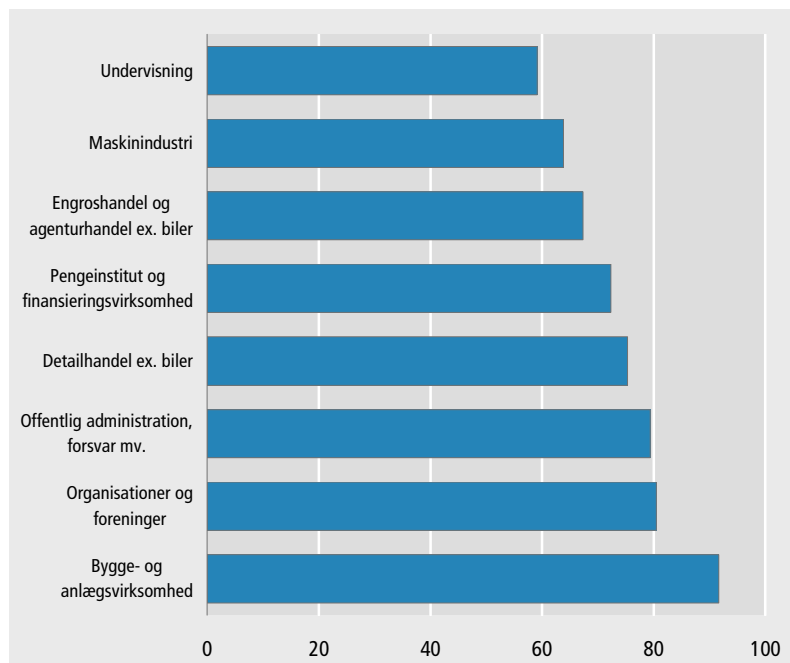
Selvstændige landmænd har lav dødelighed, taxavognmænd høj

Mandlige selvstændige har generelt et dødelighedsindeks (91) under gennemsnittet for alle i erhverv, se tabel 5.1. Landmænd er en af de grupper, der ligger særlig lavt med et indeks på 68, mens taxavognmænd og indehavere af værtshuse og diskoteker ligger højt med indeks på henholdsvis 148 og 163, se figur 5.4.

Topledere indenfor undervisning har særlig lav dødelighed

Også *topledere* har med et indeks på 73 generelt en meget lav dødelighed. Her spænder dødeligheden fra et indeks på 59 for mænd beskæftiget med undervisning til et indeks på 92 for mandlige topledere indenfor bygge- og anlægsvirksomhed.

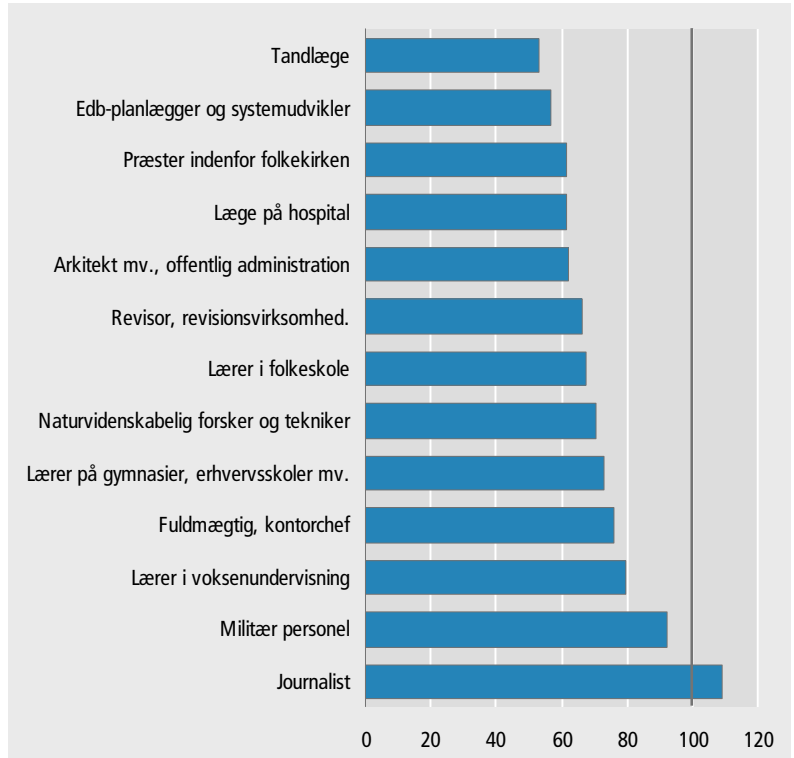
Figur 5.5 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt topledere. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100

*Læger og lærere
har lav
dødelighed*

Dødeligheden blandt *lønmottagere på højeste niveau* ligger generelt under gennemsnittet for alle mænd i erhverv, nemlig på indeks 71. Udover tandlægerne er edb-planlæggere, læger på hospital og lærere i folkeskolen grupper, der har en dødelighed langt under gennemsnittet, henholdsvis indeks 57, 61 og 68. Enkelte grupper blandt lønmottagere på højeste niveau, som fx journalister, har en dødelighed, der ligger over gennemsnittet, se figur 5.6.

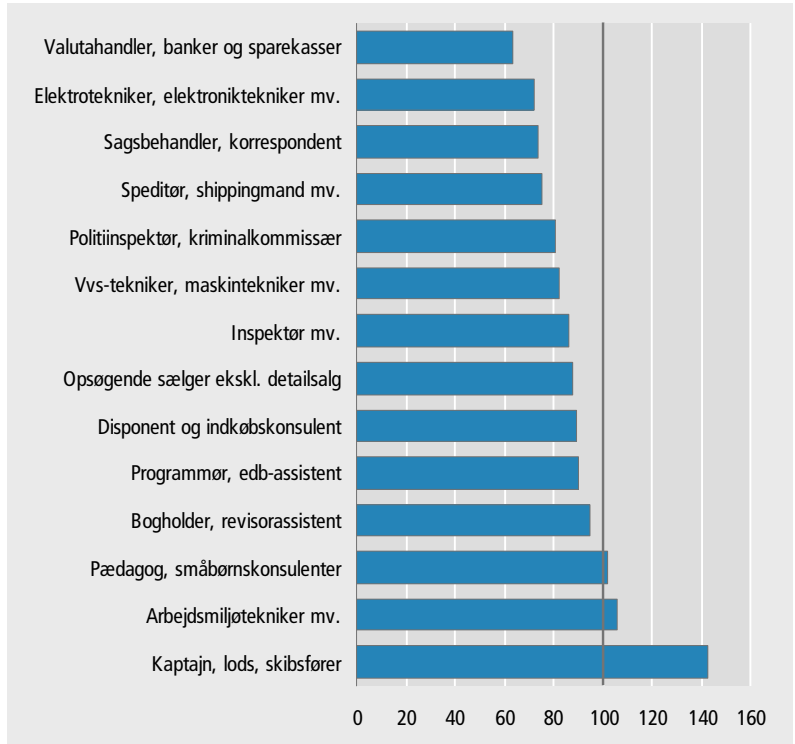
Figur 5.6 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt lønmottagere på højeste niveau. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100

Lønmodtagere på mellemniveau har en dødelighed under gennemsnittet

Lønmodtagere på mellemniveau har med et indeks på 88 en dødelighed, der ligger under gennemsnittet for alle mænd i erhverv. Lavest ligger valutahandlere og bankierer med et dødelighedsindeks på 64. Også elektroteknikere, korrespondenter og speditører ligger lavt med en dødelighed ca. 25 pct. under gennemsnittet. Enkelte grupper ligger dog over gennemsnittet. Særlig markant er det for kaptajner i skibsfart, der har en dødelighed 43 pct. over gennemsnittet, se figur 5.7.

Figur 5.7 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt lønmodtagere på mellemniveau. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100

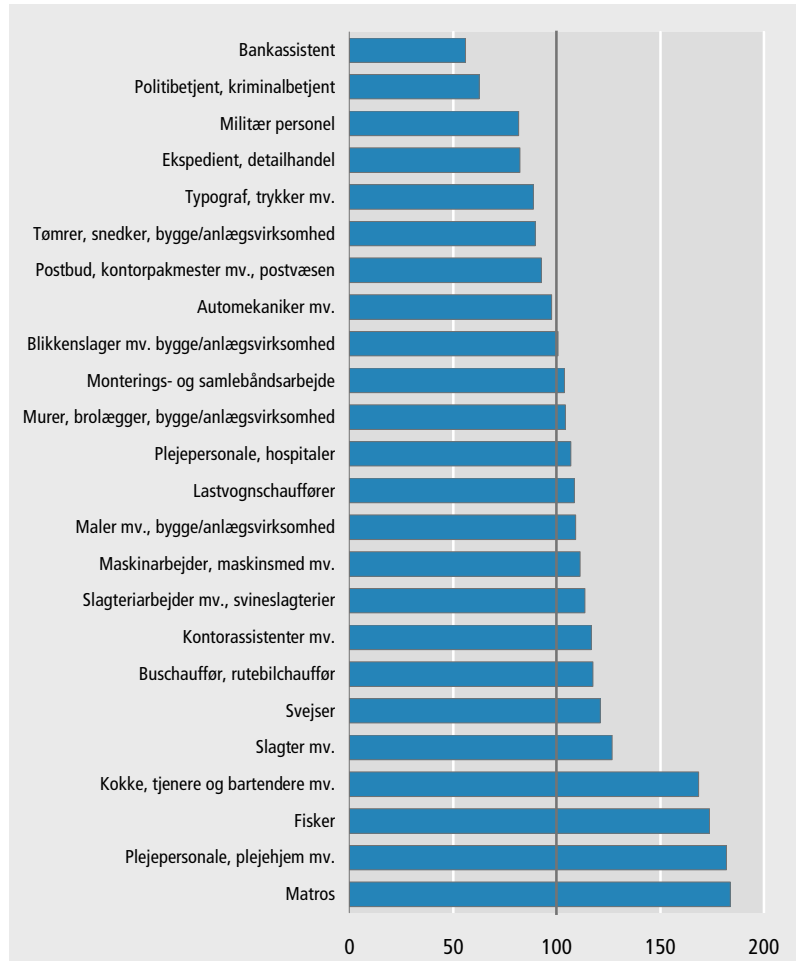

Matroser har høj dødelighed, bankassistenter har lav

Lønmodtagere på grundniveau har med et indeks på 110 generelt en dødelighed der ligger over gennemsnittet for alle i erhverv. Højest dødelighed har matroser med indeks 184. Andre grupper med en meget høj dødelighed er fiskere med indeks 174 og kokke, tjenere og bartendere med indeks 169. I den anden ende findes bankassistenter og politibetjente, der har en dødelighed ca. 40 pct. under gennemsnittet, se figur 5.8.

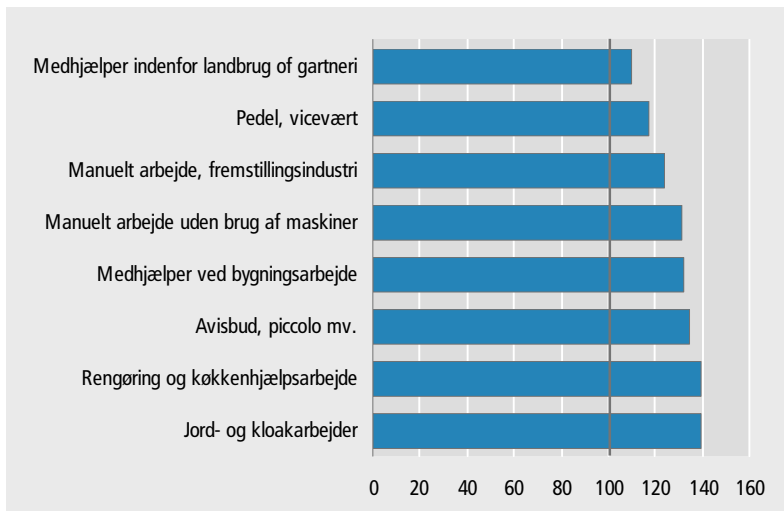
Figur 5.8 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt lønmodtagere på grundniveau. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100

Rengørings- og køkkenhjælps-personale har høj dødelighed

Gruppen af *øvrige lønmodtagere* har en dødelighed væsentlig over gennemsnittet, indeks 138. Højeste dødelighed har mænd, der beskæftiger sig med rengørings- og køkkenhjælpsarbejde og med jord- og kloakarbejde, indeks 140. Medhjælpere indenfor landbrug og gartneri har derimod en dødelighed, der kun ligger 10 pct. over gennemsnittet for alle mænd i erhverv, se figur 5.9.

Figur 5.9 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt øvrige lønmodtagere. Mænd 1996-2005. Alle mænd i erhverv = 100

5.3 Fag og dødelighed - kvinder

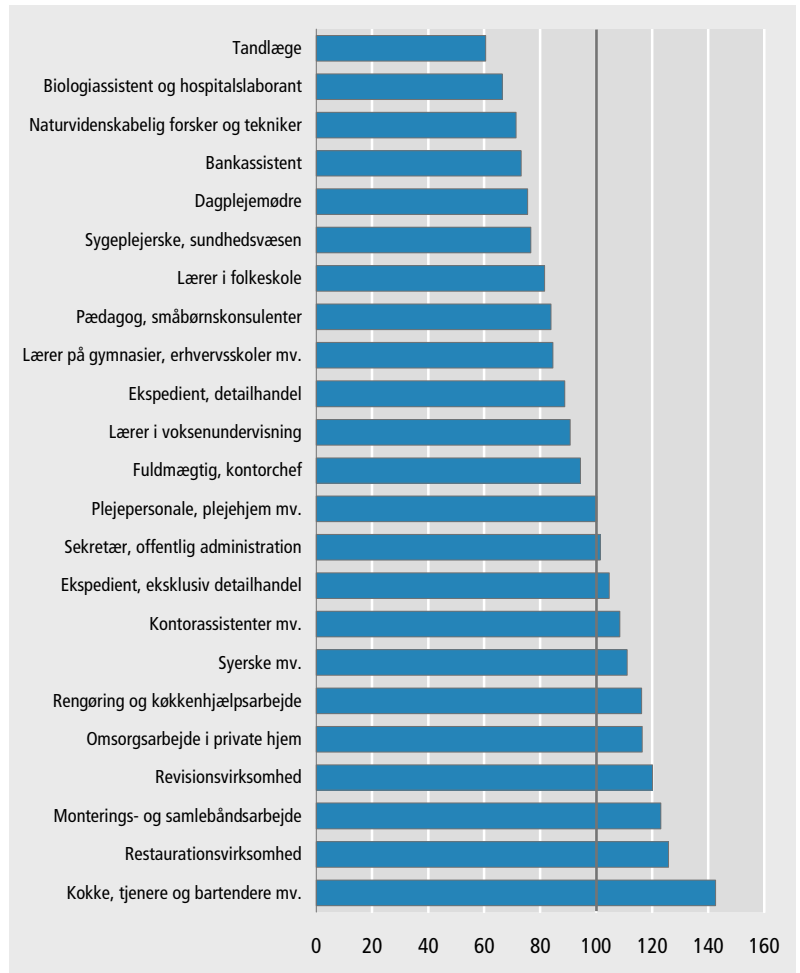
Kokke og tjenere har højest dødelighed, tandlæger har lavest

Dødeligheden for kvindelige kokke og tjenere er 2,3 gange så høj som dødeligheden for kvinder, der arbejder som tandlæger.

Også blandt kvinder er der stor variation i dødeligheden på tværs af stillingsgrupper og faggrupper, omend forskellene er mindre end blandt mændene. Kvindelige kokke og tjenere ligger højt med en dødelighed 43 pct. over gennemsnittet for alle kvinder i erhverv, mens tandlægerne har en dødelighed, der er ca. 40 pct. lavere end gennemsnittet.

Figur 5.10

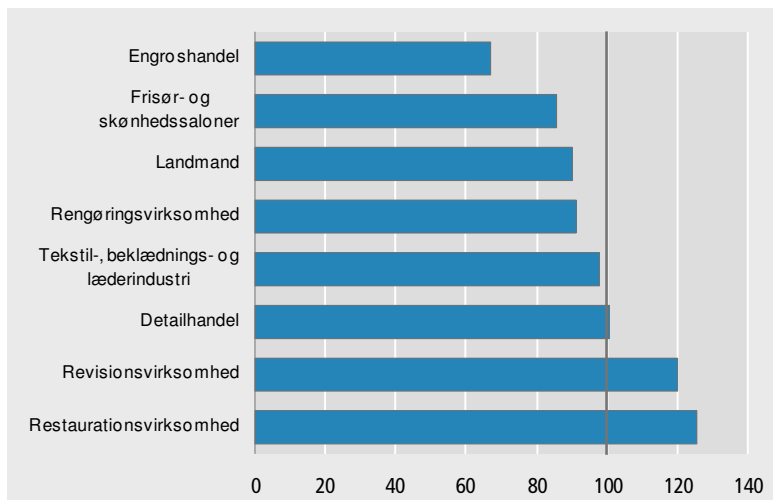
Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper. Kvinder 1996-2000. Alle kvinder i erhverv = 100

Selvstændige Også gruppen af kvindelige *selvstændige* er karakteriseret ved at bestå af små enkeltmandsvirksomheder, 87 pct. har ingen ansatte og yderligere 7 pct. har kun én ansat.

Engroshandlere har lav dødelighed, restaurationsejere har høj De *kvindelige selvstændige* har, modsat de mandlige selvstændige, generelt et dødelighedsindeks, der ligger lidt over gennemsnittet for alle kvinder i erhverv, indeks 103. Af grupper, der ligger under gennemsnittet kan nævnes indehavere af engroshandelsvirksomheder og af frisør- og skønhedssaloner, mens restaurationsejere ligger særlig højt med et indeks på 126, se figur 5.11.

Figur 5.11 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt selvstændige. Kvinder 1996-2005. Alle kvinder i erhverv = 100

Topledere har en dødelighed tæt på gennemsnittet

Gruppen af kvindelige topledere er forholdsvis lille, ca. 10.000. De har en dødelighed, der ligger tæt på gennemsnittet for alle kvinder i erhverv, nemlig 96. Det er væsentligt højere end for mændene, hvor topledere har en dødelighed, der ligger ca. 25 pct. *under* gennemsnittet.

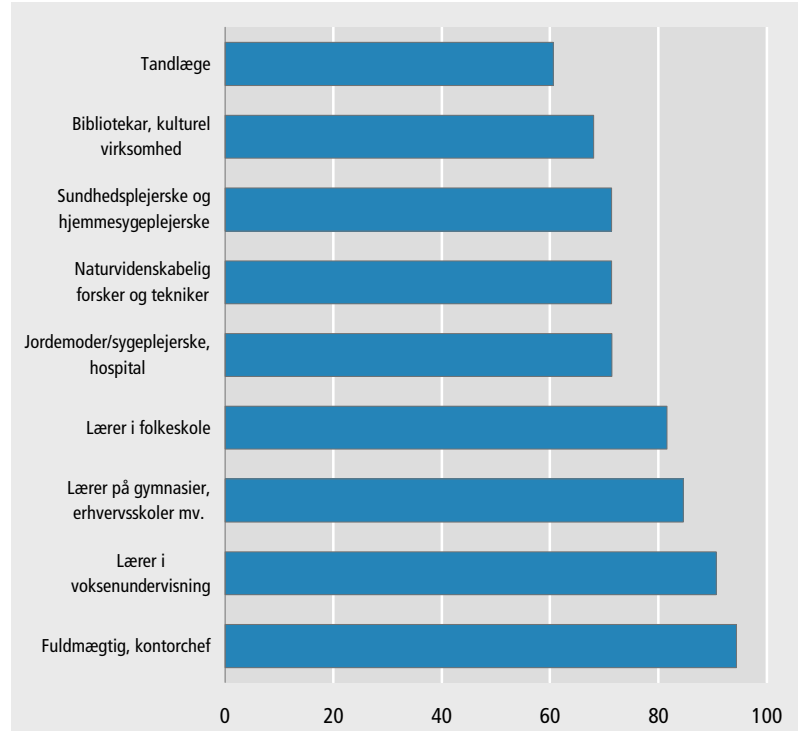
Som eksempler på dødelighedsindeks for faggrupper blandt de kvindelige topledere kan nævnes topledere indenfor *undervisning* med et indeks på 78 og topledere indenfor *offentlig administration* med et indeks på 123. Det kan dog ikke afvises, at begge indeks ligger tæt på gennemsnittet og da der er tale om forholdsvis små populationer, skal tallene tolkes med en vis varsomhed.

Tandlæger har lav dødelighed, fuldmægtige og kontorchefer ligger tæt på gennemsnittet

Blandt kvindelige lønmodtagere på højeste niveau ligger dødeligheden generelt under gennemsnittet for alle kvinder i erhverv (indeks 81). Tandlæger ligger lavest med et indeks ca. 40 pct. under gennemsnittet. Fuldmægtige og kontorchefer har med et indeks på 94 en dødelighed, der ligger forholdsvis tæt på gennemsnittet for alle kvinder i erhverv.

Figur 5.12

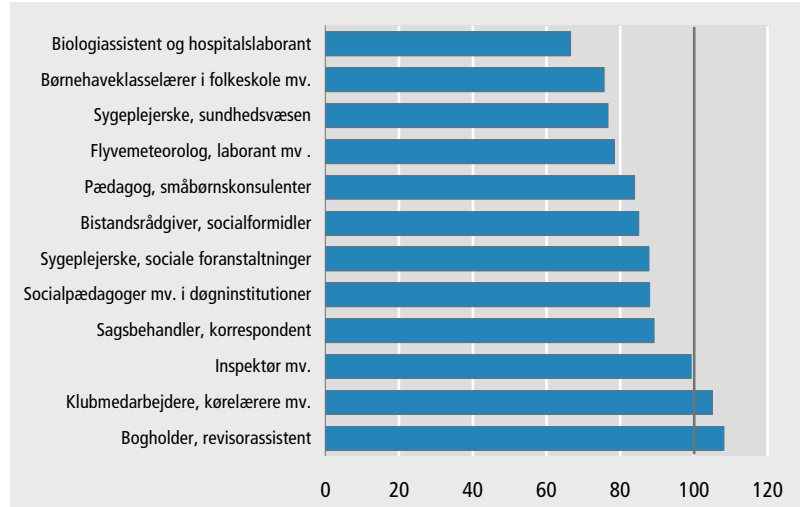
Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt lønmodtagere på højeste niveau. Kvinder 1996-2005. Alle kvinder i erhverv = 100

Kvindelige lønmodtagere på mellemniveau har en dødelighed under gennemsnittet

Kvindelige lønmodtagere på mellemniveau har en dødelighed, der ligger under gennemsnittet for alle kvinder i erhverv, indeks 87. Lavest ligger biologiasistent og hospitalslaboranter med et indeks på to tredjedele af gennemsnittet. Også børnehaveklasselærere og sygeplejersker ligger lavt med en dødelighed ca. 25 pct. under gennemsnittet. Enkelte faggrupper, som fx klubmedarbejdere og bogholdere har en dødelighed lidt over gennemsnittet, se figur 5.13.

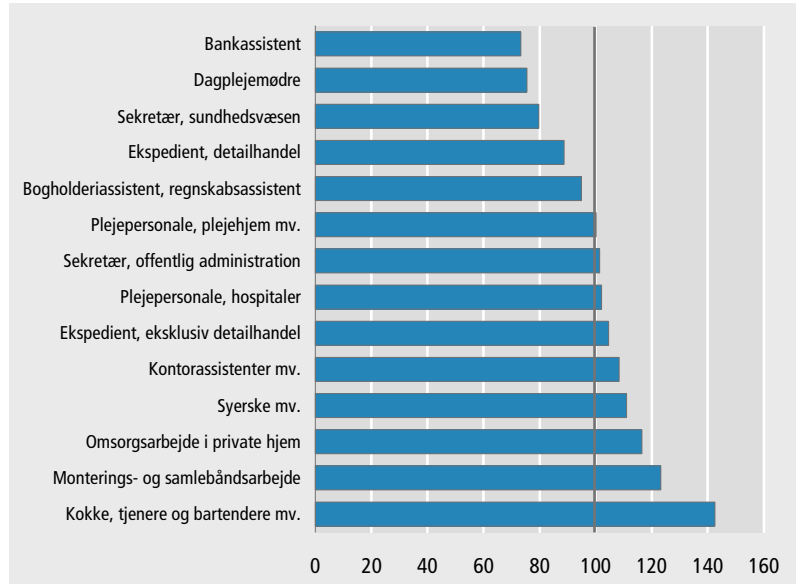
Figur 5.13 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt lønmodtagere på mellemniveau. Kvinder 1996-2005. Alle kvinder i erhverv = 100

Kokke og tjenere har en høj dødelighed, bankassistenter har en lav

Blandt kvindelige lønmodtagere på grundniveau er kokke, tjenere og bartendere med et indeks på 143 en af de faggrupper, der har den højeste dødelighed. Også monterings- og samlebåndsarbejdere har en relativ høj dødelighed med et indeks på 123. Omvendt har grupper som bankassistenter og dagplejemødre en dødelighed, der ligger ca. 25 pct. under gennemsnittet for alle kvinder i erhverv, se figur 5.14.

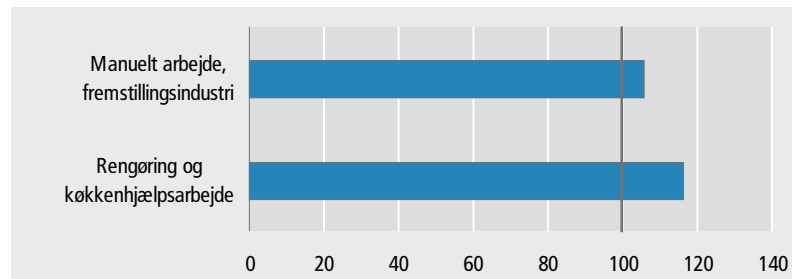
Figur 5.14 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt lønmodtagere på grundniveau. Kvinder 1996-2005. Alle kvinder i erhverv = 100

Rengørings- og køkkenhjælps-personale har en dødelighed 16 pct. over gennemsnittet

Kvinder beskæftiget med rengørings- og køkkenhjælpsarbejde har en dødelighed, der ligger 16 pct. over gennemsnittet for alle kvinder i erhverv, se figur 5.15. Det er væsentligt lavere end mænd i den tilsvarende faggruppe, hvor dødeligheden ligger 40 pct. over gennemsnittet. Kvinder med manuelt arbejde i fremstillingsindustrien har en dødelighed, der ligger lidt over gennemsnittet for alle kvinder i erhverv.

Figur 5.15 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper blandt øvrige lønmodtagere. Kvinder 1996-2005. Alle kvinder i erhverv = 100

6. Dødsårsager og erhverv

Sundhedspersonalet har høj selvmordsdødelighed

Både mandlige læger på hospital og kvindelige sygeplejersker har generelt en lav dødelighed, men hvis der kun ses på dødeligheden af selvmord, så er dødeligheden for begge grupper høj. At fiskeri ikke er et ufarligt erhverv afspejles i dødeligheden af ulykker, som for både selvstændige fiskere og gruppen af fiskere blandt lønmodtagerne er meget høj.

I dette kapitel ses nærmere på dødsårsagerne for personer i erhverv. Der ses primært på de faggrupper, der har en særlig høj eller lav dødelighed af de nedenfor nævnte dødsårsager i perioden 1996-2005.

Otte specifikke dødsårsager

De dødsårsager der er sat fokus på er kræft i tynd-, tyk- og endetarm, brystkræft, lungekræft, hjertesygdomme, kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL), alkoholisk leversygdom, selvmord samt ulykker i øvrigt.

Fortolkningen af dødelighedsindekset er lidt anderledes end i kapitel 5. Når vi ser på dødsårsagerne i stedet for på den samlede dødelighed, så viser dødelighedsindekset (SMR-værdien), hvordan et bestemt fags dødelighed af fx hjertesygdomme er i forhold til dødeligheden af hjertesygdomme for alle i erhverv.

Som et eksempel har selvstændige mandlige bagere et dødelighedsindeks på 149 af hjertesygdomme. Det betyder, at faggruppen har en overdødelighed på 49 pct. af hjertesygdomme i forhold til dødeligheden af hjertesygdomme for alle mænd i erhverv.

6.1 Udviklingen i antal dødsfald efter dødsårsager

Hjertesygdomme udgør den største andel af dødsfald blandt mænd i erhverv. I tabel 6.1 nedenfor ses udviklingen i antallet af dødsfald for mænd i erhverv og mænd ude af erhverv fordelt på de nævnte dødsårsager i de to 10-års perioder 1970-1980 og 1996-2005.

Tabel 6.1 **Udviklingen i dødsfald blandt mænd fordelt på dødsårsager. Perioderne 1970-1980 og 1996-2005**

Mænd	1970-1980		1996-2005	
	I erhverv	Ude af erhverv	I erhverv	Ude af erhverv
	----- personer -----			
I alt	91 638	21 273	53 184	40 067
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm ...	3 436	453	2 589	1 098
Brystkræft	30	5	23	16
Lungekræft	8 927	1 475	5 426	3 178
Hjertesygdomme	34 558	7 872	10 881	8 075
Kronisk obstruktiv lungesygdom ...	2 600	1 742	1 110	2 181
Alkoholisk leversygdom	1 924	446	2 072	2 155
Ulykker i øvrigt	5 157	839	3 314	2 631
Selv mord	5 213	806	2 637	1 032
Øvrige sygdomme	29 793	7 635	25 132	19 701
	----- i pct. af dødsfald i alt -----			
I alt	100	100	100	100
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm ...	3,7	2,1	4,9	2,7
Brystkræft	0,0	0,0	0,0	0,0
Lungekræft	9,7	6,9	10,2	7,9
Hjertesygdomme	37,7	37,0	20,5	20,2
Kronisk obstruktiv lungesygdom ...	2,8	8,2	2,1	5,4
Alkoholisk leversygdom	2,1	2,1	3,9	5,4
Ulykker i øvrigt	5,6	3,9	6,2	6,6
Selv mord	5,7	3,8	5,0	2,6
Øvrige sygdomme	32,5	35,9	47,3	49,2

Anm. Restgruppen øvrige sygdomme indeholder de resterende dødsårsager herunder infektionssygdomme, sukkersyge, sygdomme i fordøjelsesorganer, sygdomme i nerve- og sanseorganer samt mentale lidelser.

Hjertesygdomme dominerende dødsårsag for mænd i og ude af erhverv

Andelen af dødsfald som følge af hjertesygdomme er faldet betydeligt i perioden. I 1970-1980 døde 34.558 mænd i erhverv af hjertesygdomme svarende til 37,7 pct. af samtlige dødsfald mod 10.881 eller 20,5 pct. i 1996-2005.

Mænd ude af erhverv har oplevet et tilsvarende fald i andelen af dødsfald ved hjertesygdomme. Andelen faldt fra 37,0 pct. i 1970-1980 til 20,2 pct. i 1996-2005.

Stor andel af kvinder dør af kræft

Andelen af kvinder, der dør af de specificerede kræftsygdomme er væsentligt større end for mænd og andelen af kræftdødsfald har tillige været stigende i løbet af perioden. Det gælder særligt andelen af kvinder, der dør af lungekræft, se tabel 6.2. Andelen af kvinder, der dør af hjertesygdomme er, i lighed med mændene, faldet.

Tabel 6.2 Udviklingen i dødsfald blandt kvinder fordelt på dødsårsager. Perioderne 1970-1980 og 1996-2005

Kvinder	1970-1980		1996-2005	
	I erhverv	Ude af erhverv	I erhverv	Ude af erhverv
	personer			
I alt	23 596	45 830	27 541	34 978
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm ...	1 340	2 162	1 662	1 219
Brystkræft	2 695	3 642	3 956	2 457
Lungekræft	1 249	1 658	3 575	3 629
Hjertesygdomme	4 181	12 107	2 455	4 847
Kronisk obstruktiv lungesygdom ...	436	1 385	903	3 397
Alkoholisk leversygdom	369	675	777	1 022
Ulykker i øvrigt	1 181	1 483	1 013	1 279
Selv mord	1 648	2 129	726	648
Øvrige sygdomme	10 497	20 589	12 474	16 480
	i pct. af dødsfald i alt			
I alt	100	100	100	100
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm ...	5,7	4,7	6,0	3,5
Brystkræft	11,4	7,9	14,4	7,0
Lungekræft	5,3	3,6	13,0	10,4
Hjertesygdomme	17,7	26,4	8,9	13,9
Kronisk obstruktiv lungesygdom ...	1,8	3,0	3,3	9,7
Alkoholisk leversygdom	1,6	1,5	2,8	2,9
Ulykker i øvrigt	5,0	3,2	3,7	3,7
Selv mord	7,0	4,6	2,6	1,9
Øvrige sygdomme	44,5	44,9	45,3	47,1

Anm. Restgruppen øvrige sygdomme indeholder de resterende dødsårsager herunder infektionssygdomme, sukkersyge, sygdomme i fordøjelsesorganer, sygdomme i nerve- og sanseorganer samt mentale lidelser.

Den samlede andel af dødsfald af de medtagne kræftsygdomme steg fra 22,4 pct. for kvinder i erhverv i 1970-1980 til 33,4 pct. i 1996-2005. Det ses ligeledes af tabellen, at en større andel af kvinder i erhverv dør af brystkræft i forhold til kvinder ude af erhverv.

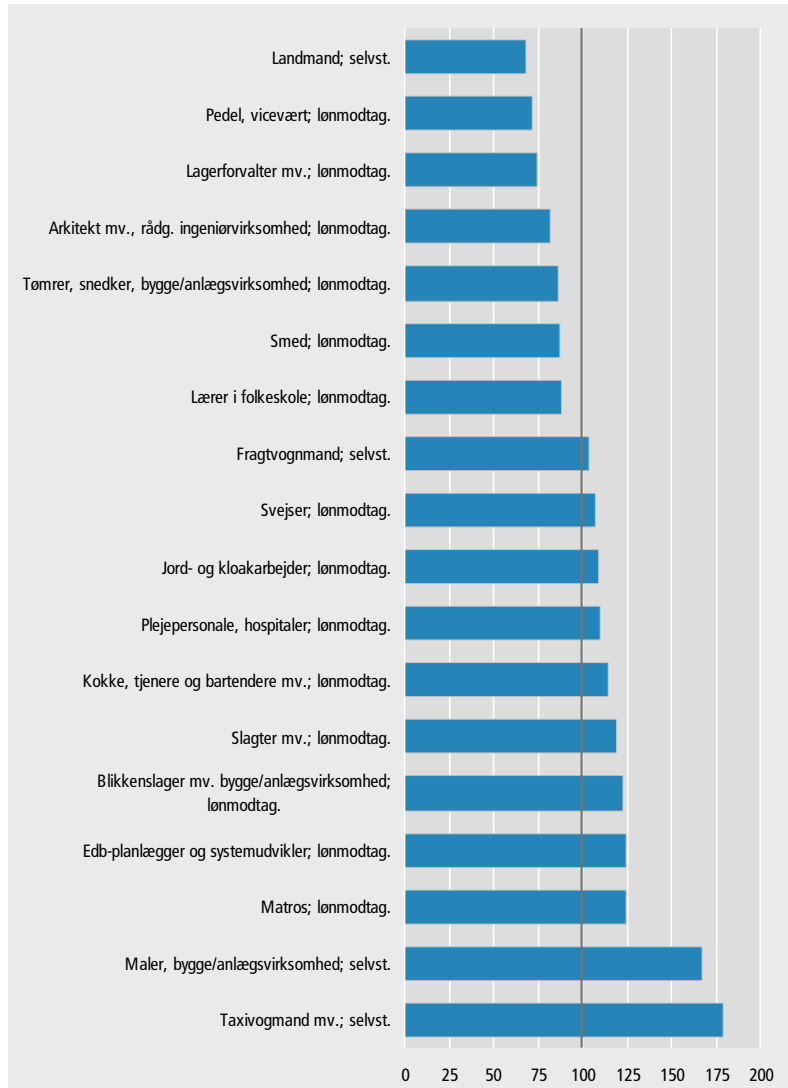
I det følgende undersøges for hver dødsårsag hvilke faggrupper, der for mænd og kvinder i erhverv har en høj eller lav dødelighed set i forhold til gennemsnittet. Der er kun medtaget faggrupper, hvor der har været mindst 10 dødsfald i perioden.

6.2 Fag og dødsårsager for mænd i erhverv

6.2.1 Kræft i tynd-, tyk- og endetarm

Selvstændige taxavognmænd har en overdødelighed af kræft i tynd-, tyk- og endetarm på 80 pct. i forhold til gennemsnittet for alle mænd i erhverv, se figur 6.1.

Figur 6.1 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af kræft i tynd-, tyk- og endetarm. Mænd 1996-2005.
Dødelighed af kræft i tynd-, tyk- og endetarm for alle mænd i erhverv = 100

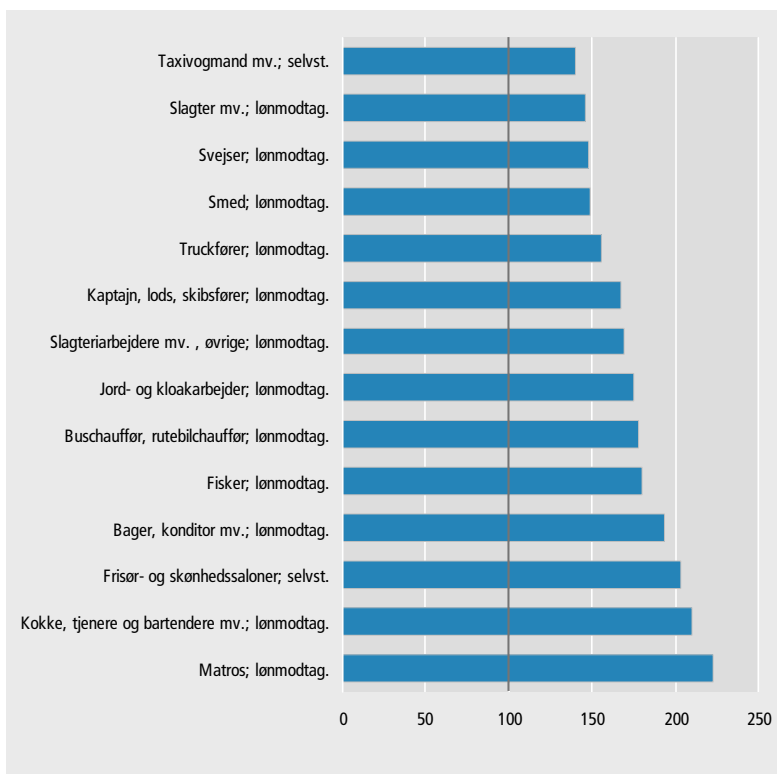
Selvstændige malere ved bygge og anlægsvirksomhed har med et indeks på 167 en overdødelighed på 67 pct. af kræft i tarmen, mens selvstændige landmænd med et indeks på 67 har en dødelighed på 32 pct. under gennemsnittet.

6.2.2 Lungekræft

Mandlige matroser samt tjenere, kokke og bartendere har den højeste dødelighed af lungekræft. De to faggrupper har en dødelighed, der ligger mere end dobbelt så højt som dødeligheden af lungekræft for alle mænd i erhverv.

Figur 6.2 viser faggrupper, der alle har en høj dødelighed af lungekræft.

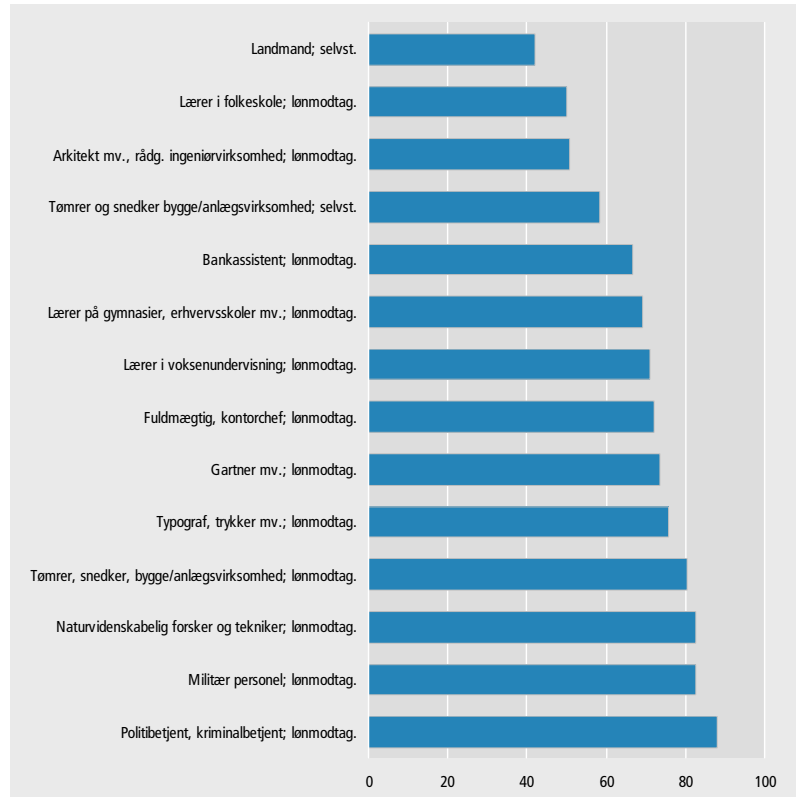
Figur 6.2 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper med høj dødelighed af lungekræft. Mænd 1996-2005.
Dødelighed af lungekræft for alle mænd i erhverv = 100

Af andre eksempler på faggrupper med en dødelighed af lungekræft over gennemsnittet kan fx nævnes bager, fisker, buschauffør, smed og svejser.

Selvstændige landmænd samt lærere i folkeskole har, med et dødelighedsindeks på 42 og 50, en dødelighed af lungekræft, der ligger henholdsvis 58 pct. og 50 pct. under gennemsnittet for alle i erhverv, se figur 6.3.

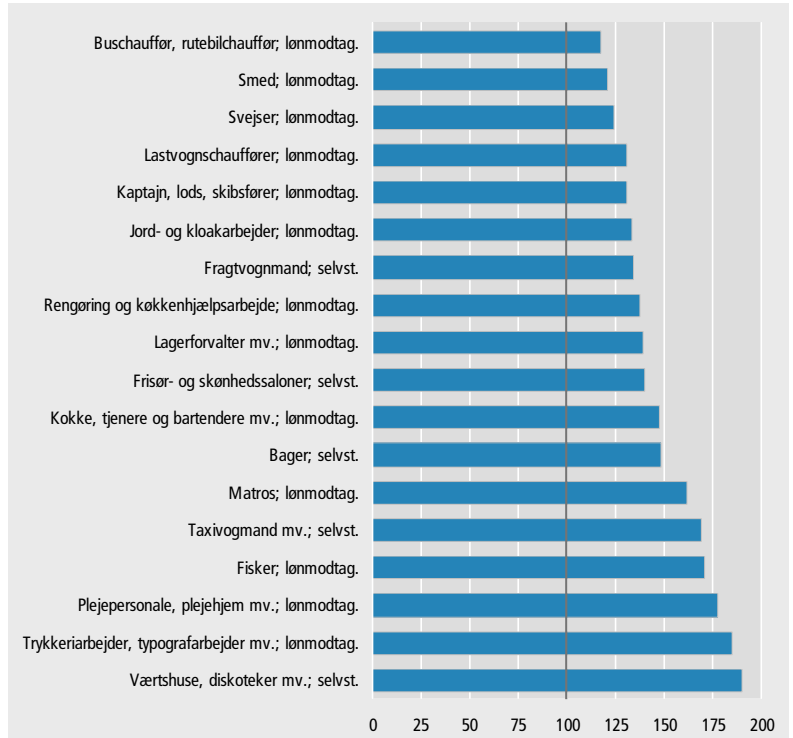
Figur 6.3 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper med lav dødelighed af lungekræft. Mænd 1996-2005.
Dødelighed af lungekræft for alle mænd i erhverv = 100

6.2.3 Hjertesygdomme

Selvstændige indenfor værtshuse og diskoteker har, med et dødelighedsindeks på 190 en overdødelighed af hjertesygdomme på 90 pct. Blandt fag med høj hjertedødelighed finder man også smede og selvstændige bagere, se figur 6.4.

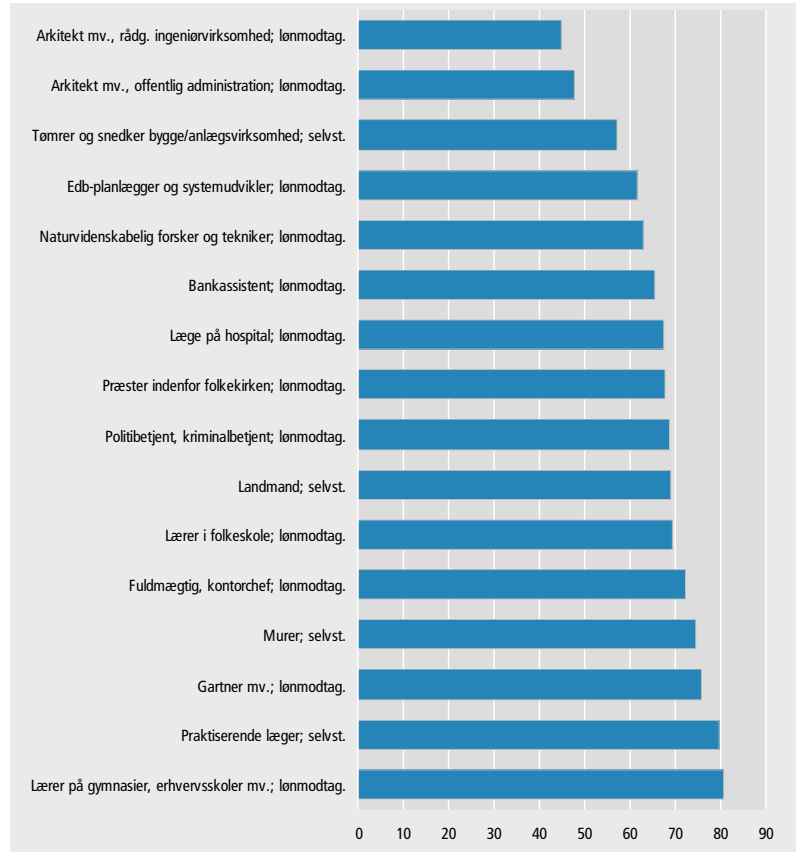
Figur 6.4 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper med høj dødelighed af hjertesygdomme. Mænd 1996-2005.
Dødelighed af hjertesygdomme for alle mænd i erhverv = 100

Blandt fagene med den laveste dødelighed af hjertesygdomme for mænd i erhverv findes faggrupperne arkitekter, edb-planlæggere og selvstændige tømrere og snedkere indenfor bygge/anlægsvirksomhed, se figur 6.5.

Figur 6.5 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper med lav dødelighed af hjertesygdomme. Mænd 1996-2005.

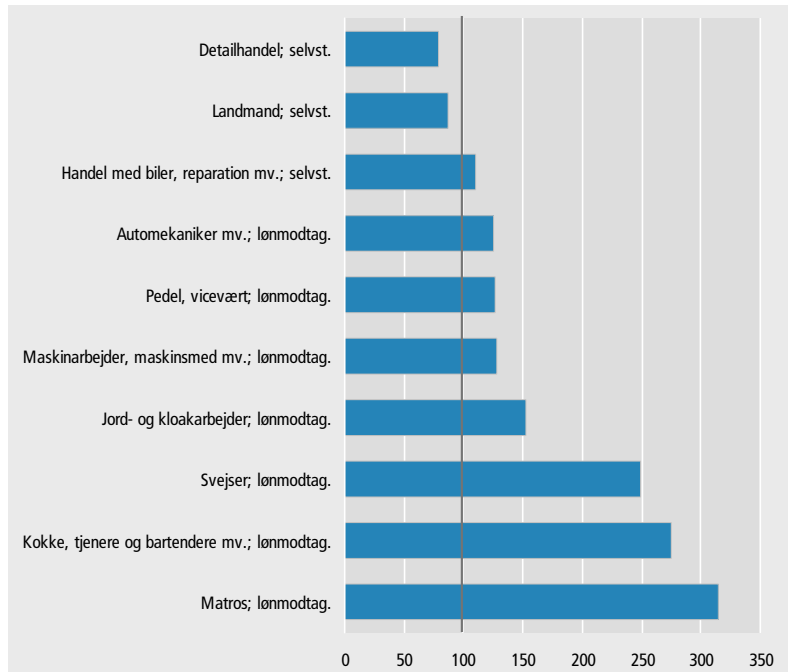
Dødelighed af hjertesygdomme for alle mænd i erhverv = 100

6.2.4 Kronisk obstruktiv lungesygd

Matroser har en meget høj dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygd – KOL. Med et indeks på 314 har matroserne en dødelighed der ligger 214 pct. over gennemsnittet for alle mænd i erhverv, se figur 6.6.

Figur 6.6 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af kronisk obstruktiv lungesygd. Mænd 1996-2005.
Dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygd for alle mænd i erhverv = 100

Svejsere, kokke, tjenere og bartendere har også en dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygd der ligger væsentligt over gennemsnittet.

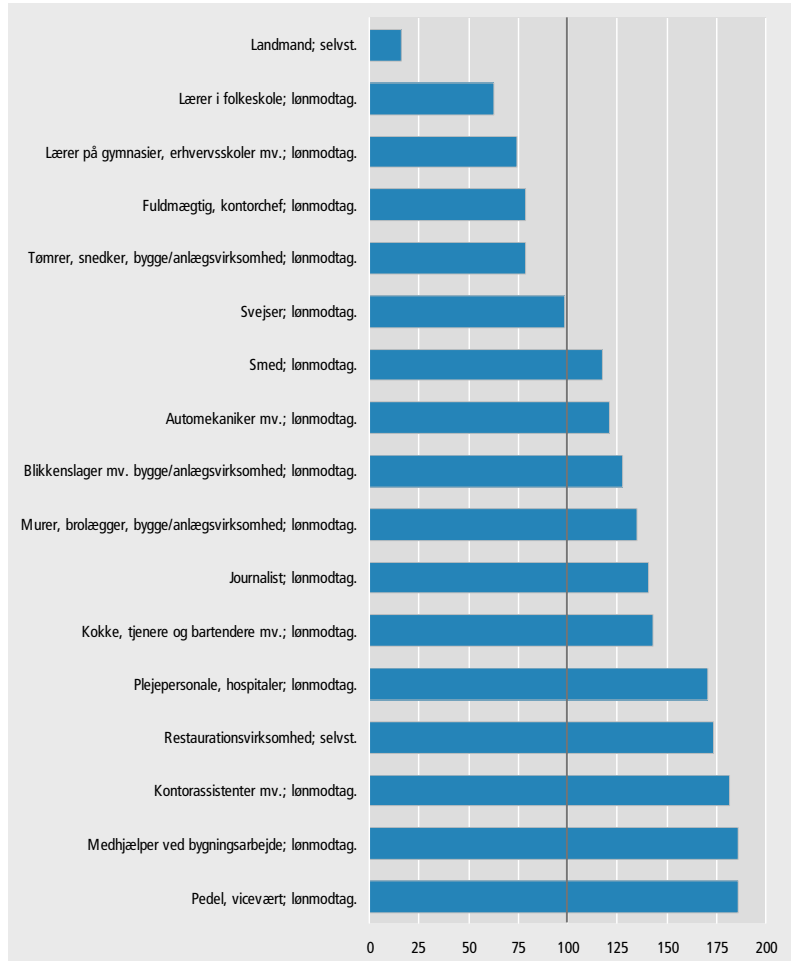

6.2.5 Alkoholisk leversygdom

Dødeligheden af alkoholisk leversygdom er høj blandt pedeller og viceværter samt medhjælpere ved bygningsarbejde, se figur 6.7.

Figur 6.7 **Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af alkoholisk leversygdom. Mænd 1996-2005.**

Dødelighed af alkoholisk leversygdom for alle mænd i erhverv = 100

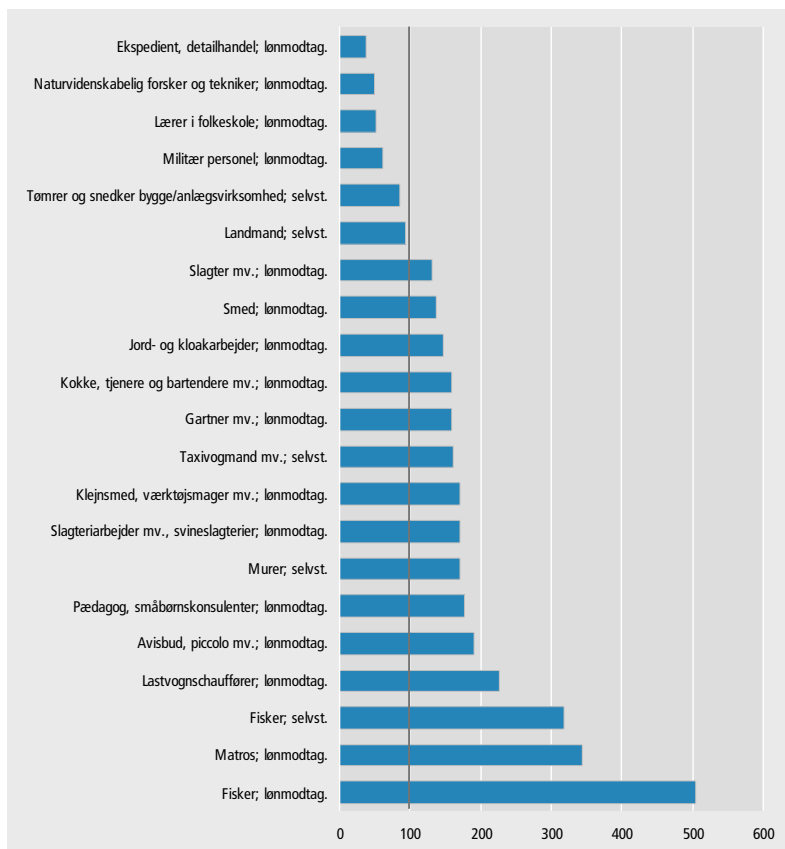

Kokke, tjenere, bartendere samt kontorassistenter og journalister har ligeledes en høj dødelighed af alkoholisk leversygdom, mens lærere i folkeskole og særligt selvstændige landmænd har en lav dødelighed af alkoholisk leversygdom.

6.2.6 Ulykker

Fiskere, både selvstændige og lønmodtagere samt matroser har en meget høj dødelighed af ulykker set i forhold til dødeligheden af ulykker for alle mænd i erhverv, se figur 6.8.

Figur 6.8 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af ulykker. Mænd 1996-2000. Dødelighed af ulykker for alle mænd i erhverv = 100

Med et dødelighedsindeks på 504 har fiskere under gruppen af lønmodtagere en overdødelighed på over 400 pct. Der døde 118 fiskere i perioden, heraf 21 som følge af ulykker.

De selvstændige fiskere har med et indeks på 314 en overdødelighed af ulykker på over 200 pct. Samlet døde 154 selvstændige fiskere i perioden, heraf 20 af ulykker.

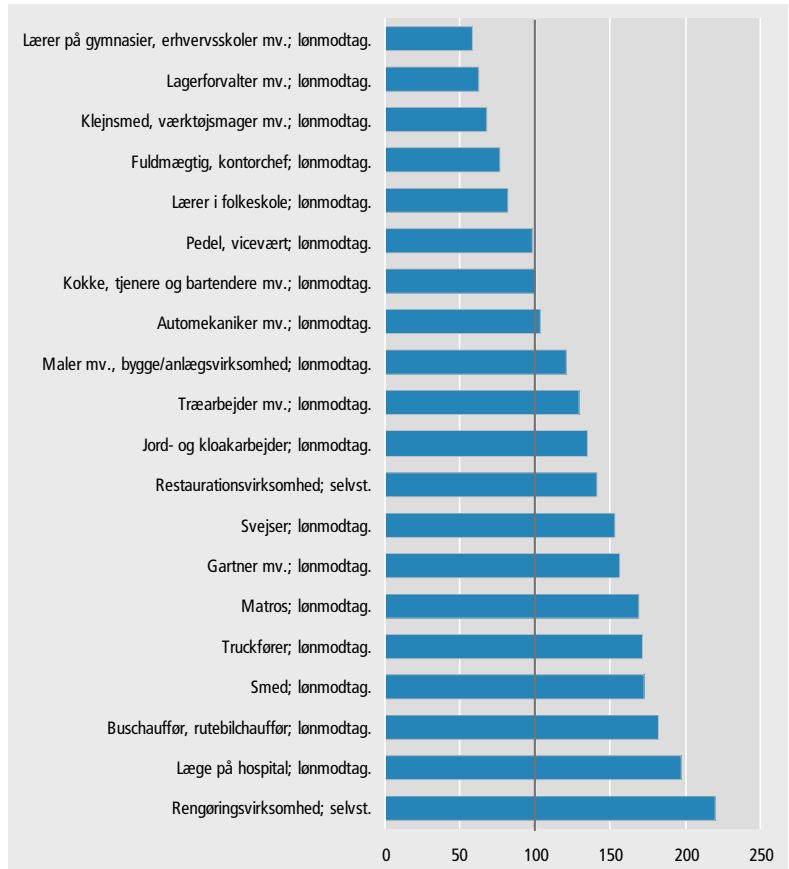
Andre grupper med en høj dødelighed af ulykker er fx lastvognschauffører og selvstændige murere.

Derimod har både ekspedienter i detailhandel, naturvidenskabelige forskere og teknikere og militær personel en dødelighed af ulykker, der ligger væsentligt under gennemsnittet.

6.2.7 Selvmord

Selvstændige indenfor rengøringsvirksomhed og læger på hospital har en høj overdødelighed af selvmord. For læger på hospital er overdødeligheden af selvmord på 97 pct., se figur 6.9.

Figur 6.9 **Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af selvmord. Mænd 1996-2005. Dødelighed af selvmord for alle mænd i erhverv = 100**

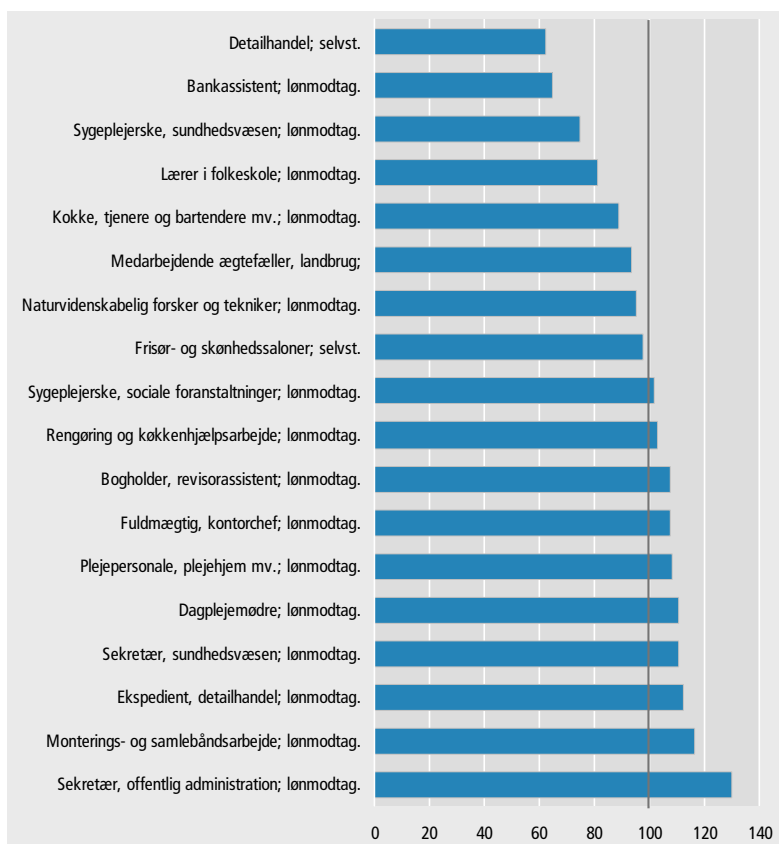
Af figuren fremgår det også, at truckførere og smede har en høj dødelighed af selvmord, mens blandt andet lærere på gymnasium og erhvervsskoler har en dødelighed af selvmord under gennemsnittet.

6.3 Fag og dødsårsager for kvinder i erhverv

6.3.1 Kræft i tynd-, tyk- og endetarm

Kvindelige sekretærer i offentlig administration har en overdødelighed af kræft i tynd-, tyk- og endetarm på 30 pct. Selvstændige indenfor detailhandel har derimod en dødelighed af kræft i tynd-, tyk- og endetarm, der ligger under gennemsnittet set i forhold til dødeligheden af kræft i tynd-, tyk- og endetarm for alle kvinder i erhverv, se figur 6.10.

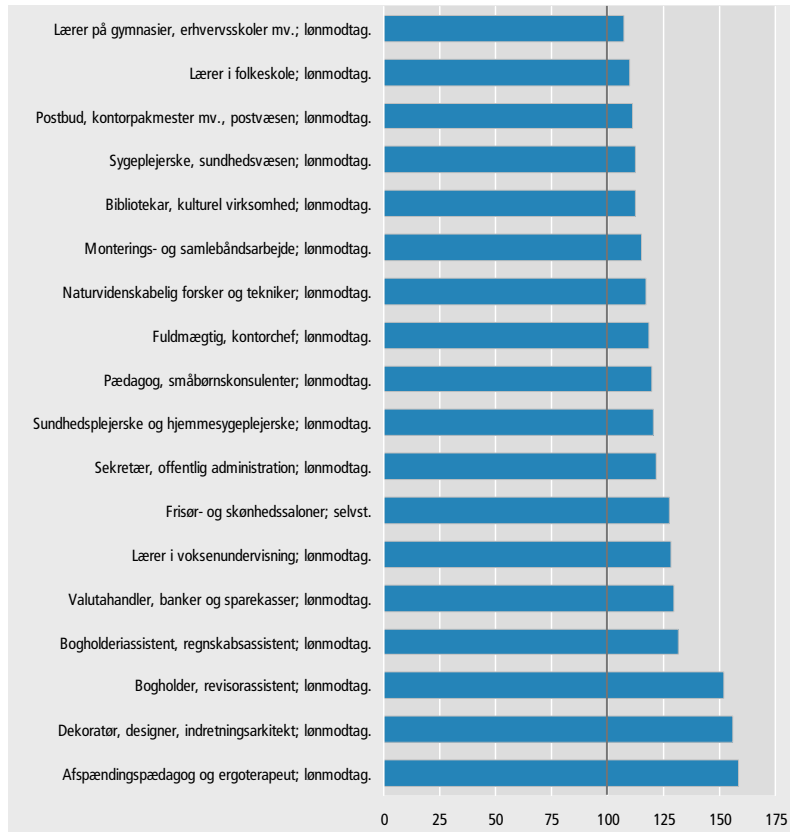
Figur 6.10 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af kræft i tynd-, tyk- og endetarm. Kvinder 1996-2005.
Dødelighed af kræft i tynd-, tyk- og endetarm for alle kvinder i erhverv = 100

6.3.2 Brystkræft

Afspændingspædagoger og ergoterapeuter (indeks 158), samt dekoratører, designere og indretningsarkitekter (indeks 156) har en overdødelighed af brystkræft på henholdsvis 58 pct. og 56 pct., se figur 6.11.

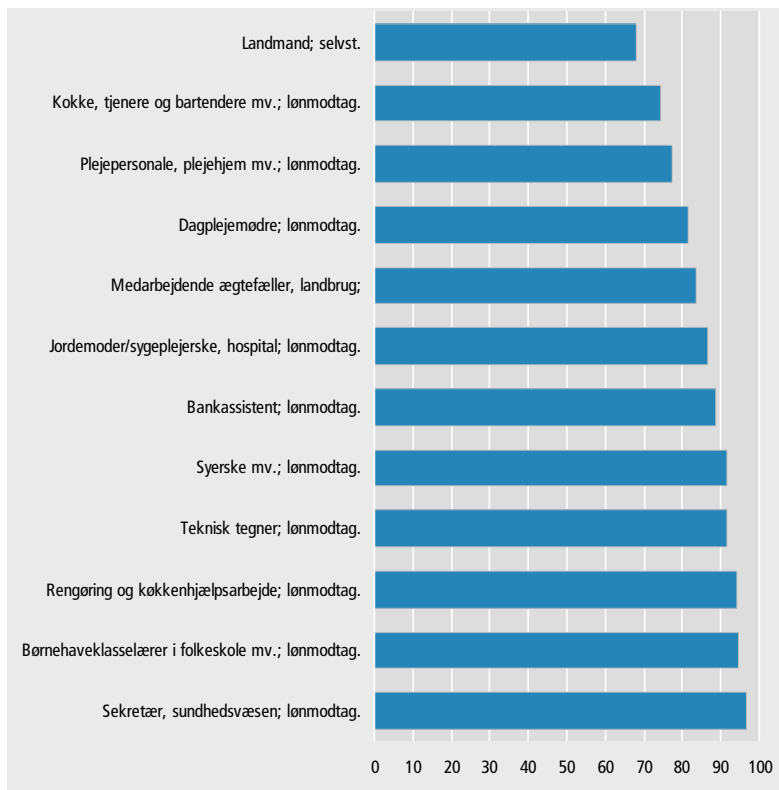
Figur 6.11 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper med dødelighed af brystkræft over gennemsnittet. Kvinder 1996-2005.
Dødelighed af brystkræft for alle kvinder i erhverv = 100

Ses på dødeligheden af brystkræft blandt kvinder med en lang videregående uddannelse, så har fx faggrupperne fuldmægtig, kontorchef samt naturvidenskabelig forsker og tekniker en forhøjet dødelighed af brystkræft.

Landmænd samt kvindelige kokke, tjenere og bartendere har derimod en dødelighed af brystkræft under gennemsnittet, se figur 6.12.

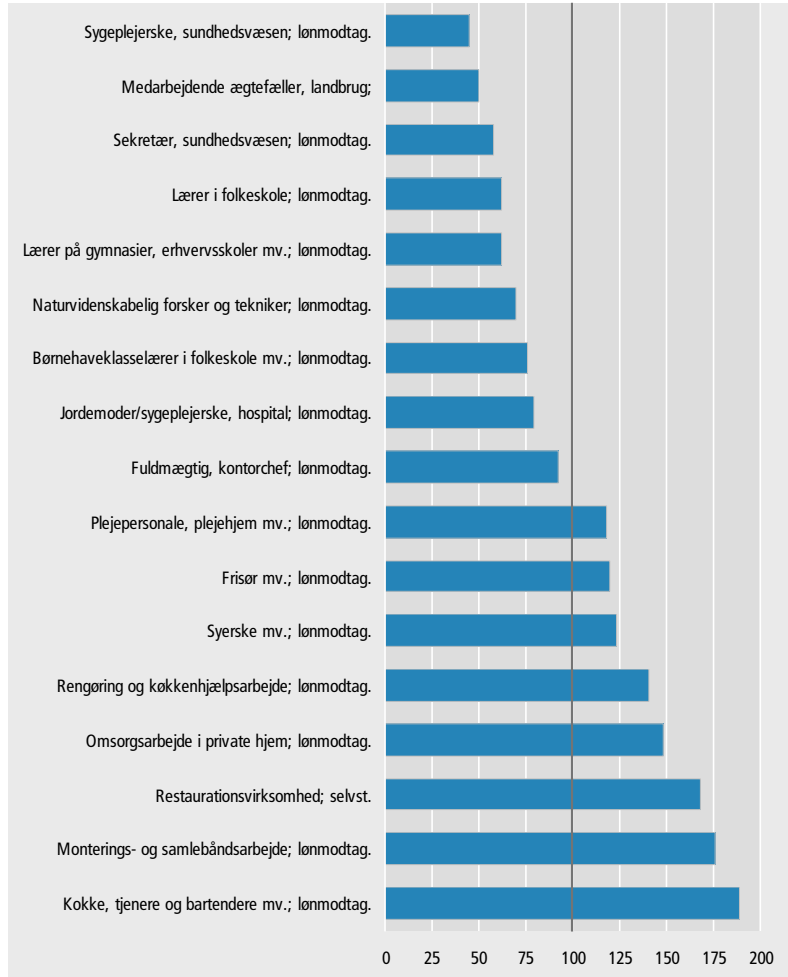
Figur 6.12 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper med dødelighed af brystkræft på gennemsnittet og derunder. Kvinder 1996-2005. Dødelighed af brystkræft for alle kvinder i erhverv = 100

6.3.3 Lungekræft

Kokke, tjenere og bartendere samt kvinder beskæftiget med monterings- og samlebåndsarbejde har med et dødelighedsindeks på 189 og 176 en overdødelighed af lungekræft på henholdsvis 89 pct. og 76 pct., se figur 6.13.

Figur 6.13 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af lungekræft. Kvinder 1996-2005.
Dødelighed af lungekræft for alle kvinder i erhverv = 100

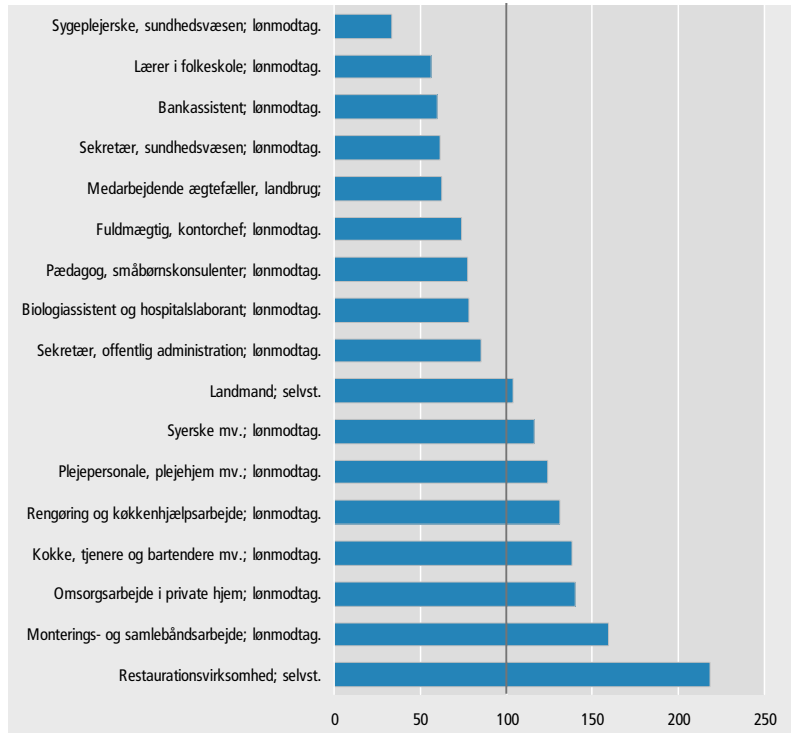
Omsorgsarbejde i private hjem – hjemmehjælpere - har med et indeks på 148 en overdødelighed af lungekræft på 48 pct.

Den laveste dødelighed blandt de medtagne faggrupper har sygeplejersker indenfor sundhedsvæsen (indeks 45) med en dødelighed af lungekræft, der ligger 55 pct. under gennemsnittet.

6.3.4 Hjertesygdomme

Kvindelige selvstændige indenfor restaurationsvirksomhed har, med et indeks på 218, en dødelighed af hjertesygdomme, der er over dobbelt så høj som gennemsnittet, se figur 6.14.

Figur 6.14 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af hjertesygdomme. Kvinder 1996-2005. Dødelighed af hjertesygdomme for alle kvinder i erhverv = 100

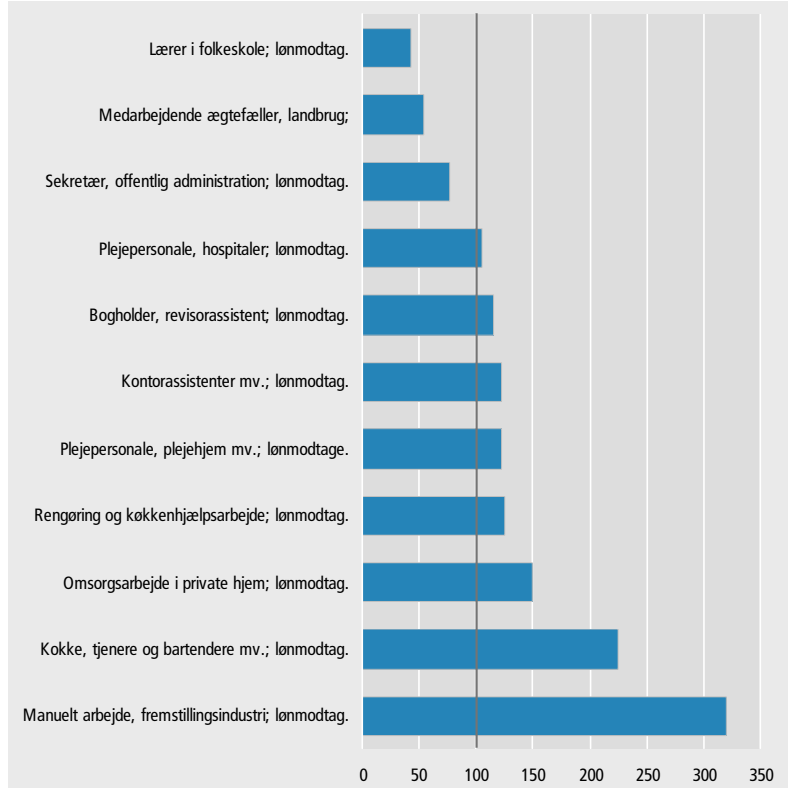
Som for lungekræft er det ligeledes sygeplejersker i sundhedsvæsenet (indeks 34), der med en dødelighed på mere end 60 pct. under gennemsnittet har den laveste dødelighed af hjertesygdomme.

6.3.5 Kronisk obstruktiv lungesygd

Kvinder i faggruppen manuelt arbejde i fremstillingsindustrien (indeks 320) har en dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygd, der er over tre gange så høj som gennemsnittet, se figur 6.15.

Figur 6.15 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af kronisk obstruktiv lungesygd. Kvinder 1996-2005.
Dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygd for alle kvinder i erhverv = 100

Andre faggrupper med en høj dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygd er kokke, tjenere og bartendere (indeks 225) og personer, der udfører omsorgsarbejde i private hjem, hjemmehjælpere (indeks 150).

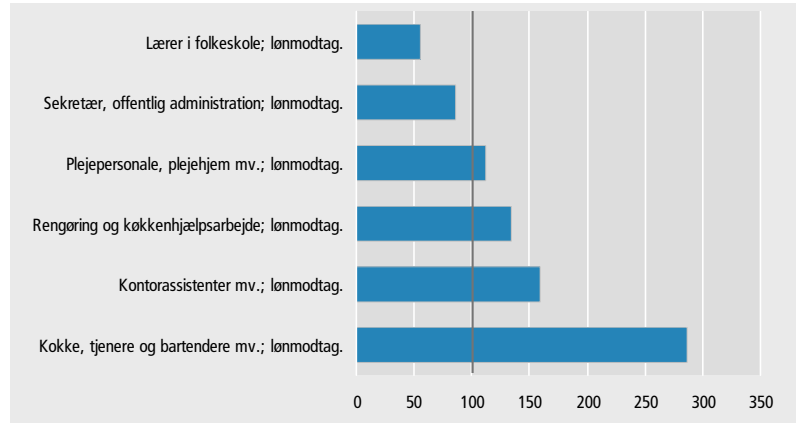
Lærere i folkeskole har derimod med et dødelighedsindeks på 43 en dødelighed, der er 57 pct. under gennemsnittet.

6.3.6 Alkoholisk leversygdom

Kvindelige kokke, tjenere og bartendere har med et indeks på 285 en overdødelig af alkoholisk leversygdom på 185 pct., se figur 6.16.

Figur 6.16 **Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af alkoholisk leversygdom. Kvinder 1996-2005.**

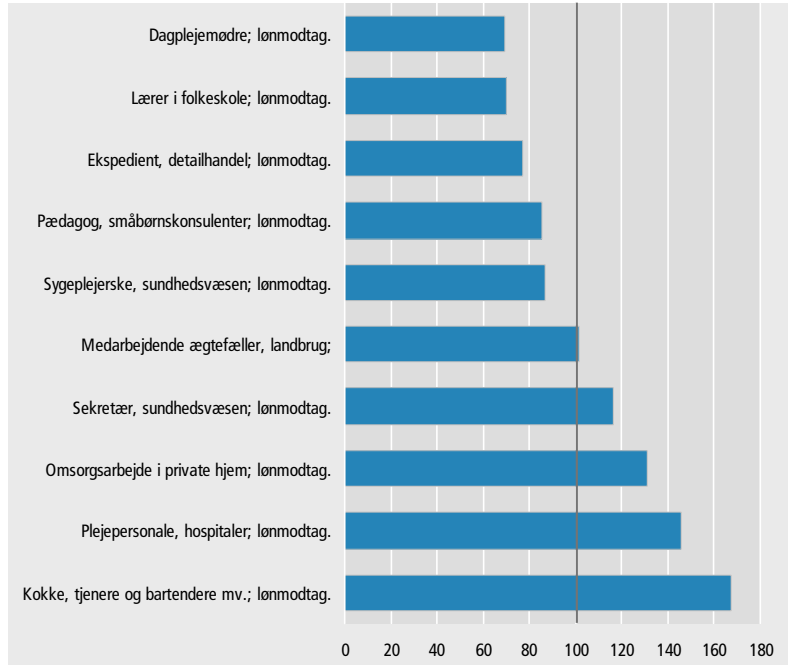
Dødelighed af alkoholisk leversygdom for alle kvinder i erhverv = 100

6.3.7 Ulykker

Kvindelige kokke, tjenere og bartendere har med et indeks på 167 en overdødelighed af ulykker på 67 pct., se figur 6.17.

Figur 6.17 **Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af ulykker. Kvinder 1996-2005.**
Dødelighed af ulykker for alle kvinder i erhverv = 100

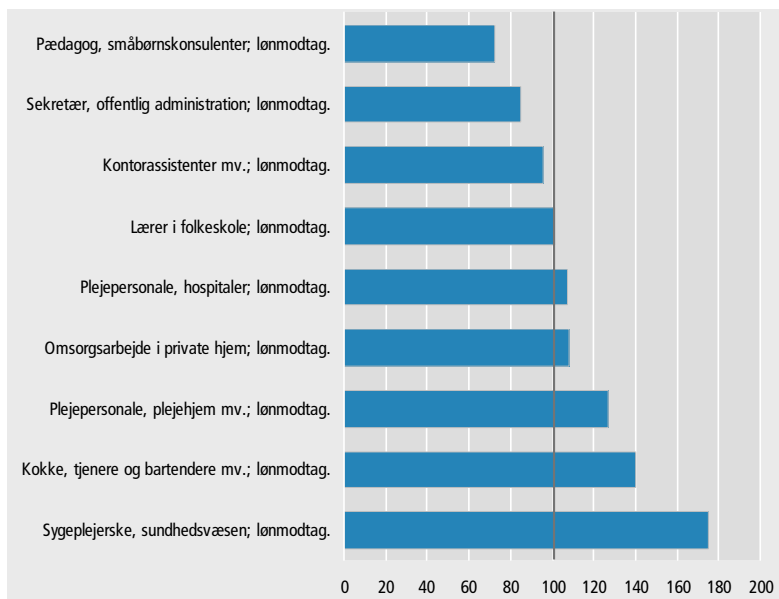

Dagplejemødre (indeks 69) har en dødelighed af ulykker, der ligger ca. 30 pct. under gennemsnittet.

6.3.8 Selvmord

Sygeplejersker, kokke, tjenere og bartendere og faggruppen plejepersonale, plejehjem mv. har en høj overdødelighed af selvmord, se figur 6.18.

Figur 6.18 Dødelighedsindeks for udvalgte faggrupper af selvmord. Kvinder 1996-2005. Dødelighed af selvmord for alle kvinder i erhverv = 100

Kvindelige sygeplejersker i sundhedsvæsenet har generelt en lav dødelighed (indeks 77), herunder en lav dødelighed af lungekræft og hjertesygdomme. Ses der kun på dødeligheden af selvmord, så har sygeplejerskerne i sundhedsvæsenet en overdødelighed af selvmord på 75 pct.

7. Udviklingstendenser siden 1970

- Dødeligheden er faldet, men er forskellene forsvundet?* I dette kapitel sammenlignes hovedresultaterne fra dødelighed- og erhvervsundersøgelsen for perioden 1970-1980 med hovedresultaterne fra denne undersøgelse. Som vist er dødeligheden i Danmark faldet betydeligt i den lange tidsperiode, men dette er ikke ensbetydende med, at dødelighedsforskellene mellem forskellige grupper i samfundet er forsvundet.
- Robuste forskelle* Det viser sig, at forskellene fortsat eksisterer og at der i store træk ikke er sket ændringer i dødelighedsmønstret. Erhvervsgrupper som landbrug og undervisning har fx en meget lav dødelighed i forhold til gennemsnittet for alle i erhverv i begge perioder. Omvendt har fiskeri, søfart, taxakørsel, restaurationsvirksomhed fortsat en høj dødelighed i begge perioder.
- Sammenligninger over tid vanskelige* De hidtidige offentliggjorte undersøgelser over sammenhængen mellem dødelighed og erhverv har kun i begrænset omfang beskæftiget sig med udviklingen over tid. Det er desværre også problematisk at foretage en sådan tidsmæssig analyse. Det hænger først og fremmest sammen med, at den grundlæggende fag- og erhvervsklassifikation er ændret med tiden.
- Forskellige klassifikationer* I forbindelse med den spørgeskemabaserede folketælling i 1970 anvendtes en til formålet udviklet kodning af fag og erhverv, en kodning som ikke genfindes i de senere registerbaserede tællinger, se afsnit 1.1.
- For perioderne 1981-1995 og 1996-2005 er der anvendt to forskellige klassifikationer, se afsnit 1.2.
- Samme betegnelser i 1970 og 1996 ...* Selv om det generelt er et problem, at stillingsgrupper som faglærte og ufaglærte arbejdere er erstattet af stillingsgruppen lønmodtagere (opdelt på niveauer), er det dog i en vis udstrækning muligt at finde erhverv i 1970, som har samme betegnelse som i 1996. Det er fx landmænd, lærere i folkeskole eller på gymnasium samt tjenere og kokke
- ... men erhvervene har ændret indhold* Selv om vi i registrene kan genfinde en række erhvervsgrupper, som har samme betegnelse i 1970 som i 1996, må man være opmærksom på, at et erhverv i 1970 højst sandsynligt i dets arbejdsfunktioner er meget forskelligt fra arbejdsfunktionerne i dag. Det gælder fx de tre erhverv, der er nævnt ovenfor. Selv om landmænd fortsat betegnes som sådan, er persongruppen, der beskæftiger sig med landbrug, ændret drastisk og produktionsprocessen ligeledes. De sammenligninger, der foretages i det efterfølgende, er derfor sammenligninger på et meget generelt plan.
- 15 erhverv er udtaget* På trods af disse forbehold vil vi for et udvalg på 15 erhvervsgrupper se på, om forskellene i dødeligheden i 1970-1980 fortsat eksisterer i 1996-2005. Der er kun valgt disse to perioder for overskuelighedens skyld.

De 15 erhvervsgrupper er først og fremmest udvalgt, fordi de har en passende populationsstørrelse og fordi de med rimelighed kan sammenlignes.

Standardtabel Analysen er bygget op omkring en standardtabel, som udover det samlede dødelighedsindeks angiver dødelighedsindekset for de i kapitel 6 anvendte ni dødsårsagsgrupper. For at usikkerheden ikke skal blive for stor, er der i den enkelte tabel kun medtaget dødelighedsindeks, hvor antallet af dødsfald af den enkelte dødsårsag er på 10 eller derover.

Den betegnelse for erhvervet, der er benyttet i tabellen, er den samme, som er anvendt i 1970 henholdsvis 1996. Fx er der i landbruget 3 grupper i 1970, nemlig gårdejere, husmænd og ufaglærte i landbrug. I 1996 hedder grupperne selvstændige landmænd og landbrugsmedhjælpere. På trods af de forhold, der er nævnt ovenfor, må gårdejere og husmænd i 1970 være sammenlignelige med de selvstændige i 1996 og de ufaglærte i 1970 med landbrugsmedhjælpere i 1996.

De 15 erhvervsgrupper er:

1. Landbrug (mænd)
2. Fiskeri (mænd)
3. Søfart (mænd)
4. Bageri (mænd)
5. Slagteri (mænd)
6. Tømrer (mænd)
7. Autoreparation (mænd)
8. Taxakørsel (mænd)
9. Restaurationsvirksomhed (mænd)
10. Undervisning (mænd)
11. Undervisning (kvinder)
12. Kontorarbejde (mænd og kvinder)
13. Sygepleje (kvinder)
14. Syersker (kvinder)
15. Rengørings- og køkkenarbejde (kvinder)

Grunden til at der er udvalgt flere mandlige grupper end kvindelige er, at mændene er beskæftiget ved langt flere erhvervsgrupper end kvinderne.

7.1 Landbrug - mænd

Meget lav dødelighed Mænd, der arbejder indenfor landbrugserhvervet, har i alle de danske dødelighed- og erhvervsundersøgelser en bemærkelsesværdig lav dødelighed.

I 1970 var der 3 større erhvervsgrupper: gårdejere (større landbrug), husmænd (mindre landbrug) og ufaglærte landbrugsmedhjælpere. I 1996 skelnes der ikke mellem gårdejere og husmænd men mellem selvstændige landmænd og landbrugsmedhjælpere.

Betydelig afvandring Landbrugserhvervet er karakteriseret ved en betydelig afvandring.

Alle grupper har lav dødelighed For alle grupper er dødeligheden lav, dog lavest for gårdejere i 1970 og selvstændige landmænd i 1996. Dødeligheden er lidt højere for husmænd og igen lidt højere for landbrugsmedhjælpere, men for alle grupper er dødelighedsindekset markant under 100. Det samme gælder for langt de fleste dødsårsager.

Ufaglærte landbrugsmedhjælpere har en høj dødelighed af ulykker i 1970-1980 (indeks 149) men en relativ lav dødelighed i perioden 1995-2005 (indeks 92). Landbrugsmedhjælpere har en relativ høj selvmordsdødelighed i den sidste periode.

Tabel 7.1

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med landbrugsvirksomhed

	1970-1980			1996-2005	
	Gårdejere	Husmænd	Ufaglærte, landbrug	Landmænd, selvstændige	Landbrugsmedhjælpere
	Indeks, alle mænd i erhverv = 100				
I alt	64	71	88	68	85
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	71	79	67	68	..
Lungekræft	40	42	69	42	..
Hjertesygdomme	66	74	85	69	79
Kronisk obstruktiv lungesygdom	75	102	110	88	..
Alkoholisk leversygdom	18	..	52	16	..
Ulykker	73	73	149	93	92
Selv mord	75	91	99	94	125
Øvrige dødsårsager	68	73	87	73	101
	antal				
Antal personer	69 384	30 910	33 568	35 471	4 408
Antal døde i alt	4 683	2 865	2 038	1 620	71

7.2 Fiskeri - mænd

Meget høj ulykkesdødelighed Fiskerierhvervets dødelighed er i begge perioder præget af en særlig høj ulykkesdødelighed.

Muligt registreringsproblem Antallet af såvel selvstændige fiskere som fiskerimedhjælpere er faldet betydeligt siden 1970.

Selvstændige Dødelighedsindekset for de selvstændige fiskere er 104 i 1970-1980 og 116 i 1996-2005. Begge indeks er stærkt påvirket af en ulykkesdødelighed på 2-3 gange det gennemsnitlige for alle personer i erhverv. Dertil kommer en relativ høj dødelighed af lungekræft.

Fiskerimedhjælpere Fiskerimedhjælperne har en betydelig overdødelighed, som er steget fra 42 pct. i 1970-1980 til 74 pct. i 1996-2005. Ligesom for de selvstændige fiskere er overdødeligheden af ulykker betragtelig og er steget fra omkring 3 gange til over 5 gange det gennemsnitlige niveau for alle mænd i erhverv. Fiskerimedhjælperne har også en høj dødelighed af lungekræft, hjertesygdomme og øvrige sygdomme.

Tabel 7.2 Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med fiskeri

	1970-1980		1996-2005	
	Selvstændige, fiskeri	Fiskerimedhjælpere	Fiskere, selvstændige	Fiskere, lønmodtagere
	indeks, alle mænd i erhverv = 100			
I alt	104	142	116	174
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm ...	87	84	..	..
Lungekræft	111	135	118	180
Hjertesygdomme	96	108	88	171
Kronisk obstruktiv lungesygdom ..	..	..	..	..
Alkoholisk leversygdom	..	..	..	..
Ulykker	240	291	318	505
Selv mord	94	81	..	..
Øvrige dødsårsager	101	153	122	138
	antal			
Antal personer	5 792	4 009	2 630	1 783
Antal døde i alt	499	209	154	118

7.3 Søfart - mænd

Høj dødelighed Mænd beskæftiget indenfor søfart (kaptajner, lodser og matroser) har generelt en høj dødelighed.

Matroserne har den højeste dødelighed Matroserne har en meget høj overdødelighed, næsten den dobbelte af gennemsnittet for alle mænd i erhverv. Alle dødsårsager er repræsenteret med dødelighedsindeks over 100. Den mere end fem-dobbelte overdødelighed af alkoholisk leversygdom i perioden 1970-1980 er faldet til 137 i 1996-2005. Tallet i parentes angiver, at indekset undtagelsesvis er vist, selv om antallet af dødsfald er under 10.

Stigning for kaptajner og lodser For kaptajner og lodser er dødelighedsindekset steget fra 127 til 143 med særligt høje indeks for lungekræft og øvrige sygdomme i begge perioder. Dødeligheden af hjertesygdomme er steget.

I undersøgelsen for perioden 1970-1980 var der yderligere en gruppe indenfor søfart, nemlig maskinchefer med et dødelighedsindeks på 149. Gruppen har ikke kunnet udskilles i den sidste periode

Tabel 7.3 Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med søfart

	1970-1980		1996-2005	
	Kaptajner, lodser	Matroser	Kaptajner, lodser	Matroser
	———— indeks, alle mænd i erhverv = 100 ————			
I alt	127	190	143	184
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	118	110	..	125
Lungekræft	171	151	167	223
Hjertesygdomme	85	121	131	162
Kronisk obstruktiv lungesygdom	..	220	..	314
Alkoholisk leversygdom	..	520	..	(137) ¹
Ulykker	145	326	..	344
Selv mord	76	170	..	170
Øvrige dødsårsager	172	225	153	175
	———— antal ————			
Antal personer	3 906	6 623	2 617	2 974
Antal døde i alt	298	556	199	285

¹ Færre end 10 døde.

7.4 Bageri - mænd

Høj dødelighed Dødeligheden blandt bagere er forholdsvis høj.

Stor afgang Ved folketællingen i 1970 var der 3.500 selvstændige bagere og 5.000 faglærte bagere. I 1996 viser registertællingen, at der kun er 1.100 selvstændige og 3.600 bagere, som er lønmodtagere. Den betydelige afgang fra erhvervet betyder, at dødelighedsberegningerne for perioden 1996-2005 er betydeligt mere usikre end i perioden 1970-1980.

25 pct. overdødelighed I 1970-80 har begge grupper en dødelighed på 25 pct. over gennemsnittet og med en særlig høj overdødelighed af såvel lungekræft som af kronisk obstruktiv lungesygdom.

Høj dødelighed af lungesygdomme De faglærte bagere (i 1996 betegnet som lønmodtagere) har i 1996-2005 fortsat en høj dødelighed af lungekræft med 94 pct. over gennemsnittet. I samme periode døde 7 faglærte bagere af kronisk obstruktiv lungesygdom, som betyder en overdødelighed på næsten 3 gange (indeks = 287) i forhold til gennemsnittet af alle mænd i erhverv.

For begge grupper er dødeligheden relativ høj af øvrige sygdomme.

Tabel 7.4

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med bagerivirksomhed

	1970-1980		1996-2005	
	Bagerforretning, selvstændige	Bagere, faglærte	Bagere, selvstændige	Bagere, konditorer, lønmodtagere
	indeks, alle mænd i erhverv = 100			
I alt	125	125	120	117
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	114	169	..	..
Lungekræft	145	172	..	194
Hjertesygdomme	132	119	149	83
Kronisk obstruktiv lungesygdom	181	166	(175) ¹	(287) ¹
Alkoholisk leversygdom	..	..	..	..
Ulykker	113	104	..	..
Selv mord	72	105	..	..
Øvrige dødsårsager	115	120	136	129
	antal			
Antal personer	3 458	5 080	1 110	3 567
Antal døde i alt	396	400	61	140

¹ Færre end 10 døde.

7.5 Slagteri - mænd

Overdødelighed blandt slagtere

Mænd, der er beskæftiget ved slagterivirksomhed, har generelt en overdødelighed.

I folketællingen i 1970 er slagterne opdelt på faglærte og ufaglærte på slagteri samt selvstændige og faglærte i slagterforretninger. I 1996 skelnes mellem forskellige lønmodtagergrupper, bl.a. på svineslagterier.

Ufaglærte på slagteri har lav dødelighed i 1970-1980

Ufaglærte (fabriksarbejdere) på slagterier har i 1970-1980 en bemærkelsesværdig lav dødelighed i forhold til de øvrige grupper og specielt har det påkaldt sig opmærksomhed, at dødeligheden var en del lavere end for de faglærte slagtere på slagterierne.

For de øvrige grupper er dødeligheden specielt høj af lungekræft, medens dødeligheden af hjertesygdomme er faldet. Der er høje dødelighedsindeks af ulykker og selvmord for faglærte slagtere på slagteri i 1970-80 og for øvrige slagteriarbejdere i 1996-2005.

Tabel 7.5

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med slagterivirksomhed

	1970-1980				1996-2005		
	Slagtere, slagteri, ufaglærte	Slagtere, slagteri, faglærte	Slagterforretning, selvstændige	Slagtere, slagterforretning, faglærte	Slagtere mv., lønmodtagere	Slagteriarbejdere mv., svineslagterier, øvrige lønmodtagere	Slagteriarbejdere mv., øvrige lønmodtagere
	———— indeks, alle mænd i erhverv = 100 ————						
I alt	102	125	121	115	127	114	126
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm ...	122	136	132	..	119	..	114
Lungekræft	100	159	169	148	146	143	169
Hjertesygdomme	100	131	127	123	105	108	112
Kronisk obstruktiv lungesygdom ..	123	150	..	..	..	..	..
Alkoholisk leversygdom	..	..	..	..	..	..	..
Ulykker	93	124	..	..	132	171	144
Selv mord	128	140	104	104	..	103	145
Øvrige dødsårsager	102	106	113	118	138	107	119
	———— antal ————						
Antal personer	8 023	4 830	3 090	2 785	5 174	7 185	9 228
Antal døde i alt	546	313	333	130	240	247	301

7.6 Tømrer - mænd

Lav dødelighed i tømrerfaget Mænd, der arbejder i tømrervirksomheder, har generelt en dødelighed, der er under gennemsnittet for alle mænd i erhverv

Tømrerne er opdelt i grupperne selvstændige tømrere og faglærte tømrere i perioden 1970-1980. I undersøgelsen fra 1996-2005 er tømrerne opdelt i tre grupper, selvstændige tømrere, lønmodtagere ved bygge- og anlægsvirksomhed samt lønmodtagere i øvrigt.

Fald for de selvstændige Dødelighedsindekset for selvstændige tømrere er faldet fra 93 til 70 og de relativt høje indeks for lungekræft og hjertesygdomme er faldet betydeligt.

De faglærte tømrere har i 1970-1980 en relativ høj dødelighed af lungekræft (indeks 136). De to resterende grupper af lønmodtagere har i 1996-2005 en lavere dødelighed af netop lungekræft (indeks 80 og 108).

Ulykkesdødeligheden for de faglærte og for lønmodtagergrupperne er noget højere end for de selvstændige.

Tabel 7.6

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med tømrervirksomhed

	1970-1980		1996-2005		
	Selvstændige, tømrere	Faglærte, tømrere	Selvstændige, tømrere	Tømrere, snedkere, bygge/anlæg, lønmodtagere	Tømrere, snedkere, i øvrigt, lønmodtagere
	indeks, alle mænd i erhverv = 100				
I alt	93	92	70	90	106
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	90	65	..	86	98
Lungekræft	108	136	58	80	108
Hjertesygdomme	104	96	57	74	89
Kronisk obstruktiv lungesygdom	..	72	..	..	..
Alkoholisk leversygdom	..	..	..	79	130
Ulykker	86	109	86	108	114
Selv mord	85	48	..	108	98
Øvrige dødsårsager	82	90	76	95	114
	antal				
Antal personer	5 163	18 647	4 873	20 071	11 946
Antal døde i alt	404	749	168	519	512

7.7 Autoreparation - mænd

- Gennemsnitlig dødelighed* Mænd, der arbejder indenfor autoreparation, har i begge perioder en dødelighed, som er tæt på gennemsnittet for alle mænd i erhverv.
- Reparation og/ellerhandel?* I 1996 er gruppen af selvstændige mere omfattende end i 1970, idet den udover selvstændige ved autoreparation tillige omfatter selvstændige ved handel med automobiler mv. Sondringen er næppe helt klar, idet de selvstændige ved specielt mange mindre værksteder også driver handel med brugte biler.
- Betydelig variation* De samlede dødelighedsindeks dækker over en ret betydelig variation indenfor dødsårsagerne.
- Fald i lungekræft* Dødelighedsindekset for lungekræft, der er høj i 1970-1980 for begge erhvervsgrupper (169 og 120) er væsentlig mindre i perioden 1996-2005 (116 og 100).
- Derimod er dødelighedsindekset steget for kronisk obstruktiv lungesygdom, ulykker og selvmord.

Tabel 7.7 Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med autoreparation

	1970-1980		1996-2005	
	Selvstændige, autoreparation mv.	Faglærte, automekanikere	Selvstændige, handel med biler, reparation mv.	Autoreparation, lønmodtagere
	———— indeks, alle mænd i erhverv = 100 ————			
I alt	97	107	103	97
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	106	106	107	104
Lungekræft	169	120	116	100
Hjertesygdomme	93	116	89	85
Kronisk obstruktiv lungesygdom	..	76	111	125
Alkoholisk leversygdom	..	114	90	121
Ulykker	83	88	120	122
Selvmord	107	89	129	103
Øvrige dødsårsager	91	109	102	93
	———— antal ————			
Antal personer	4 657	20 716	8 795	23 329
Antal døde i alt	297	744	450	644

7.8 Taxakørsel - mænd

Høj overdødelighed Mænd, der er beskæftiget ved taxakørsel, har en betydelig overdødelighed.

Dødeligheden for selvstændige mænd ved taxakørsel kan beregnes i begge perioder, hvorimod dødeligheden for de ansatte chauffører kun kan beregnes for perioden 1970-1980.

Høj overdødelighed af de fleste dødsårsager De selvstændige taxavognmænd har en dødelighed på 43 pct. over gennemsnittet i 1970-80 og på 48 pct. over gennemsnittet i 1996-2005. Dødeligheden er speciel høj af kræft i tynd-, tyk- og endetarm og af hjertesygdomme. Overdødeligheden af lungekræft er høj i begge perioder, men er dog faldet fra 66 pct. over gennemsnittet i første periode til 40 pct. over gennemsnittet i sidste periode.

Chaufførerne har i 1970-1980 en dødelighed på 62 pct. over gennemsnittet og en meget betydelig overdødelighed af lungekræft, kronisk obstruktiv lungesygdom og hjertesygdomme.

Tabel 7.8 Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med taxavirksomhed

	1970-1980		1996-2005
	Taxakørsel, selvstændige	Chauffører, taxakørsel	Taxavognmænd, selvstændige
	indeks, alle mænd i erhverv = 100		
I alt	143	162	148
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	171	..	179
Lungekræft	166	219	140
Hjertesygdomme	168	188	169
Kronisk obstruktiv lungesygdom	121	263	..
Alkoholisk leversygdom	..	..	..
Ulykker	90	147	161
Selv mord	88	122	..
Øvrige dødsårsager	127	127	143
	antal		
Antal personer	4 443	2 917	2 610
Antal døde i alt	563	261	247

7.9 Restaurationsvirksomhed - mænd

Høj dødelighed i restaurationsbranchen

Mænd, der arbejder i restaurationsbranchen, har i begge perioder haft en dødelighed, der ligger langt over gennemsnittet for alle mænd i erhverv.

I 1970 var personer beskæftiget i branchen opdelt i faglærte kokke, faglærte tjenere og selvstændige indenfor hotel og restauration. I 1996 er der ikke skelnet mellem kokke og tjenere. Derudover adskiller gruppen af selvstændige sig ved ikke at omfatte hotelvirksomhed og ved at være opdelt i restaurationsvirksomhed og værtshuse.

Stadig høj dødelighed af lungekræft – fald i dødelighed af alkoholisk leversygdom

Ser man nærmere på de specifikke dødsårsager har kokke og tjenere bibeholdt den meget store overdødelighed af lungekræft. I perioden 1996-2005 var dødeligheden af lungekræft således mere end dobbelt så stor som for gennemsnittet. Dødeligheden af hjertesygdomme ligger også fortsat ca. 50 pct. over gennemsnittet. Derimod er der sket en bemærkelsesværdig udvikling i dødeligheden af alkoholisk leversygdom. Hvor den i perioden 1970-1980 var 6-8 gange så stor blandt tjenere og selvstændige som for gennemsnittet, lå den i 1996-2005 kun 43 pct. henholdsvis 73 pct. over gennemsnittet for kokke, tjenere og selvstændige indenfor restaurationsvirksomhed.

Tabel 7.9

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget med restaurationsvirksomhed mv.

	1970-1980			1996-2005		
	Kokke	Tjenere	Restaurant/ hotel, selv- stændige	Kokke, tjenere mv.	Restaura- tions- virksomhed, selvstændige	Værtshuse mv., selv- stændige
	indeks, alle mænd i erhverv = 100					
I alt	153	195	166	169	117	163
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	..	139	158	115	..	..
Lungekræft	258	191	110	210	93	113
Hjertesygdomme	135	144	167	148	106	190
Kronisk obstruktiv lungesygdom	..	183	129	275	..	..
Alkoholisk leversygdom	..	772	579	143	173	..
Ulykker	102	162	159	159	192	..
Selv mord	157	220	148	100	141	..
Øvrige dødsårsager	153	228	166	188	113	150
	antal					
Antal personer	2 889	4 405	4 084	11 032	4 086	1 093
Antal døde i alt	134	533	644	396	157	82

7.10 Undervisning - mænd

Dødelighed under gennemsnittet

Det generelle dødelighedsindeks for mænd beskæftiget med undervisning i folkeskoler, gymnasier og erhvervsfaglige skoler har i begge perioder ligget en del under gennemsnittet for alle mænd i erhverv. I 1996-2005 ligger det ca. 30 pct. under gennemsnittet.

I 1970 var lærerne opdelt i lærere i folkeskolen og gymnasiet samt i lærere ved anden undervisning, der hovedsagelig dækker fagskoler, som fx tekniske skoler og handelsskoler. I 1996 er opdelingen lidt anderledes, idet lærere i gymnasiet er placeret sammen med lærere på de erhvervsfaglige skoler og folkeskolelærerne optræder for sig selv.

Lav dødelighed af lungekræft

Det gælder for alle dødsårsagsgrupperne, at dødeligheden er under gennemsnittet for alle mænd i erhverv i begge perioder. Lungekræft er en af de grupper, der ligger særlig lavt, især for folkeskolelærerne, hvor den i 1996-2005 kun var det halve af gennemsnittet. Også dødeligheden af ulykker er meget lav, sammenlignet med gennemsnittet for alle mænd i erhverv.

Tabel 7.10

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd beskæftiget som lærer

	1970-1980		1996-2005	
	Lærere i folkeskolen, gymnasiet	Lærere ved anden undervisning	Lærere i gymnasiet, erhvervsfaglige skoler	Lærere i folkeskolen
	indeks, alle mænd i erhverv = 100			
I alt	71	77	73	68
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	97	..	78	89
Lungekræft	47	64	69	50
Hjertesygdomme	78	89	81	69
Kronisk obstruktiv lungesygdom	52	..	..	..
Alkoholisk leversygdom	..	..	74	63
Ulykker	48	51	72	52
Selv mord	94	62	58	81
Øvrige dødsårsager	72	80	73	72
	antal			
Antal personer	22 703	5 720	8 197	21 016
Antal døde i alt	817	266	329	706

7.11 Undervisning - kvinder

Lav dødelighed blandt kvindelige lærere

Kvindelige lærere har, ligesom det var gældende for de mandlige lærere, i begge perioder haft en dødelighed under gennemsnittet. I 1996-2005 er den fx 18 pct. lavere for folkeskolelærerne.

Opdelingen af de kvindelige lærere er lidt forskellig i 1970 og 1996, se omtalen i afsnit 7.10 af de mandlige lærere.

Lav dødelighed af hjertesygdomme, høj af brystkræft

Lungekræft og hjertesygdomme er to dødsårsager, hvor lærernes dødelighed er særlig lav. Her ligger den ca. 40 pct. under gennemsnittet for alle kvinder i erhverv. Brystkræft er til gengæld en dødsårsag, hvor de fleste af lærergrupperne ligger over gennemsnittet. Særlig udtalt var det for lærere i folkeskolen og gymnasiet i 1970-1980, hvor dødeligheden af brystkræft lå næsten 50 pct. over gennemsnittet. I 1996-2005 lå lærernes dødelighed af brystkræft også over gennemsnittet, men dog på et langt lavere niveau.

Tabel 7.11

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige kvinder beskæftiget som lærer

	1970-1980		1996-2005	
	Lærere i folkeskolen, gymnasiet	Lærere ved anden undervisning	Lærere i gymnasiet, erhvervsfaglige skoler	Lærere i folkeskolen
	indeks, alle kvinder i erhverv = 100			
I alt	89	74	85	82
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	104	..	..	81
Brystkræft	148	95	107	110
Lungekræft	57	..	62	62
Hjertesygdomme	59	59	..	57
Kronisk obstruktiv lungesygdom	..	..	..	43
Alkoholisk leversygdom	..	..	..	55
Ulykker	78	..	..	70
Selv mord	90	..	..	101
Øvrige dødsårsager	90	80	93	87
	antal			
Antal personer	25 450	5 323	6 091	35 543
Antal døde i alt	572	135	141	849

7.12 Kontorarbejde – mænd og kvinder

Specielt dødelighedsmønster

Mænd, der er beskæftiget ved kontorarbejde (kontorassistenter), har en bemærkelsesværdig høj dødelighed i begge perioder. Kvinder ved kontorarbejde har i den sidste periode en overdødelighed. For såvel mænd som kvinder er dødeligheden høj af alkoholisk leversygdom.

Fortsat høj overdødelighed for mænd

For mændene er overdødeligheden 20 pct. i perioden 1970-1980 og 17 pct. over gennemsnittet i perioden 1996-2005. Specielt høj er dødeligheden af kræft i tynd-, tyk- og endetarm, hjertesygdomme og alkoholisk leversygdom.

Stigende overdødelighed for kvinder

I 1970-1980 var kvindernes dødelighed tæt på gennemsnittet af alle kvinder i erhverv. I 1996-2005 er overdødeligheden imidlertid 8 pct. over gennemsnittet. Overdødeligheden af brystkræft er faldet fra første til sidste periode, men er i øvrigt steget af hjertesygdomme, kronisk obstruktiv lungesygdom, alkoholisk leversygdom og ulykker.

Særlig selektion?

Det må formodes, at en del af forklaringen på dette specielle dødelighedsmønster, har sin baggrund i særlige selektionsforhold på arbejdsmarkedet. Det vil ofte være muligt, at varetage et arbejde i kontor-erhvervet med en sygdom eller et fysisk handicap, noget der ikke er tilfældet i fx et fysisk krævende job. Der kan naturligvis være mange andre forklaringer.

Tabel 7.12

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige mænd og kvinder beskæftiget med kontorarbejde (kontorassistenter)

	Mænd		Kvinder	
	1970-1980	1996-2005	1970-1980	1996-2005
	— indeks, alle mænd i erhverv = 100 —		— indeks, alle kvinder i erhverv = 100 —	
I alt	120	117	98	108
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	129	129	97	97
Brystkræft	..	..	119	108
Lungekræft	134	105	101	100
Hjertesygdomme	122	127	83	109
Kronisk obstruktiv lungesygdom	109	..	74	122
Alkoholisk leversygdom	134	182	141	159
Ulykker	62	73	84	124
Selv mord	119	81	110	96
Øvrige dødsårsager	126	127	97	108
	antal			
Antal personer	37 895	21 101	138 537	94 175
Antal døde i alt	2 283	507	3 311	2 245

7.13 Sygepleje - kvinder

Fald i dødelighed for sygeplejersker på hospital

Hospitalsansatte sygeplejersker havde en dødelighed i 1970 lige omkring gennemsnittet for alle kvinder i erhverv. I 1996 var gruppens dødelighed faldet og var 23 pct. lavere end gennemsnittets.

I 1970 var sygeplejersker opdelt på sygeplejersker på hospital og øvrige sygeplejersker. Opdelingen i 1996 er meget parallel, idet sygeplejerskerne her er opdelt på sygeplejersker indenfor sundhedsvæsen og på sygeplejersker indenfor sociale foranstaltninger. Førstnævnte gruppe består for 90 pct.'s vedkommende af sygeplejersker ansat på hospitaler og sidstnævnte gruppe består hovedsagelig af sygeplejersker ansat på plejehjem og beskyttede boliger.

Høj dødelighed af selvmord

Når man kigger på de enkelte dødsårsager, er det mest karakteristiske den høje selvmordsdødelighed, især blandt sygeplejersker på hospital. Det er et fænomen, der genfindes hos andre faggrupper indenfor sundhedsvæsenet, fx blandt mandlige læger, se afsnit 6.2.7. Dødeligheden af brystkræft blandt de hospitalsansatte sygeplejersker ligger også i begge perioder over gennemsnittet, mens den for de øvrige sygeplejersker er faldet væsentligt og i 1996-2005 ligger under gennemsnittet. For kræft i tynd-, tyk- og endetarm er billedet det modsatte. Her har sygeplejersker ved sociale foranstaltninger en dødelighed, der ligger noget over dødeligheden for sygeplejersker ved hospitaler.

Tabel 7.13

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige kvinder beskæftiget med sygeplejerskevirksomhed

	1970-1980		1996-2005	
	Sygeplejersker, hospital	Sygeplejersker, i øvrigt	Sygeplejersker, sundhedsvæsen	Sygeplejersker, sociale foranstaltninger
	indeks, alle kvinder i erhverv = 100			
I alt	99	82	77	88
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	72	126	74	102
Brystkræft	113	144	112	93
Lungekræft	83	..	45	70
Hjertesygdomme	77	73	34	64
Kronisk obstruktiv lungesygdom	..	..	..	..
Alkoholisk leversygdom	..	..	..	..
Ulykker	130	103	87	..
Selv mord	185	123	175	..
Øvrige dødsårsager	91	69	81	91
	antal			
Antal personer	22 633	6 856	29 620	8 164
Antal døde i alt	552	252	419	243

7.14 Syersker - kvinder

- Overdødelighed* Dødeligheden for kvindelige syersker er over gennemsnittet for alle kvinder i erhverv.
- Gruppen er ældre* Den tidligere så store gruppe af kvindelige syersker er reduceret væsentligt fra 23.000 til 4.700 personer.
- Samlet stigning* Det samlede dødelighedsindeks er steget fra 105 til 111.
- Dødeligheden er relativ lav af brystkræft og relativ høj af lungekræft og hjertesygdomme.
- Høj dødelighed af kronisk obstruktiv lungesygdom* Dødeligheden af kronisk obstruktiv lungesygdom er meget høj i 1970 med et indeks på 183. I perioden 1996-2005 er der kun forekommet 6 dødsfald af denne dødsårsag mod 25 i den første periode. Et beregnet dødelighedsindeks for perioden 1996-2005 giver som resultat et indeks på 178.

Tabel 7.14

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige kvinder beskæftiget som syersker

	1970-1980	1996-2005
	Syersker, ufaglærte	Syersker mv., lønmødtagere
	————— alle kvinder i erhverv = 100 —————	
I alt	105	111
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	123	..
Brystkræft	90	92
Lungekræft	137	124
Hjertesygdomme	113	116
Kronisk obstruktiv lungesygdom . . .	183	..
Alkoholisk leversygdom	..	..
Ulykker	95	..
Selv mord	73	..
Øvrige dødsårsager	104	118
	————— antal —————	
Antal personer	22 970	4 693
Antal døde i alt	769	123

7.15 Rengørings- og køkkenarbejde - kvinder

- Overdødelighed* Dødeligheden blandt kvinder, der arbejder som rengørings- eller køkkenpersonale, er højere end gennemsnittet for alle kvinder i erhverv.
- Stor gruppe* Gruppen er en af de store kvindelige erhvervsgrupper med 70-80.000 beskæftigede personer.
- Stigning i samlet dødelighed* Dødelighedsindekset er steget fra 104 i 1970-1980 til 116 i 1996-2005. Usikkerheden på disse indekstal er beskeden som følge af det store antal dødsfald.
- Dødeligheden af brystkræft er under gennemsnittet, men er dog steget fra første til sidste periode.
- Alkoholisk leversygdom fordoblet* Dødeligheden er specielt høj af lungekræft, hjertesygdomme og kronisk obstruktiv lungesygdom. Dødeligheden af alkoholisk leversygdom er fordoblet fra et indeks på 71 i perioden 1970-1980 til 134 i 1996-2005.

Tabel 7.15

Dødelighedsindeks 1970-1980 og 1996-2005 for 20-64 årige kvinder beskæftiget med rengørings- og køkkenvirksomhed

	1970-1980	1996-2005
	Rengørings- og køkkenpersonale	Rengørings- og køkkenpersonale
————— alle kvinder i erhverv = 100 —————		
I alt	104	116
Kræft i tynd-, tyk- og endetarm	99	103
Brystkræft	82	94
Lungekræft	105	140
Hjertesygdomme	121	132
Kronisk obstruktiv lungesygdom . . .	133	125
Alkoholisk leversygdom	71	134
Ulykker	106	106
Selv mord	86	88
Øvrige dødsårsager	106	115
	————— antal —————	
Antal personer	79 364	72 509
Antal døde i alt	3 509	2 576

Bilagstabel 1. Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Mænd 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
	Alle mænd i erhverv	1 373 197	53 184	100
	Selvstændige i alt	169 736	8 548	91 *
11100	Landmand; Selvstændige	35 471	1 621	68 *
11110	Landbrugsservice; Selvstændige	2 020	83	88
11120	Jagt og skovbrug; Selvstændige	828	41	110
11130	Fisker; Selvstændige	2 630	154	116
12100	Råstofudvinding; Selvstændige	78	6	119
12110	Slakter; Selvstændige	175	7	79
12120	Bager; Selvstændige	1 110	61	120
12199	Nærings og nydelsesindustri i øvrigt; Selvstændige	34	..	55
12200	Tekstil-, beklædnings- og læderindustri; Selvstændige	475	26	93
12300	Træindustri; Selvstændige	412	21	88
12400	Papir og grafisk industri; Selvstændige	1 441	84	107
12500	Kemisk industri mv.; Selvstændige	266	14	101
12600	Sten-, ler- og glasindustri; Selvstændige	413	20	81
12700	Jern- og metalindustri; Selvstændige	2 390	129	96
12710	Maskinindustri; Selvstændige	852	32	73
12720	Fremstilling, elektronikindustri mv.; Selvstændige	1 350	57	87
12800	Møbelindustri mv.; Selvstændige	1 586	87	88
12900	Murer; Selvstændige	2 440	125	91
12910	El-installatør, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	1 442	64	79
12920	VVS-installatør, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	1 939	105	94
12930	Tømrer og snedker bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	4 873	168	70 *
12940	Maler, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	2 321	125	99
12950	Øvrige, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	4 571	249	114 *
13100	Handel med biler, reparation mv.; Selvstændige	8 795	450	103
13200	Engroshandel; Selvstændige	9 018	417	93
13300	Detailhandel; Selvstændige	15 710	726	95
13400	Hotelvirksomhed; Selvstændige	358	22	112
13410	Camping, vandrehjem mv.; Selvstændige	288	18	102
13420	Restaurationsvirksomhed; Selvstændige	4 086	157	117
13430	Værtshuse, diskoteker mv.; Selvstændige	1 093	82	163 *
13500	Taxivognmand mv.; Selvstændige	2 610	248	148 *
13510	Fragtvognmand; Selvstændige	6 187	301	105
13599	Øvrig transportvirksomhed; Selvstændige	1 452	99	120
13600	Post- og telekommunikation; Selvstændige	714	22	107
13700	Finansierings- og forsikringsvirksomhed; Selvstændige	593	24	80
13710	Ejendomsrådgiver; Selvstændige	1 212	51	71 *
13799	Anden virksomhed vedrørende fast ejendom; Selvstændige	4 383	307	88 *
13800	Udlejningsvirksomhed; Selvstændige	1 075	49	94
13900	EDB-virksomhed; Selvstændige	2 927	50	69 *
14100	Advokatvirksomhed; Selvstændige	1 199	76	107
14110	Revisionsvirksomhed; Selvstændige	2 039	135	117
14200	Arkitektvirksomhed; Selvstændige	1 200	47	69 *
14300	Rengøringsvirksomhed; Selvstændige	3 365	120	110
14399	Anden forretningservice; Selvstændige	9 515	404	92
14400	Praktiserende læger; Selvstændige	2 617	137	77 *

Bilagstabel 1 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Mænd 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
14410	Praktiserende tandlæger og tandteknikere; Selvstændige	1 053	49	70 *
14499	Øvrige praktiserende ved sundhedsvæsen; Selvstændige	705	19	62 *
14500	Renseri; Selvstændige	136	..	30 *
14510	Frisør- og skønhedssaloner; Selvstændige	1 212	102	127 *
14999	Selvstændige uden nærmere angivelse; Selvstændige	17 077	1 153	104
	Medhjælpende ægtefæller i alt	1 020	76	120
20000	Medarbejdende ægtefæller, landbrug;	109	..	18
29999	Øvrige medarbejdende ægtefæller;	911	75	130 *
	Topledere i alt	52 958	2 291	73 *
30000	Maskinindustri; Topledere	2 089	73	64 *
31000	Bygge- og anlægsvirksomhed; Topledere	2 246	115	92
32000	Engroshandel og agenturhandel ex. biler; Topledere	8 105	318	67 *
33000	Detailhandel ex. biler; Topledere	3 655	124	75 *
34000	Pengeinstitut og finansieringsvirksomhed; Topledere	1 494	56	72 *
35000	Forsikringsvirksomhed; Topledere	643	26	70
36000	Offentlig administration, forsvar mv.; Topledere	3 838	226	79 *
37000	Undervisning; Topledere	4 775	199	59 *
38000	Sundhedsvæsen/sociale foranstaltninger; Topledere	929	41	74
39000	Organisationer og foreninger; Topledere	1 422	74	80
39999	Øvrige topledere; Topledere	23 762	1 039	76 *
	Lønmodtagere på højeste niveau i alt	162 314	5 017	71 *
42100	Naturvidenskabelig forsker og tekniker; Lønmodtagere	8 601	252	71 *
42210	Arkitekt mv., bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	3 517	87	60 *
42220	Arkitekt mv., rådgivende ingeniørvirksomhed; Lønmodtagere	6 191	144	58 *
42230	Arkitekt mv., offentlig administration; Lønmodtagere	4 098	159	62 *
42240	Edb-planlægger og systemudvikler; Lønmodtagere	9 197	143	57 *
42300	Læge på hospital; Lønmodtagere	5 994	159	61 *
42310	Jordemoder/sygeplejerske, hospital; Lønmodtagere	151	4	86
42320	Sundhedsplejerske og hjemmesygeplejerske; Lønmodtagere	47	0	0
42350	Tandlæge; Lønmodtagere	1 252	38	53 *
42400	Lærer, videregående uddannelsesinstitutioner; Lønmodtagere	875	38	55 *
42405	Kursusbestyrer, studievejleder; Lønmodtagere	1 158	26	60 *
42410	Lærer på gymnasier, erhvervsskoler mv.; Lønmodtagere	8 197	329	73 *
42415	Lærer i voksenundervisning; Lønmodtagere	4 348	153	79 *
42420	Lærer i folkeskole; Lønmodtagere	21 016	706	68 *
42430	Revisor, revisionsvirksomhed; Lønmodtagere	4 305	93	67 *
42440	Advokat indenfor advokatvirksomhed; Lønmodtagere	862	11	39 *
42445	Fuldmægtig, kontorchef; Lønmodtagere	14 554	474	76 *
42450	Bibliotekar, kulturel virksomhed; Lønmodtagere	569	20	78
42455	Psykolog, psykoterapeut; Lønmodtagere	1 042	43	78
42460	Journalist; Lønmodtagere	4 231	181	109
42470	Præster indenfor folkekirken; Lønmodtagere	1 235	49	61 *
42480	Militær personel; Lønmodtagere	2 732	123	92
42999	Øvrige lønmodtagere på højeste niveau; Lønmodtagere	58 142	1 785	73 *

Bilagstabel 1 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Mænd 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
	Lønmodtagere på mellemniveau i alt	157 477	5 605	88 *
43100	Flyvemeteorolog, laborant mv Lønmodtagere	1 464	46	84
43110	Byggetekniker; Lønmodtagere	1 989	76	90
43120	Elektrotekniker, elektroniktekniker mv.; Lønmodtagere	7 258	175	72 *
43130	VVS-tekniker, maskintekniker mv.; Lønmodtagere	7 135	267	82 *
43140	Teknisk tegner; Lønmodtagere	2 106	71	81
43145	Øvrigt teknikerpersonale; Lønmodtagere	8 413	335	87 *
43150	Programmør, EDB-assistent; Lønmodtagere	6 298	140	90
43160	Fotograf, lydtekniker mv.; Lønmodtagere	1 370	44	81
43170	Kaptajn, lods, skibsfører; Lønmodtagere	2 617	199	143 *
43180	Pilot; Lønmodtagere	968	25	65 *
43185	Arbejds miljøtekniker mv.; Lønmodtagere	1 357	68	106
43190	Biologiassistent og hospitalslaborant; Lønmodtagere	1 027	24	79
43200	Ernæringskonsulent, økonoma mv.; Lønmodtagere	29	..	103
43210	Tandklinikassistent, tandplejer; Lønmodtagere	8	0	0
43220	Apoteksassistent; Lønmodtagere	18	..	435
43230	Afspændingspædagog og ergoterapeut; Lønmodtagere	55	4	138
43240	Sygeplejerske, sundhedsvæsen; Lønmodtagere	951	18	87
43250	Sygeplejerske, sociale foranstaltninger; Lønmodtagere	218	5	63
43260	Børnehaveklasselærer i folkeskole mv.; Lønmodtagere	767	13	61
43270	Pædagog, småbørns konsulenter; Lønmodtagere	2 630	66	102
43280	Socialpædagoger mv. i døgninstitutioner; Lønmodtagere	1 201	37	82
43285	Klubmedarbejdere, kørelærere mv.; Lønmodtagere	3 644	170	101
43290	Valutahandler, banker og sparekasser; Lønmodtagere	6 468	138	64 *
43295	Assurandør, forsikringskonsulent; Lønmodtagere	1 814	95	94
43300	Opsøgende sælger ekskl. detailsalg; Lønmodtagere	26 032	913	87 *
43310	Disponent og indkøbskonsulent; Lønmodtagere	3 618	159	89
43315	Andet salgs- og finansieringsarbejde; Lønmodtagere	6 990	150	80 *
43320	Speditør, shippingmand mv.; Lønmodtagere	3 657	78	75 *
43330	Sagsbehandler, korrespondent; Lønmodtagere	5 078	193	74 *
43340	Bogholder, revisorassistent; Lønmodtagere	3 368	147	95
43345	Inspektør mv.; Lønmodtagere	11 112	543	86 *
43350	Bistandsrådgiver, socialformidler; Lønmodtagere	1 417	47	94
43360	Politiinspektør, kriminalkommissær; Lønmodtagere	1 605	89	81 *
43365	Familievejleder, socialrådgiver; Lønmodtagere	570	26	103
43370	Dekorator, designer, indretningsarkitekt; Lønmodtagere	1 372	72	119
43380	Militær personel; Lønmodtagere	1 554	14	69
43999	Øvrige lønmodtagere på mellemniveau; Lønmodtagere	31 299	1 156	91 *
	Lønmodtagere på grundniveau i alt	611 171	22 455	110 *
44100	Sekretær, offentlig administration; Lønmodtagere	4 120	131	95
44110	Sekretær, sundhedsvæsen; Lønmodtagere	228	8	107
44120	Øvrige sekretærer; Lønmodtagere	5 855	203	101
44125	Bogholderiassistent, regnskabsassistent; Lønmodtagere	1 310	34	84
44130	Lagerforvalter mv.; Lønmodtagere	8 418	345	104
44135	Drifts- og indkøbsassistent; Lønmodtagere	2 839	92	84
44140	Postbud, kontorpakmester mv., postvæsen; Lønmodtagere	14 094	524	93
44150	Øvrige postbud, kontorpakmester mv.; Lønmodtagere	11 455	743	125 *

Bilagstabel 1 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Mænd 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
44155	Kontorassistenter mv.; Lønmodtagere	21101	507	117 *
44160	Bankassistent; Lønmodtagere	7 504	109	56 *
44165	Klinikassistent, receptionist mv.; Lønmodtagere	345	9	90
44170	Stewardesse, purser mv., flyvning; Lønmodtagere	504	25	134
44180	Togbetjent mv., jernbaner og busstrafik; Lønmodtagere	1 584	79	105
44200	Kokke, tjenere og bartendere mv.; Lønmodtagere	11 032	396	169 *
44240	Daglejemødre; Lønmodtagere	104	6	156
44250	Plejepersonale, hospitaler; Lønmodtagere	5 028	221	107
44260	Plejepersonale, øvrige sundhedsvæsen; Lønmodtagere	198	6	131
44270	Plejepersonale, plejehjem mv.; Lønmodtagere	1 230	65	182 *
44280	Plejepersonale, øvrige sociale foranstaltninger; Lønmodtagere	10 260	174	107
44290	Omsorgsarbejde i private hjem; Lønmodtagere	1 211	38	146 *
44295	Frisør mv.; Lønmodtagere	643	29	124
44300	Politibetjent, kriminalbetjent; Lønmodtagere	7 445	161	63 *
44305	Brandmænd, reddere mv.; Lønmodtagere	5 661	170	80 *
44310	Ekspedient, detailhandel; Lønmodtagere	12 077	191	82 *
44320	Ekspedient, eksklusiv detailhandel; Lønmodtagere	11 893	420	109
44330	Gartner mv.; Lønmodtagere	4 595	162	87
44335	Landbrugsmedhjælper mv.; Lønmodtagere	4 408	71	85
44340	Fisker; Lønmodtagere	1 783	118	174 *
44350	Murer, brolægger, bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	8 823	390	104
44360	Tømrer, snedker, bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	20 071	520	90 *
44370	Tømrer, snedker, øvrige; Lønmodtagere	11 946	512	106
44380	Blikkenslager mv. bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	8 761	228	101
44390	Blikkenslager mv., øvrige; Lønmodtagere	4 371	218	130 *
44400	Elektriker mv., bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	9 738	215	99
44410	Elektriker mv. øvrige; Lønmodtagere	6 564	265	111
44420	Maler mv., bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	6 506	263	109
44430	Maler, skibsmaler mv., øvrige; Lønmodtagere	3 770	201	130 *
44440	Svejsjer; Lønmodtagere	8 523	359	121 *
44450	Pladesmed, autoopretter mv.; Lønmodtagere	4 702	153	113
44560	Skibsbygger indenfor skibsværfter; Lønmodtagere	2 381	90	105
44570	Smed; Lønmodtagere	10 024	401	111 *
44580	Klejnsmed, Værktøjsmager mv.; Lønmodtagere	11 974	400	112 *
44590	Maskinarbejder, maskinsmed mv.; Lønmodtagere	21 270	925	111 *
44600	Automekaniker mv.; Lønmodtagere	23 329	645	97
44610	Elektromekaniker mv.; Lønmodtagere	7 734	238	91
44620	EDB-montør; Lønmodtagere	2 407	61	99
44630	Service/reparationsarbejde, elektronik; Lønmodtagere	5 002	144	105
44640	Typograf, trykker mv.; Lønmodtagere	4 472	204	89
44650	Slagter mv.; Lønmodtagere	5 174	240	127 *
44660	Bager, konditor mv.; Lønmodtagere	3 567	140	117
44665	Maskindrejer, trædrejer.; Lønmodtagere	2 927	100	115
44670	Pladestøber, jernbukker mv.; Lønmodtagere	4 979	196	126 *
44680	Plastarbejder; Lønmodtagere	3 531	107	110
44690	Træarbejder mv.; Lønmodtagere	5 662	125	99
44700	Trykkeriarbejder, typografarbejder mv.; Lønmodtagere	2 420	121	124 *
44705	Emballage og papirvarearbejder; Lønmodtagere	2 519	123	123 *

Bilagstabel 1 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Mænd 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
44710	Syerske mv.; Lønmodtagere	411	9	100
44720	Slagteriarbejder mv., svineslagterier; Lønmodtagere	7 185	247	114 *
44730	Slagteriarbejdere mv. , øvrige; Lønmodtagere	9 228	301	126 *
44735	Monterings- og samlebåndsarbejde; Lønmodtagere	7 837	232	104
44736	Betjening af industrimaskiner i øvrigt; Lønmodtagere	4 106	152	123 *
44740	Buschauffør, rutebilchauffør; Lønmodtagere	2 720	164	118 *
44750	Lastvognschauffører; Lønmodtagere	3 530	115	109
44760	Lastvognschauffører øvrige; Lønmodtagere	5 785	245	106
44770	Fører af entreprenørmaskiner; Lønmodtagere	2 998	159	123 *
44780	Truckførere; Lønmodtagere	5 919	250	113 *
44790	Matros; Lønmodtagere	2 974	285	184 *
44795	Militær personel; Lønmodtagere	20 395	219	82 *
44799	Øvrige lønmodtagere på grundniveau; Lønmodtagere	168 011	7 456	116 *
	Øvrige lønmodtagere i alt	217 501	9 153	138 *
44800	Rengøring og køkkenhjælpsarbejde; Lønmodtagere	9 643	312	140 *
44810	Pedel, vicevært; Lønmodtagere	7 042	471	117 *
44815	Avisbud, piccolo mv.; Lønmodtagere	2 151	71	135 *
44820	Medhjælper indenfor landbrug og gartneri; Lønmodtagere	3 949	70	110
44830	Jord- og kloakarbejder; Lønmodtagere	9 331	567	140 *
44840	Medhjælper ved bygningsarbejde; Lønmodtagere	4 565	222	132 *
44850	Manuelt arbejde, fremstillingsindustri; Lønmodtagere	8 405	367	124 *
44860	Manuelt arbejde uden brug af maskiner; Lønmodtagere	16 761	729	131 *
44899	Øvrige lønmodtagere; Lønmodtagere	155 654	6 344	142 *
99999	Øvrige; .	1 020	39	88

¹ * angiver en statistisk signifikant over- eller underdødelighed jf. afsnit 1.3 om usikkerhed.

Bilagstabel 2. Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Kvinder 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
	Alle kvinder i erhverv	1 195 055	27 540	100
	Selvstændige i alt	55 261	1 720	103
11100	Landmand; Selvstændige	3 027	97	90
11110	Landbrugsservice; Selvstændige	318	12	145
11120	Jagt og skovbrug; Selvstændige	214	6	69
11130	Fisker; Selvstændige	52	..	104
12100	Råstofudvinding; Selvstændige	7	0	0
12110	Slakter; Selvstændige	13	..	398
12120	Bager; Selvstændige	194	6	180
12199	Nærings og nydelsesindustri i øvrigt; Selvstændige	3	0	0
12200	Tekstil-, beklædnings- og læderindustri; Selvstændige	1 190	35	98
12300	Træindustri; Selvstændige	56	..	54
12400	Papir og grafisk industri; Selvstændige	432	8	59
12500	Kemisk industri mv.; Selvstændige	47	..	149
12600	Sten-, ler- og glasindustri; Selvstændige	310	10	96
12700	Jern- og metalindustri; Selvstændige	154	5	109
12710	Maskinindustri; Selvstændige	35	..	337 *
12720	Fremstilling, elektronikindustri mv.; Selvstændige	142	6	149
12800	Møbelindustri mv.; Selvstændige	490	16	117
12900	Murer; Selvstændige	48	4	297 *
12910	El-installatør, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	38	..	66
12920	VVS-installatør, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	31	..	83
12930	Tømrer og snedker bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	100	6	223 *
12940	Maler, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	168	6	161
12950	Øvrige, bygge/anlægsvirksomhed; Selvstændige	203	5	102
13100	Handel med biler, reparation mv.; Selvstændige	721	34	149 *
13200	Engroshandel; Selvstændige	2 139	36	67 *
13300	Detailhandel; Selvstændige	9 575	261	100
13400	Hotelvirksomhed; Selvstændige	233	15	213 *
13410	Camping, vandrehjem mv.; Selvstændige	194	6	102
13420	Restaurationsvirksomhed; Selvstændige	2 441	74	126 *
13430	Værtshuse, diskoteker mv.; Selvstændige	723	36	165 *
13500	Taxivognmand mv.; Selvstændige	305	19	158 *
13510	Fragtvognmand; Selvstændige	309	12	152
13599	Øvrig transportvirksomhed; Selvstændige	168	12	218 *
13600	Post- og telekommunikation; Selvstændige	191	7	131
13700	Finansierings- og forsikringsvirksomhed; Selvstændige	54	0	0
13710	Ejendomsmægler; Selvstændige	208	7	95
13799	Anden virksomhed vedrørende fast ejendom; Selvstændige	1 333	63	107
13800	Udlejningsvirksomhed; Selvstændige	312	7	74
13900	EDB-virksomhed; Selvstændige	323	13	186 *
14100	Advokatvirksomhed; Selvstændige	207	13	201 *
14110	Revisionsvirksomhed; Selvstændige	1 104	36	120
14200	Arkitektvirksomhed; Selvstændige	206	..	61
14300	Rengøringsvirksomhed; Selvstændige	1 777	30	92
14399	Anden forretningservice; Selvstændige	3 821	74	89
14400	Praktiserende læger; Selvstændige	845	25	79

Bilagstabel 2 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Kvinder 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
14410	Praktiserende tandlæger og tandteknikere; Selvstændige	732	23	102
14499	Øvrige praktiserende ved sundhedsvæsen; Selvstændige	3 060	78	82
14500	Renseri; Selvstændige	96	..	52
14510	Frisør- og skønhedssaloner; Selvstændige	5 767	141	86
14999	Selvstændige uden nærmere angivelse; Selvstændige	11 145	460	110 *
	Medhjælpende ægtefæller i alt	22 287	897	87 *
20000	Medarbejdende ægtefæller, landbrug;	9 454	331	70 *
29999	Øvrige medarbejdende ægtefæller;	12 833	566	102
	Topledere i alt	10 294	297	96
30000	Maskinindustri; Topledere	143	..	52
31000	Bygge- og anlægsvirksomhed; Topledere	169	..	55
32000	Engroshandel og agenturhandel ex. biler; Topledere	843	26	124
33000	Detailhandel ex. biler; Topledere	949	17	85
34000	Pengeinstitut og finansieringsvirksomhed; Topledere	241	13	196 *
35000	Forsikringsvirksomhed; Topledere	426	9	84
36000	Offentlig administration, forsvar mv.; Topledere	971	47	123
37000	Undervisning; Topledere	1 490	42	78
38000	Sundhedsvæsen/sociale foranstaltninger; Topledere	629	9	44 *
39000	Organisationer og foreninger; Topledere	467	15	94
39999	Øvrige topledere; Topledere	3 966	114	101
	Lønmodtagere på højeste niveau i alt	120 719	2 423	81 *
42100	Naturvidenskabelig forsker og tekniker; Lønmodtagere	7 732	139	71 *
42210	Arkitekt mv., bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	192	..	116
42220	Arkitekt mv., rådgivende ingeniørvirksomhed; Lønmodtagere	614	6	98
42230	Arkitekt mv., offentlig administration; Lønmodtagere	959	14	91
42240	Edb-planlægger og systemudvikler; Lønmodtagere	2 153	29	95
42300	Læge på hospital; Lønmodtagere	3 354	43	76
42310	Jordemoder/sygeplejerske, hospital; Lønmodtagere	3 240	73	71 *
42320	Sundhedsplejerske og hjemmesygeplejerske; Lønmodtagere	2 748	57	71 *
42350	Tandlæge; Lønmodtagere	1 894	28	61 *
42400	Lærer, videregående uddannelsesinstitutioner; Lønmodtagere	174	6	112
42405	Kursusbestyrer, studievejleder; Lønmodtagere	1 289	27	90
42410	Lærer på gymnasier, erhvervsskoler mv.; Lønmodtagere	6 091	141	85 *
42415	Lærer i voksenundervisning; Lønmodtagere	5 223	126	91
42420	Lærer i folkeskole; Lønmodtagere	35 543	849	82 *
42430	Revisor, revisionsvirksomhed; Lønmodtagere	1 509	14	77
42440	Advokat indenfor advokatvirksomhed; Lønmodtagere	284	..	60
42445	Fuldmægtig, kontorchef; Lønmodtagere	9 957	207	94
42450	Bibliotekar, kulturel virksomhed; Lønmodtagere	2 215	45	68 *
42455	Psykolog, psykoterapeut; Lønmodtagere	1 706	37	80
42460	Journalist; Lønmodtagere	2 420	41	88
42470	Præster indenfor folkekirken; Lønmodtagere	680	13	73
42480	Militær personel; Lønmodtagere	44	..	110
42999	Øvrige lønmodtagere på højeste niveau; Lønmodtagere	30 698	523	80 *

Bilagstabel 2 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Kvinder 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
	Lønmodtagere på mellemniveau i alt	225 753	4 143	87 *
43100	Flyvemeteorolog, laborant mv; Lønmodtagere	5 632	87	78 *
43110	Byggetekniker; Lønmodtagere	754	11	104
43120	Elektrotekniker, elektroniktekniker mv.; Lønmodtagere	436	6	93
43130	VVS-tekniker, maskintekniker mv.; Lønmodtagere	335	5	133
43140	Teknisk tegner; Lønmodtagere	4 542	73	85
43145	Øvrigt teknikerpersonale; Lønmodtagere	5 020	88	104
43150	Programmør, EDB-assistent; Lønmodtagere	2 294	30	89
43160	Fotograf, lydtekniker mv.; Lønmodtagere	601	16	87
43170	Kaptajn, lods, skibsfører; Lønmodtagere	39	0	0
43180	Pilot; Lønmodtagere	20	..	697
43185	Arbejds miljøtekniker mv.; Lønmodtagere	559	11	128
43190	Biologiassistent og hospitalslaborant; Lønmodtagere	8 462	120	67 *
43200	Ernæringskonsulent, økonoma mv.; Lønmodtagere	1 996	44	103
43210	Tandklinikassistent, tandplejer; Lønmodtagere	2 810	47	88
43220	Apoteksassistent; Lønmodtagere	3 382	49	70 *
43230	Afspændingspædagog og ergoterapeut; Lønmodtagere	2 066	60	85
43240	Sygeplejerske, sundhedsvæsen; Lønmodtagere	29 620	419	77 *
43250	Sygeplejerske, sociale foranstaltninger; Lønmodtagere	8 164	243	88 *
43260	Børnehaveklasselærer i folkeskole mv.; Lønmodtagere	5 869	113	76 *
43270	Pædagog, småbørns konsulenter; Lønmodtagere	22 289	349	84 *
43280	Socialpædagoger mv. i døgninstitutioner; Lønmodtagere	4 871	94	88
43285	Klubmedarbejdere, kørelærere mv.; Lønmodtagere	4 244	117	105
43290	Valutahandler, banker og sparekasser; Lønmodtagere	4 962	86	84
43295	Assurandør, forsikringskonsulent; Lønmodtagere	97	..	87
43300	Opsøgende sælger ekskl. detailsalg; Lønmodtagere	5 016	44	63 *
43310	Disponent og indkøbskonsulent; Lønmodtagere	1 614	23	83
43315	Andet salgs- og finansieringsarbejde; Lønmodtagere	3 787	30	84
43320	Speditør, shippingmand mv.; Lønmodtagere	1 483	12	88
43330	Sagsbehandler, korrespondent; Lønmodtagere	18 326	421	89 *
43340	Bogholder, revisorassistent; Lønmodtagere	8 879	275	108
43345	Inspektør mv.; Lønmodtagere	7 582	209	99
43350	Bistandsrådgiver, socialformidler; Lønmodtagere	6 393	123	85
43360	Politiinspektør, kriminalkommissær; Lønmodtagere	7	0	0
43365	Familievejleder, socialrådgiver; Lønmodtagere	1 931	39	100
43370	Dekorator, designer, indretningsarkitekt; Lønmodtagere	2 822	56	110
43380	Militær personel; Lønmodtagere	69	0	0
43999	Øvrige lønmodtagere på mellemniveau; Lønmodtagere	48 780	840	87 *
	Lønmodtagere på grundniveau i alt	565 344	12 463	104 *
44100	Sekretær, offentlig administration; Lønmodtagere	26 468	604	101
44110	Sekretær, sundhedsvæsen; Lønmodtagere	12 378	286	80 *
44120	Øvrige sekretærer; Lønmodtagere	51 527	1 274	99
44125	Bogholderiassistent, regnskabsassistent; Lønmodtagere	5 554	109	95
44130	Lagerforvalter mv.; Lønmodtagere	4 519	36	80
44135	Drifts- og indkøbsassistent; Lønmodtagere	2 699	45	101
44140	Postbud, kontorpakmester mv., postvæsen; Lønmodtagere	6 175	77	83
44150	Øvrige postbud, kontorpakmester mv.; Lønmodtagere	2 417	39	94

Bilagstabel 2 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Kvinder 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde	SMR ¹
44155	Kontorassistenter mv.; Lønmodtagere	94 175	2 245	108 *
44160	Bankassistent; Lønmodtagere	14 871	205	73 *
44165	Klinikassistent, receptionist mv.; Lønmodtagere	4 545	78	91
44170	Stewardesse, purser mv., flyvning; Lønmodtagere	1 359	32	125
44180	Togbetjent mv., jernbaner og busstrafik; Lønmodtagere	557	17	198 *
44200	Kokke, tjenere og bartendere mv.; Lønmodtagere	18 691	423	143 *
44240	Dagplejemødre; Lønmodtagere	21 204	348	76 *
44250	Plejepersonale, hospitaler; Lønmodtagere	13 887	425	102
44260	Plejepersonale, øvrige sundhedsvæsen; Lønmodtagere	3 504	87	117
44270	Plejepersonale, plejehjem mv.; Lønmodtagere	23 692	588	100
44280	Plejepersonale, øvrige sociale foranstaltninger; Lønmodtagere	40 149	634	100
44290	Omsorgsarbejde i private hjem; Lønmodtagere	32 062	1 205	116 *
44295	Frisør mv.; Lønmodtagere	5 590	74	89
44300	Politibetjent, kriminalbetjent; Lønmodtagere	531	6	135
44305	Brandmænd, reddere mv.; Lønmodtagere	196	4	127
44310	Ekspedient, detailhandel; Lønmodtagere	28 382	441	89 *
44320	Ekspedient, eksklusiv detailhandel; Lønmodtagere	15 992	385	105
44330	Gartner mv.; Lønmodtagere	1 318	8	63
44335	Landbrugsmedhjælper mv.; Lønmodtagere	398	0	0
44350	Murer, brolægger, bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	23	0	0
44360	Tømrer, snedker, bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	43	0	0
44370	Tømrer, snedker, øvrige; Lønmodtagere	925	17	111
44380	Blikkenslager mv. bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	13	0	0
44390	Blikkenslager mv., øvrige; Lønmodtagere	29	..	555
44400	Elektriker mv., bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	55	0	0
44410	Elektriker mv. øvrige; Lønmodtagere	32	0	0
44420	Maler mv., bygge/anlægsvirksomhed; Lønmodtagere	1 519	8	74
44430	Maler, skibsmaler mv., øvrige; Lønmodtagere	535	8	128
44440	Svejsere; Lønmodtagere	227	8	208 *
44450	Pladesmed, autoopretter mv.; Lønmodtagere	63	..	381 *
44560	Skibsbygger indenfor skibsværfter; Lønmodtagere	18	0	0
44570	Smed; Lønmodtagere	46	..	274
44580	Klejnsmed, Værktøjsmager mv.; Lønmodtagere	104	0	0
44590	Maskinarbejder, maskinsmed mv.; Lønmodtagere	371	8	226 *
44600	Automekaniker mv.; Lønmodtagere	60	0	0
44610	Elektromekaniker mv.; Lønmodtagere	98	0	0
44620	EDB-montør; Lønmodtagere	128	5	305 *
44630	Service/reparationsarbejde, elektronik; Lønmodtagere	125	0	0
44640	Typograf, trykker mv.; Lønmodtagere	1 237	16	126
44650	Slagter mv.; Lønmodtagere	1 763	30	152 *
44660	Bager, konditor mv.; Lønmodtagere	902	..	49
44665	Maskindrejer, trædrejer.; Lønmodtagere	243	..	109
44670	Pladestøber, jernbukker mv.; Lønmodtagere	1 481	34	124
44680	Plastarbejder; Lønmodtagere	1 581	34	124
44690	Træarbejder mv.; Lønmodtagere	1 268	21	128
44700	Trykkeriarbejder, typografarbejder mv.; Lønmodtagere	217	4	106
44705	Emballage og papirvarearbejder; Lønmodtagere	532	18	142
44710	Syerske mv.; Lønmodtagere	4 693	123	111

Bilagstabel 2 (fortsat)   Antal personer, antal døde og SMR (dødelighedsindeks). Kvinder 1996-2005

Fagkode	Faggruppe	Personer	Døde SMR ¹	
44720	Slagteriarbejder mv., svineslagterier; Lønmodtagere	1 449	24	104
44730	Slagteriarbejdere mv. , øvrige; Lønmodtagere	5 998	98	98
44735	Monterings- og samlebandsarbejde; Lønmodtagere	12 806	297	123 *
44736	Betjening af industrimaskiner i øvrigt; Lønmodtagere	5 182	104	111
44740	Buschauffør, rutebilchauffør; Lønmodtagere	445	12	134
44750	Lastvognschauffører; Lønmodtagere	12	..	706
44760	Lastvognschauffører øvrige; Lønmodtagere	17	0	0
44770	Fører af entreprenørmaskiner; Lønmodtagere	18	0	0
44780	Truckførere; Lønmodtagere	315	7	140
44790	Matros; Lønmodtagere	46	0	0
44795	Militær personel; Lønmodtagere	864	7	146
44799	Øvrige lønmodtagere på grundniveau; Lønmodtagere	87 021	1 893	112 *
	Øvrige lønmodtagere i alt	195 363	5 595	117 *
44800	Rengøring og køkkenhjælpsarbejde; Lønmodtagere	72 509	2 576	116 *
44810	Pedel, vicevært; Lønmodtagere	425	11	78
44815	Avisbud, piccolo mv.; Lønmodtagere	721	14	136
44820	Medhjælper indenfor landbrug og gartneri; Lønmodtagere	2 211	35	103
44830	Jord- og kloakarbejder; Lønmodtagere	290	13	191 *
44840	Medhjælper ved bygningsarbejde; Lønmodtagere	93	..	78
44850	Manuelt arbejde, fremstillingsindustri; Lønmodtagere	5 757	117	106
44860	Manuelt arbejde uden brug af maskiner; Lønmodtagere	1 872	39	121
44899	Øvrige lønmodtagere; Lønmodtagere	111 485	2 789	118 *
99999	Øvrige; .	34	..	226

¹ * angiver en statistisk signifikant over- eller underdødelighed jf. afsnit 1.3 om usikkerhed.

Temapublikationer fra Danmarks Statistik

- 2009 Greenhouse Gas Emissions from the Danish Economy
70 sider, kun som net-publikation, TemaPubl 2009:3
- Arbejdsløshed - ny analyse af ledighedsforløb
58 sider, 65,00 kr., TemaPubl 2009:2
- Productivity and Quality of the Public Sector
67 sider, kun som net-publikation, TemaPubl 2009:1
- 2008 Turisme - Regionalt, nationalt og internationalt
154 sider, 155 kr., TemaPubl 2008:1
- Børns familier
205 sider, 205 kr. TemaPubl 2008:2
- 2007 Sundhed og uddannelse. Ny metode i nationalregnskabet
54 sider, 55 kr., TemaPubl 2007:1
- 2006 Det nye demografiske danmarkskort
52 sider, 130 kr., TemaPubl 2006:4
- Videre fra grundskolen - de unges uddannelse
42 sider, 130 kr., TemaPubl 2006:3
- Forskning og udvikling - nationalregnskabsmæssigt satellitregnskab, 1990-2003.
53 sider, 164 kr., TemaPubl 2006:2
- Dansk erhvervsliv i internationalt perspektiv.
45 sider, 130 kr., TemaPubl 2006:1
- 2005 Dødelighed og erhverv 1996-2000, Udk. 2005. 65 sider. 126 kr.
- Familie og arbejdsliv. Udk. 2005. 34 sider, 74 kr.
- Vielser og skilsmisser - børn i skilsmisser. Udk. 2005. 59 sider, 126 kr.
- Privatøkonomi og uddannelse. Udk. 2005. 54 sider. 126 kr.
- Overgang til efterløn. Udk. 2005. 52 sider. 126 kr.
- Videre i uddannelsessystemet - fra de gymnasiale uddannelser. Udk. 2005.
45 sider. 126 kr.
- Produktivitetudviklingen i Danmark 1966-2003. Udk. 2005.
129 sider. 240 kr.
- 2004 Befolkningens uddannelsesniveau. Udk. 2004. 47 sider. 122 kr.
- De nyuddannede og arbejdsmarkedet. Udk. 2004. 55 sider. 122 kr.
- De ældre og arbejdsmarkedet. Udk. 2004. 25 sider. 72 kr.
- Indvandrere og arbejdsmarkedet. Udk. 2004. 61 sider. 122 kr.
- Køn og arbejdsliv. Udk. 2004. 45 sider. 122 kr.
- Produktivitetudviklingen i Danmark 1988-2000. Udk. 2004.
71 sider. 193 kr.
- Vandmiljøet. Udk. 2004. 42 sider. 115 kr.

- 2003 Danske virksomheders samarbejde 2003. Udk. 2004. 43 sider. 122 kr.
Helbredsproblemer og arbejdsliv. Udk. 2003. 19 sider. 50 kr.
- 2002 Børns levevilkår. Udk. 2002. 177 sider. 196 kr.
Skove og plantager 2000. Udk. 2002. 171 sider. 196 kr.

Læs nærmere omtale og bestil publikationerne på
www.dst.dk/boghandel,
tlf. 39 17 30 20 eller publsalg@dst.dk